

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำ
จัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง
ปีการศึกษา 2548

อารีย์ เพลิ้นชัยวาณิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2549

**FACTORS AFFECTING SUCCESSFUL ADMINISTRATION OF THE
LEADING EXCELLENT MAINSTREAM SCHOOLS IN THE
LOWER NORTHERN PROVINCES OF THAILAND
DURING THE ACADEMIC YEAR 2005**

Aree Plerchaivanich

**A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Field in Educational Administration
Pibulsongkram Rajabhat University
2006**

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน
แก่นำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง
ปีการศึกษา 2548

ชื่อนักศึกษา

นางสาวอารีย์ เฟลีนชัยวานิช

สาขา

การบริหารการศึกษา

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดร.ศิริวิมล ใจงาม

กรรมการ

ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ดร.สว่าง ภูพัฒน์วิบูลย์)

วันที่.....๒๙.....เดือน.....ธันวาคม.....พ.ศ. 2549

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนใจ เกียววชิ)

.....รองประธานกรรมการ

(ดร.ศิริวิมล ใจงาม)

.....กรรมการ

(ดร.อดุลย์ วังศรีคุณ)

.....กรรมการด้านสถิติ/วิจัย

(ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ ภัคตีวงศ์)

.....กรรมการและเลขานุการ

(ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์)

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

อารีย์ เพลินชัยวานิช : ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม
ดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 (FACTORS AFFECTING SUCCESSFUL
ADMINISTRATION OF THE LEADING EXCELLENT MAINSTREAM SCHOOLS IN THE
LOWER NORTHERN PROVINCES OF THAILAND DURING THE ACADEMIC YEAR 2005)
ดร. ศิริวิมล ใจงาม และ ดร. อุดลย์ วังศรีคุณ

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ศึกษาสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและผู้บริหาร ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 จำนวน 19 โรงเรียนรวม 373 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมและความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู (TEACHER) ได้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ดังนี้

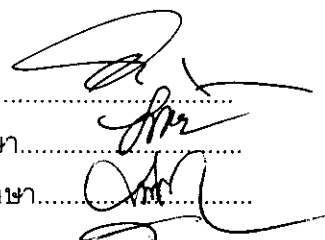
ถ้า \hat{y} และ \hat{z} หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม ที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐาน ตามลำดับ จะได้สมการ คือ

$$\hat{y} = 0.87 + 0.45 \text{ SEAT} + 0.33 \text{ TEACHER}$$

$$\hat{z} = 0.51 Z_{\text{SEAT}} + 0.35 Z_{\text{TEACHER}}$$

หลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่อประธานที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่อกรรมการที่ปรึกษา.....

Ms. Aree Plernchaivanich : FACTORS AFFECTING SUCCESSFUL ADMINISTRATION OF THE LEADING EXCELLENT MAINSTREAM SCHOOLS IN THE LOWER NORTHERN PROVINCES OF THAILAND DURING THE ACADEMIC YEAR 2005. THESIS ADVISOR : Dr. Siriwimol Jai-ngam and Dr. Adul Wangsrikoon

The purposes of this research were to study the factors affecting school administration of the leading excellent mainstream schools in the lower northern provinces of Thailand during the academic year 2005, to investigate the success of these schools, and to examine the factors that affected their success. The sample consisted of 373 administrators, teachers and parents selected by multi-stage sampling. The data were collected by using rating scale questionnaires. The data were analyzed by using frequency, percentage, average, standard deviation and multiple regression.

The results revealed that the factors affecting the leading excellent mainstream school administration could be divided into 4 aspects: good characteristics of administrators and teachers, setting and using of education material and services and the participative management upon the SEAT framework which were performed at a high level. The success of their administration and in the aspect of the satisfactory and the advance of the students with special needs was at the high level. The factors that affected the success were the participative management upon the SEAT framework (SEAT) and good characteristics of teachers. The multiple linear regression equations are:

if \hat{y} and \hat{Z} affect the success of leading excellent mainstream school administration predicted in the raw and standard score respectively, the equations are

$$\hat{y} = 0.87 + 0.45 \text{ SEAT} + 0.33 \text{ TEACHER}$$

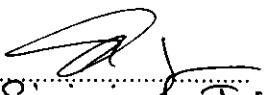
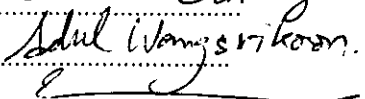
$$\hat{Z} = 0.51 Z_{\text{SEAT}} + 0.35 Z_{\text{TEACHER}}$$

Department Master of education
Field of Study Educational Administration
Academic Year 2006

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

Siriwimol Jai-ngam

Adul Wangsrikoon

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน คือ อาจารย์ ดร. ศิริวิมล ใจงาม และอาจารย์ ดร. อุดลย์ วังศรีคุณ ที่ได้เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเสียสละเวลาในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เตือนใจ เกียวซี คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อาจารย์ ดร.สุชแก้ว คำสอน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ดร.สมพร หวานเสร็จ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น อาจารย์พิบูล เลี้ยวสิริพงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสอนคนตาบอด ภาคเหนือในพระบรมราชานุอุปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่ และอาจารย์จิตติมา จิตสิทธิ์ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 2 จังหวัดพิษณุโลก ที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ และอาจารย์ ดร. เอี่ยมพร หลินเจริญ ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบข้อมูลทางด้านสถิติ ทำให้งานวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านดง โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย และโรงเรียน วัดเนินมะคึก จังหวัดพิษณุโลก ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่างทั้ง 19 โรงเรียน ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามทำให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 ทุกคนที่ได้ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกสิ่งต่างๆ และขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนด้วยดี เสมอมา

อารีย์ เฟลีนชัยวานิช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
สมมุติฐานการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	10
การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม.....	10
ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	10
การจัดการเรียนร่วม.....	13
แนวคิดและหลักการในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม...	16
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนร่วม.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	73
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	80
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	81
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย.....	84

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม..	89
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง เกี่ยวกับสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน ร่วมดีเด่นด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของ ผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)....	90
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ใน ภาพรวม และวิเคราะห์ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเป็น รายด้าน คือ ด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียน ร่วม และด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	101
	ตอนที่ 4 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างปัจจัยทางด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็น ของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้าง ซีท (SEAT) กับด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม และความสำเร็จในการ บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจ ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และด้านความก้าวหน้าของ เด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Selection)	116

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	122
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	122
สมมุติฐานการวิจัย.....	122
วิธีดำเนินการวิจัย	122
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	122
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	123
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	123
สรุปผล	123
อภิปรายผล	125
ข้อเสนอแนะ.....	130
บรรณานุกรม.....	131
ภาคผนวก	138
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	139
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	146
ภาคผนวก ค ตารางการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows.....	157
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	167
ประวัติผู้วิจัย	187

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม 390 โรงเรียน ปีการศึกษา 2547.....	51
2	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมในทัศนะของบุคคลต่างๆ.....	70
3	กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548.....	83
4	ความถี่และร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548	89
5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม.....	90
6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร	91
7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู	93
8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา.....	96
9	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT).....	97
10	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม.....	101
11	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นทั้ง 4 ด้านในภาพรวม.....	102
12	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร.....	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพ การจัดการเรียนร่วมด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู.....	105
14	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการ จัดการเรียนร่วมด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	108
15	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการ จัดการเรียนร่วมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT)	110
16	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ.....	114
17	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างตัวแปร พยากรณ์ทั้ง 4 ตัว กับตัวแปรเกณฑ์ คือ ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกน นำจัดการ เรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และความสำเร็จในการ บริหารโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม.....	116
18	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) ค่าคงที่ของสมการ พยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (a) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปร พยากรณ์ทั้งหมดที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเกณฑ์ (SE_{est}) และค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของตัวพยากรณ์แต่ละตัว (SE_b) ของตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จใน การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวมโดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Selection).....	119

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
19	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) ค่าคงที่ของสมการ พยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (a) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปร พยากรณ์ทั้งหมดที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเกณฑ์ (SE_{est}) และค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของตัวพยากรณ์แต่ละตัว (SE_b) ของตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จใน การบริหารโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพ การจัดการเรียนร่วม (SATISFY) โดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Selection).....	120
20	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) ค่าคงที่ของสมการ พยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (a) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปร พยากรณ์ทั้งหมดที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเกณฑ์ (SE_{est}) และค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของตัวพยากรณ์แต่ละตัว (SE_b) ของตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จใน การบริหารโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ โดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Selection).....	121

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมักจะอยู่ในรูปของการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับความพิการเฉพาะด้าน โรงเรียนที่ถือได้ว่าเป็นผู้นำในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการแห่งแรกของประเทศไทย คือ โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2482 ขณะที่ภาครัฐได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2494 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ก่อตั้งกองการศึกษาพิเศษ และโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการก่อนที่จะขยายมาเป็นการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนปกติสังกัดหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันกองการศึกษาพิเศษเดิมได้เปลี่ยนเป็นสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งเป็นเด็กพิการหรือเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ โดยแบ่งลำดับการบริหารงานออกเป็นศูนย์การศึกษาพิเศษ 76 ศูนย์ โรงเรียนเฉพาะความพิการ 43 โรงเรียน และให้การสนับสนุนสถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษแบบเรียนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษามีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญและยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนมากขึ้น จึงเปลี่ยนรูปแบบการแยกเด็กไปเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการมาสู่การจัดการเรียนร่วม ภายใต้แนวคิดของการยอมรับ และใช้ประโยชน์จากความแตกต่างอย่างหลากหลายของผู้เรียน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2547 : 4) การดำเนินการดังกล่าวนี้เป็นไปตามหลักการการศึกษาเพื่อปวงชนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ในมาตรา 43 ที่กล่าวถึงบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (อิสริย์ ประทุมทิพย์, 2549 : 311) ซึ่งสอดคล้องกับความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 10 ในวรรคหนึ่งได้กล่าวถึงมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 สำหรับวรรคสองกล่าวถึงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส รัฐต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และวรรคสามกล่าวถึงการศึกษามูลนิธิใน วรรคสอง ที่รัฐต้องให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (อิสริย์ ประทุมทิพย์, 2549 : 18)

นอกจากนี้ เบญจา ชลธารันนท์ (2548 : 1) ได้กล่าวถึงรายงานพิเศษด้านสิทธิทางการศึกษาของสหประชาชาติที่ให้หลักการสำคัญของกรอบแนวทางการพัฒนาการศึกษา โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน ที่รัฐบาลต้องยึดเป็นแนวทางการดำเนินการ คือ การจัดการศึกษาแบบให้เปล่า (Availability) การศึกษาที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Accessibility) การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ (Acceptability) และการศึกษาที่ปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน (Adaptability) ซึ่งการศึกษาถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ประเทศไทยได้ขานรับและสนับสนุนอย่างจริงจังเพื่อพัฒนาการศึกษาโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่จะทำให้การศึกษาเพื่อปวงชนเกิดขึ้นและเป็นจริง ดังนั้นในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ได้มีการปรับเปลี่ยนจากนโยบายเดิมที่จัดให้เด็กพิการเรียนในโรงเรียนเฉพาะคนพิการมาเป็นนโยบายให้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ กำหนดนโยบายให้โรงเรียนทั่วประเทศ ได้ถือเป็นแนวปฏิบัติ คือ นโยบายให้คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน และ ปี พ.ศ. 2543 ได้กำหนดนโยบายเพิ่มเติมว่า คนพิการทุกคนต้องได้เรียน โดยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม (คณะอนุกรรมการพิจารณาส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและการจัดการศึกษาพิเศษโดยครอบครัวและชุมชน, 2545 : 1) ซึ่งสะท้อนให้เห็นเป้าหมายชัดเจนของการจัดการศึกษา คือ การพึ่งตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามในการปรับเปลี่ยนนโยบายดังกล่าวจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ เพราะหากนโยบายจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ ย่อมหมายถึงเด็กพิการได้เข้าเรียน โดยได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน

ในปี พ.ศ. 2545 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกฎกระทรวงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และสิทธิของคนพิการที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่ออกตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 10 วรรคสาม โดยคนพิการที่จดทะเบียนคนพิการ หรือเป็นบุคคลที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางการศึกษาทั้ง 9 ประเภท จะได้รับการอุดหนุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ซึ่งเด็กทุกคนต้องมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นสอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้ มีภูมิสำเนาในประเทศไทย และลงทะเบียนเรียนในสถานศึกษา จึงจะมีสิทธิได้รับการอุดหนุน (กระทรวงศึกษาธิการ, 19 สิงหาคม 2545) และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้เด็กที่มีอายุย่างเข้า 7 ปี ต้องเข้ารับการศึกษามากน้อยกว่า 9 ปี และสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการหรือเด็กที่มีความบกพร่อง ซึ่งเป็นเด็กมีความต้องการพิเศษให้ได้รับการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ (อิสริย์ ประทุมทิพย์, 2549 : 47 - 48) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ

โดยนำเอาเจตนารมณ์ของกฎหมายไทยเป็นฐาน ดังนั้นในปีการศึกษา 2547 จึงได้ดำเนินโครงการให้มีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม 390 โรงเรียน ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ และในปีการศึกษา 2548 ได้ดำเนินโครงการต่อเนื่องโดยมีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเพิ่มเป็น 2,000 โรงเรียน ทุกจังหวัดทั่วประเทศ แต่ละโรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการโรงเรียนละ 40,000 บาท รวม 80 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 4 กุมภาพันธ์ 2548) และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นทางการศึกษาผ่านระบบคุ้มครองในอัตราไม่เกินคนละ 2,000 บาทต่อปี รวม 50 ล้านบาท รวมได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในปีการศึกษา 2548 ทั้งสิ้นเป็นเงิน 130,000,000 บาท (หนึ่งร้อยสามสิบล้านบาท) (เบญจา ชลธารินทร์, 2548 : 52 - 53) โดยให้ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษาและศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดทั้ง 76 ศูนย์และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละจังหวัดร่วมกันคัดเลือกโรงเรียน โดยให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่จะทำให้โรงเรียนทำได้และทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือการช่วยเหลือสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนเรียนรู้ได้ โรงเรียนในโครงการจึงได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการบริหารจัดการเรียนร่วม ให้ครบองค์ ประกอบ 4 ด้าน ที่เรียกว่า โครงสร้างซีท (SEAT) คือ ด้านนักเรียน (Students) ด้านสภาพแวดล้อม (Environment) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (Activities) และด้านเครื่องมือ (Tools) รวมทั้งการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – based Management : SBM) ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ารับการศึกษได้จำนวนมากขึ้น และมีการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน (เบญจา ชลธารินทร์, 2548 : 4)

จากการนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้ง 390 โรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์การศึกษาพิเศษที่ผ่านมาพบว่า ผลการประเมินการดำเนินการของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมพบว่า ส่วนใหญ่ตั้งแต่ร้อยละ 41.95 - 53.51 ดำเนินการในระดับพอใช้ โรงเรียนร้อยละ 16.85 - 50.27 มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีและร้อยละ 9.04 - 36.59 อยู่ในระดับต้องปรับปรุง (เบญจา ชลธารินทร์, 2548 : 80) นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าไม่สามารถขจัดอุปสรรคบางประการในโรงเรียนทั่วไปที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปเรียนร่วมได้ ทั้งด้านเจตคติของผู้เกี่ยวข้อง กระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุผล โดยมีความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (เบญจา ชลธารินทร์, 2545) และจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของผลการดำเนินการของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในปีการศึกษา 2547 ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่าบางโรงเรียน

ยังมีปัญหาในการดำเนินการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้มีสาเหตุหลายประการ เช่น ผู้บริหารมีการย้ายสับเปลี่ยนจึงขาดความรู้ความเข้าใจ ผู้บริหารขาดการบริหารจัดการที่ดี บุคลากรในโรงเรียนบางคนยังไม่เข้าใจ และคิดว่าเป็นภาระงานที่หนักในการที่จะให้การช่วยเหลือและเอาใจใส่เด็กพิการ การขาดความร่วมมือกันในการทำงานกัน และบางโรงเรียนยังทิ้งภาระการดูแลเด็กพิการหรือเด็กที่มีความบกพร่องให้แก่ครูการศึกษาพิเศษ เป็นต้น (อารีย์ เพลินชัยวาณิช, 2548 : 80) อย่างไรก็ตามมีโรงเรียนที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรอื่น ๆ ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนทั่วไป มีความเข้าใจและให้การสนับสนุนโครงการนี้ อย่างเต็มที่จนประสบผลสำเร็จเป็นจำนวนหลายโรงเรียน

ในปีการศึกษา 2548 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้กำหนดให้จังหวัดในภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ พิษณุโลก นครสวรรค์ พิจิตร ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย เพชรบูรณ์ และอุตรดิตถ์ มีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจำนวนทั้งสิ้น 185 โรงเรียน และหลังจากดำเนินการได้ 1 ปีการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอีก 7 จังหวัด ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกจังหวัด ได้ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการจัดการเรียนร่วมในปีการศึกษา 2548 ที่ผ่านมา และคัดเลือกได้ทั้งสิ้น 19 โรงเรียน ได้แก่ (ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7, 2549 : 2)

1. โรงเรียนวัดมหาวนาราม จังหวัดพิษณุโลก
2. โรงเรียนบ้านวังสาร จังหวัดพิษณุโลก
3. โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก
4. โรงเรียนอนุบาลบรรพตพิสัย (วัดส้มเสี้ยว) จังหวัดนครสวรรค์
5. โรงเรียนวัดตะเคียนเลื่อน (รังสิวุฒิกาสอุปถัมภ์) จังหวัดนครสวรรค์
6. โรงเรียนปรีชาโชติ จังหวัดนครสวรรค์
7. โรงเรียนบ้านลานเอื้อง จังหวัดสุโขทัย
8. โรงเรียนวัดปากน้ำ จังหวัดสุโขทัย
9. โรงเรียนบ้านวังแดง จังหวัดอุตรดิตถ์
10. โรงเรียนป่าก้างวิทยา จังหวัดอุตรดิตถ์
11. โรงเรียนบ้านอมกง จังหวัดเพชรบูรณ์
12. โรงเรียนศรีจันทร์วิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก จังหวัดเพชรบูรณ์
13. โรงเรียนบ้าน กม. 30 จังหวัดเพชรบูรณ์
14. โรงเรียนผินสหราษฎร์พัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร
15. โรงเรียนบ้านมอสมบูรณณ์มิตรภาพที่ 189 จังหวัดกำแพงเพชร
16. โรงเรียนบ้านโป่งวัวแดง จังหวัดพิจิตร
17. โรงเรียนท่าพ่อครูวิทยากร จังหวัดพิจิตร

18. โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ต๋าน (ราษฎร์บำรุง) จังหวัดตาก

19. โรงเรียนบ้านน้ำดิบ จังหวัดตาก

จากการได้ทำงานร่วมกับโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในหลาย ๆ โรงเรียน ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีข้อสังเกตว่าโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทุกโรงเรียนได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณในการดำเนินการ ได้รับการช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนจากศูนย์การศึกษาพิเศษและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับการอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการดำเนินโครงการโดยใช้การบริหารตามโครงสร้างซีท (SEAT) และการใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนด้านวิชาการ และสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาจากศูนย์การศึกษาพิเศษและหน่วยงานอื่น ๆ เช่นเดียวกัน แต่ด้วยเหตุใดบางโรงเรียนจึงสามารถดำเนินการจัดการเรียนร่วมได้ ประสบผลสำเร็จ และบางโรงเรียนซึ่งเป็นส่วนใหญ่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดที่ทำให้โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกได้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาคเหนือประสบผลสำเร็จ โรงเรียนเหล่านั้นมีการบริหารอย่างไร ซึ่งผลของการศึกษาจะได้เป็นแนวทางให้แก่โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในภาคอื่น ๆ ตลอดจนโรงเรียนปกติทั่วไปที่มีการจัดการเรียนร่วมเพื่อการบริหารงานเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น ทั้ง 4 ด้าน คือ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดการหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)
2. เพื่อศึกษาความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น ด้าน ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครอง ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือ 19 แห่ง ประจำปีการศึกษา 2548 จำนวน 817 คน ได้แก่

1. โรงเรียนวัดมหานาราม จังหวัดพิษณุโลก
2. โรงเรียนบ้านวังสาร จังหวัดพิษณุโลก
3. โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก
4. โรงเรียนอนุบาลบรรพตพิสัย (วัดส้มเสี้ยว) จังหวัดนครสวรรค์
5. โรงเรียนวัดตะเคียนเลื่อน (รังสีอุฎฐกาอุปถัมภ์) จังหวัดนครสวรรค์
6. โรงเรียนปรียาโชติ จังหวัดนครสวรรค์
7. โรงเรียนบ้านลานเอื้อง จังหวัดสุโขทัย
8. โรงเรียนวัดปากน้ำ จังหวัดสุโขทัย
9. โรงเรียนบ้านวังแดง จังหวัดอุตรดิตถ์
10. โรงเรียนปากังวิทยา จังหวัดอุตรดิตถ์
11. โรงเรียนบ้านอมก จังหวัดเพชรบูรณ์
12. โรงเรียนศรีจันทร์วิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก จังหวัดเพชรบูรณ์
13. โรงเรียนบ้าน กม. 30 จังหวัดเพชรบูรณ์
14. โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร
15. โรงเรียนบ้านมอสมบูรณมิตรภาพที่ 189 จังหวัดกำแพงเพชร
16. โรงเรียนบ้านโป่งวัวแดง จังหวัดพิจิตร
17. โรงเรียนท่าพ่อครูวิทยากร จังหวัดพิจิตร
18. โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ต๋าน (ราษฎร์บำรุง) จังหวัดตาก
19. โรงเรียนบ้านน้ำดิบ จังหวัดตาก

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครอง ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในระดับภาคเหนือ ประจำปีการศึกษา 2548 รวม 404 คน ได้แก่

- 1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน
- 1.2.2 ครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 168 คน
- 1.2.3 ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 217 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 4 ด้าน ได้แก่

2.1.1 พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร

2.1.2 คุณลักษณะที่จำเป็นของครู

2.1.3 การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2.1.4 การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ คือ ความสำเร็จของการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ได้แก่ ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

สมมุติฐานการวิจัย

พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะ ที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1. โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม หมายถึง สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ตามเกณฑ์ที่กำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น หมายถึง โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่ได้รับการคัดเลือกโดยคณะกรรมการของศูนย์การศึกษาพิเศษและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548

3. การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น หมายถึง กระบวนการจัดการและดำเนินการในโรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนเพื่อการเตรียมความพร้อมของนักเรียนทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเตรียมสภาพแวดล้อมที่เป็นอาคารสถานที่และบุคลากร คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน และการใช้เครื่องมือต่างๆในการบริหาร

4. ปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น หมายถึง องค์ประกอบที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร หมายถึง คุณลักษณะส่วนตนที่ดีเหมาะสมกับการเป็นผู้บริหาร ความสามารถในการบริหารจัดการ และความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการเรียนร่วม

4.2 คุณลักษณะที่จำเป็นของครู หมายถึง คุณลักษณะส่วนตนที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครู มีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการเรียนร่วม และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู

4.3 การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึง การจัดหรือการใช้สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือหรือบริการต่าง ๆ ตลอดจนการปรับหลักสูตร เกณฑ์และวิธีการวัดผลประเมินผลที่ช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาโดยสะดวกและปลอดภัย และส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

4.4 การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) หมายถึง การบริหารของโรงเรียนโดยใช้กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการร่วมวางแผนร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมดำเนินการ ร่วมในผลประโยชน์ และร่วมในการประเมินผล มีการทำงานเป็นทีม ในการดำเนินงานงานเรียนร่วมที่มีการบูรณาการองค์ประกอบ 4 ด้านของโครงสร้างซีท (SEAT) คือ ด้านนักเรียน (Student : S) เป็นการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่เป็นนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านสภาพแวดล้อม (Environment : E) เป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีความเหมาะสมและมีความปลอดภัย ตลอดจนการสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (Activities : A) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน ที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และด้านเครื่องมือ (Tools : T) เป็นการใช้เครื่องมือต่างๆ ในการบริหารงาน เช่น นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ งบประมาณ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก คณะกรรมการจัดการเรียนร่วม การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และครูการศึกษาพิเศษ เป็นต้น

5. ความสำเร็จในบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น หมายถึง ข้อบ่งชี้ที่แสดงให้เห็นถึงการบรรลุผลในการจัดการเรียนร่วม ได้แก่ ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งรายละเอียดดังนี้

5.1 ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม หมายถึง ระดับความรู้สึกของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองที่มีต่อการได้รับบริการหรือในงานหรือการปฏิบัติงาน 4 ด้าน คือ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

5.2 ความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง พัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 6 ด้าน คือ ด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านพฤติกรรมหรือ อารมณ์ ด้านสังคม ด้านการเคลื่อนไหว ด้านการดูแลช่วยเหลือตนเอง และด้านวิชาการหรือสติปัญญา

6. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น

7. ครู หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่สอนเด็กในโรงเรียน อาจทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น ครูประจำกลุ่มสาระ หรือครูการศึกษาพิเศษที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น

8. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียนทั่วไปที่จัดการเรียนร่วมใช้ในการดำเนินการจัดการเรียนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เป็นแนวทางให้ศูนย์การศึกษาพิเศษจัดบริการสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือ ปีการศึกษา 2548 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีหัวข้อการนำเสนอ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม
 - 1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเรียนร่วม
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

1.1.1 ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ความหมาย ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 35) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่า หมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาในการเรียน เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กที่มีปัญหาทางการพูดและภาษา เด็กออทิสติก เด็กที่ได้รับบาดเจ็บทางสมอง เด็กปัญญาเลิศ เด็กด้อยโอกาสทางวัฒนธรรม และเด็กอื่นๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือทางการศึกษา จะเห็นได้ว่าเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษอาจเป็นได้ทั้งเด็กปกติ หรือเป็นเด็กพิการหรือเป็นเด็กที่มีความบกพร่อง ในที่นี้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะหมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางการศึกษา

ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการโดยประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับรองของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ พ.ศ. 2548 ได้กำหนดบุคคลที่มีความบกพร่องไว้ 9 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. **บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น** หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1) คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องสอนให้อ่านอักษรเบรลล์หรือใช้วิธีการฟังจากเทป หรือแถบเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 เมตร (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 ฟุต (20/200) ลงมา

จนถึงบอดสนิท (หมายถึง คนตาบอดสามารถมองเห็นวัตถุได้ใน ระยะห่างน้อยกว่า 6 เมตร หรือ 20 ฟุต ในขณะที่คนปกติ สามารถมองเห็นวัตถุ เดียวกันได้ใน ระยะห่าง 60 เมตร หรือ 200 ฟุต หรือมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา (หมายถึง มองเห็น ได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา)

2) คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ ที่ขยายใหญ่ได้หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของ สายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับระหว่าง 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) ถึง 6 ส่วน 60 เมตร (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 ฟุต (20/200) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึงคนที่มีสูญเสีย การได้ยินตั้งแต่ระดับรุนแรงจนถึงระดับน้อย อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) คนหูหนวก หมายถึงบุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจน ไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหาก ตรวจการได้ยินจะสูญเสียการได้ยิน ประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป (เดซิเบลเป็นหน่วยวัดความดัง ของเสียง) หมายถึง คนปกติเริ่มได้ยินเสียงเมื่อ ความดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่คนหูหนวกจะ เริ่ม ได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังมากกว่า 90 เดซิเบล

2) คนหูตึง หมายถึงบุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับ ข้อมูลผ่านทาง การ ได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจการได้ยินจะพบว่ามี การสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาจนถึง 26 เดซิเบล หมายถึง คนปกติเริ่ม ได้ยินเสียงเมื่อความดังไม่เกิน 25 เดซิเบล แต่คนหูหนวกจะเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังมากกว่า 26 เดซิเบล จนถึง 90 เดซิเบล

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มี พัฒนาการ ช้ากว่าคนทั่วไป เมื่อวัดระดับเชาว์ปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว มีระดับเชาว์ปัญญา ต่ำกว่าคนทั่วไป และความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่า เกณฑ์ทั่วไปอย่างน้อย 2 ทักษะหรือมากกว่า เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการใช้ สาธารณสมบัติ ทักษะทางสังคม การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการ ทำงาน ซึ่งระดับความบกพร่องทาง สติปัญญาพบตั้งแต่แรกเกิดจนก่อนอายุ 18 ปี

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ หมายถึงคนที่มี อวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วย เรื้อรังรุนแรง มีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็น

อุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาบอด หรือหูหนวก

5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่ เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ หรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูด และหรือภาษาเขียน ซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมอง สูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่าน และปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีปัญหาทาง การเรียนรู้ เนื่องจากสภาพความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ปัญหาทางอารมณ์ หรือความต้อโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม หรือเศรษฐกิจ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องของการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะ การพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจ หรือการใช้ภาษาพูด การเขียน หรือการใช้ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้ในการติดต่อ สื่อสารซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษา เนื้อหาของภาษาหรือหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หมายถึง คนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคม หรือ วัฒนธรรม

8. บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรม อารมณ์และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองที่ผิดปกติไป และความผิดปกตินี้พบได้ก่อนวัย 30 เดือน

9. บุคคลพิการซ้อน หมายถึง บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลคนเดียวกัน เช่น คนปัญญาอ่อนและสูญเสียการได้ยินหรือคนหูหนวกและตาบอด เป็นต้น

สรุปได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ เด็กที่มีความต้องการความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ 9 ประเภท ซึ่งหมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีปัญหาการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน

1.1.2 การจัดการเรียนร่วม

1. ความหมายของการเรียนร่วม มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนร่วม ไว้หลายอย่างพอสรุปได้ดังนี้ ศรียา นิยมธรรม (2541 : 244 - 245) ได้ให้ความหมายของการเรียนร่วม ตรงกับภาษาอังกฤษอยู่ 3 คำ คือ Mainstreaming, Integration และ Inclusion ซึ่งแต่ละคำมีความหมายที่แตกต่างกันดังนี้

Mainstreaming หมายถึง การเรียนร่วมเต็มเวลา นั่นคือเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะส่งเข้าไปเรียนสำหรับเด็กปกติทุกอย่าง และไม่มีบริการเพิ่มเติมสำหรับเด็กประเภทนี้ เด็กที่จะเข้าเรียนร่วมแบบนี้จะต้องเป็นเด็กที่เป็นคนพิการไม่มากนัก มีระดับสติปัญญา และความพร้อมด้านการเรียน ตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมได้สมวัย

Integration หมายถึง การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติแต่เรียนร่วมบางเวลา นั่นคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเข้าไปเรียนร่วมในชั้นเรียนบางเวลาเท่านั้น และมีความหมายรวมไปถึงการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติด้วย

Inclusion เป็นการจัดการเรียนร่วมตามความเชื่อที่ว่าโรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติ หรือเด็กคนใดเป็นเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อเด็กทุกคนมาสมัครเรียน ทางโรงเรียนจะต้องรับไว้ และจะต้องจัดการศึกษาให้เด็กได้อย่างเหมาะสม ซึ่งการเรียนร่วมแบบนี้ นักการศึกษาเรียกว่า การเรียนรวม เพราะเด็กทุกคนสามารถเรียนรวมกันโดยที่โรงเรียนมีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนได้อย่างเหมาะสม และอีกคำที่ใช้กันมาก คือ Inclusive Education ที่ใช้ในภาษาไทยว่า การศึกษาเพื่อการเรียนรวม

ปรีดา จันทรเบกษา (2533 : 12) ได้กล่าวว่า การเรียนร่วม เป็นการนำเด็กเข้าไปเรียนร่วมในชั้นปกติให้มากที่สุด และได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง จากครูที่ไม่ใช่ครูการศึกษาพิเศษ ให้เขาดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข หรือการเรียนร่วม เป็นการที่ช่วยให้เด็กอยู่ในชั้นปกติเร็วขึ้นแล้วให้เด็กอยู่ในชั้นปกติได้สำเร็จและสามารถเรียนร่วม ได้อย่างมีความสุข

ผดุง อารยะวิญญู (2539 : 21) กล่าวว่า การเรียนร่วม คือ การจัดการศึกษาให้กับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติตามความสามารถของเด็ก และตามความพร้อมของโรงเรียน

เบญจา ชลธารันนท์ (2545 : 1) กล่าวว่า การเรียนรวม คือ การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Special Needs) ได้รับโอกาสเข้าเรียนร่วมกับเด็กทั่วไป โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่าย ให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ สติปัญญา และการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กให้ได้มากที่สุด นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายเพิ่มอีก ถึงความหมายของการเรียนร่วมว่า เป็นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการ

พิเศษและเด็กพิการเข้าไปในระบบการศึกษาทั่วไป มีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาช่วงใดช่วงหนึ่งของแต่ละวันร่วมกัน

สรุปได้ว่า การเรียนร่วม หมายถึง การจัดการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสและบริการทางการศึกษาในโรงเรียนทั่วไป ซึ่งอาจเรียนอยู่ในชั้นปกติเต็มเวลา บางเวลา หรือในชั้นเรียนพิเศษ โดยได้รับการสนับสนุนและการช่วยเหลือจากทุกฝ่ายในโรงเรียน และสามารถให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข

2. ปรัชญาและทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนร่วม การเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาที่ให้โอกาสแก่เด็กทุกคนอย่างเสมอภาคกันโดยไม่แบ่งแยกเด็กปกติหรือเด็กพิการ เพราะเราไม่สามารถขจัดคนพิการออกไปจากสังคมได้ การเตรียมคนพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีความพร้อมตั้งแต่เล็ก จะทำให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บังอร ต้นปาน (2535 : 31) ได้กล่าวถึงปรัชญาพื้นฐานของการเรียนร่วมของนักการศึกษาที่สรุปได้ 3 ประการ ดังนี้

1) มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา การจัดการศึกษาต้องจัดให้แก่คนทุกคน โดยไม่แบ่งแยกความพิการหรือความบกพร่อง

2) มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมในสังคม เพราะจะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน และเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ จะได้ไม่เกิดความการแบ่งแยกความแตกต่างของมนุษย์ในสังคม

3) การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมสนองตามความแตกต่างของบุคคล เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาความพร้อมทุกด้าน ด้วยวิธีการและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละบุคคล และเกิดศักยภาพที่จะดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 7) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนร่วม พอจะสรุป ได้ดังนี้

1) ในสังคมมนุษย์มีทั้งคนปกติและคนที่มีความพิการต่าง ๆ เมื่อสังคมไม่สามารถแยกคนที่มีความพิการออกจากสังคมได้ ดังนั้นไม่ควรแยกการศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ควรให้เด็กพิการได้เรียนด้วยกันกับเด็กปกติเท่าที่สามารถจะทำได้

2) เด็กพิการมีความต้องการและความสามารถซึ่งต่างจากเด็กปกติ ดังนั้นควรจัดรูปแบบและวิธีการให้แตกต่างไปจากเด็กปกติเพื่อให้เด็กที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่

3) เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิการ การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กแต่ละคนปรากฏเด่นชัดขึ้น

4) เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกันทางการเลี้ยงดูจากครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สติปัญญาและทักษะ การศึกษาจะช่วยให้แต่ละคนได้เรียนรู้ เพื่อการปรับตัวเข้าหากัน และให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

5) เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม การจัดการศึกษาจึงต้องจัดเพื่อพัฒนาทุกด้านให้สูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า ปรัชญาและทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน คนทุกคนมีความเสมอภาคกันทางด้านสิทธิและโอกาส ตลอดจนได้รับการยอมรับในสังคม การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม และการจัดการศึกษาจึงต้องจัดตามความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล

3. รูปแบบการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน

การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในโรงเรียน มีหลายวิธีขึ้นอยู่กับระดับของความพิการ โดยยึดหลักให้เด็กได้รับประโยชน์จากการเรียนร่วมมากที่สุด แต่บางประเภทก็ยังคงต้องให้เรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ เช่น เด็กหูหนวกสนิท ถ้าจัดเข้าเรียนร่วมในโรงเรียน ปกติ เด็กจะไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่ เพราะเด็กจะมีปัญหาในการรับฟังและการสื่อความหมาย ในการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ได้ผลตามระดับการศึกษา ดังนั้นวิธีที่เหมาะสมสำหรับเด็กหูหนวก ควรจะเป็นโรงเรียนสอนคนหูหนวกโดยเฉพาะหรือถ้าจะให้เรียนร่วมควรเป็นการจัดชั้นพิเศษเฉพาะในโรงเรียนทั่วไปนั้นๆ ส่วนในกรณีของเด็กหูตึงที่สามารถรับฟังและสื่อความหมาย โดยการพูดได้ ก็ควรจัดในแบบของการเรียนร่วม โดยให้เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการพิเศษ เช่น การแก้ไขการพูดหรือชั้นเรียนพิเศษเฉพาะในช่วงระยะหนึ่งก่อนและเมื่อสามารถสื่อความหมายด้วยการพูด การฟังได้ดีแล้วจึงส่งเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติต่อไป สำหรับคนตาบอดต้องให้ความรู้เพื่อการอ่าน และเขียนด้วยอักษรเบรลล์ที่เหมาะสมกับคนตาบอด โดยให้รายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก่อน ทั้งนี้ ตามความจำเป็นและความเหมาะสมกับเวลาและการสอนเสริมที่จะบริการให้แก่นักเรียนได้ ซึ่งผดุงอารยะวิญญู (2542 : 221 - 222) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน มี 6 วิธี ดังนี้

1) เรียนร่วมในชั้นปกติ เป็นการจัดให้เด็กที่มีความพิการน้อย มีความฉลาดและมีความพร้อมในด้านการเรียน ตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม โดยเด็กรับบริการพิเศษบ้างหรือไม่ต้องรับบริการพิเศษเลย เนื่องจากได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนถึงระดับที่ช่วยตนเองได้แล้ว

2) เรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลาและมีครูการศึกษาพิเศษคอยให้การช่วยเหลือแก่ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา โดยจะให้คำแนะนำหรือชี้แจงให้เข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีสอนจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและช่วยประเมินผลการพัฒนาในการเรียนรู้ของเด็ก

3) เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการพิเศษจากครูเวียนสอนหรือครูเดินสอน (Itinerant teacher) เป็นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับบริการสอนเพิ่มเติมจากครูเวียนสอน ซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กเนื่องจากจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนมีไม่มาก อาจประมาณ 2 - 3 คน ต่อโรงเรียน ครูจะเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่ง เมื่อครบสัปดาห์จะวนกลับไปสอนเด็กกลุ่มเดิมอีก

4) เรียนร่วมในชั้นปกติ และรับบริการจากครูเสริมวิชาการ (Resource Teacher) ซึ่งครูเสริมวิชาการ คือ ครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในโรงเรียน เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการเป็นบางเวลา อาจเป็นวันละ 1-2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็ก เด็กที่เข้ามาเรียนในห้องนี้จะต้องมีตารางเรียนที่กำหนดไว้แน่นอน นอกจากนี้ครูเสริมวิชาการอาจจะให้คำแนะนำหรือความช่วยเหลือแก่ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาเมื่อเกิดปัญหา

5) เรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมเป็นบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็กๆ มีครูประจำชั้นสอนเกือบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กสามารถเรียนร่วมได้ เช่น พลศึกษา หรือ ศิลปศึกษา เป็นต้น

6) เรียนชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลา การเรียนร่วมในลักษณะนี้เหมาะสำหรับเด็กที่มีความพิการที่ค่อนข้างรุนแรง

สรุปได้ว่า รูปแบบต่างๆ ของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนที่เน้นความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยคำนึงถึงศักยภาพและความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจจัดเรียนร่วมในห้องเรียนปกติหรือในชั้นเรียนพิเศษ อาจจัดเต็มเวลาหรือบางเวลา โรงเรียนจะมีการจัดในรูปแบบใดขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมและความพร้อมของเด็ก เด็กที่มีความบกพร่องน้อยและมีความพร้อมสูงอาจจัดให้เรียนร่วมได้เต็มเวลา แต่หากมีความบกพร่องมาก และมีความพร้อมน้อยอาจจัดให้เรียนร่วมได้บางเวลา หรือเรียนในชั้นเรียนพิเศษตามความเหมาะสม ทั้งนี้จะต้องมีความร่วมมือกันของครูการศึกษาพิเศษกับครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา

1.1.3 แนวคิดและหลักการในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

ในปีการศึกษา 2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมขึ้นในโรงเรียนทั่วไป โดยมีโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทุกจังหวัดทั่วประเทศ รวม 390 โรงเรียน ซึ่งมีเกณฑ์ในการเลือกโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ดังนี้ (เบญจมา ชลธารินทร์, 2548 : 44)

1) โรงเรียนที่มีนักเรียนพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมอยู่แล้ว

2) ผู้บริหารโรงเรียนมีความมุ่งมั่น และพร้อมรับนโยบายที่จะดำเนินงาน โดยใช้โครงสร้างซีท และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน

3) โรงเรียนมีจำนวนและประเภทของนักเรียนพิการเหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นต้นแบบ

4) โรงเรียนมีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ซึ่งมีความรู้พื้นฐานทางด้านการศึกษาพิเศษอย่างน้อย 1 คน

5) โรงเรียนได้รับการคัดเลือก โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา หรือศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษา

6) โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกต้องกระจายอยู่ทุกจังหวัด ซึ่งจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา จะมีทุกอำเภอๆ ละ 1 โรงเรียน และ จังหวัดที่เป็นที่ตั้งของการศึกษาพิเศษประจำจังหวัดจะมี 2 อำเภอ ๆ ละ 1 โรงเรียน ยกเว้น 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และ สงขลา ให้จัดทุกอำเภอ ๆ ละ 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 390 โรงเรียน

ในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้ง 390 โรงเรียน ให้ใช้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกรอบในการปฏิบัติงานที่เน้นหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ดังรายละเอียดดังนี้

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management : SBM)

ความหมาย ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เช่น อุทัย บุญประเสริฐ (2545) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหารโรงเรียน ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547 : 46) ได้สรุปว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือการบริหารโรงเรียนโดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มี ส่วนได้ส่วนเสียมีอิสระในการบริหารและจัดการศึกษามากที่สุด ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง ไปสู่โรงเรียน โดยโรงเรียนต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณชนในผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวคิดในการกระจายอำนาจโดยบริหารในรูปของคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่า และผู้บริหารโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาหรือโรงเรียนโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากที่สุด ทั้งทางด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และการบริหารทั่วไปภายใต้กฎหมายกำหนด

หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเกี่ยวข้องกับมาตรา 39 และ 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มากที่สุด ความสำคัญอยู่ที่กระจายอำนาจให้โรงเรียน และเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการบริหารและการปฏิบัติงาน โรงเรียนได้บริหารจัดการสอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียนเอง ทำให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ การกระจายอำนาจให้โรงเรียนอย่างแท้จริง การบริหารแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาบุคลากร การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ร่วมที่ชัดเจนและการให้รางวัลอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่ได้สรุปไว้ 5 ประการ ดังนี้

1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งหลักการมีส่วนร่วมสามารถนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ได้

3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลายโดยครอบครัวและชุมชน บางแห่งให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมามีการรวบรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาในส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัดเกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4) หลักการบริหารตนเอง (Self – Management) ในระบบการศึกษาทั่วไปมักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายส่วนกลางโรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมาย แล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายแนวทางด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพ และมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและตามนโยบายของชาติ

สรุปได้ว่า หลักการพื้นฐานที่สำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ หลักการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสในการบริหารและการปฏิบัติงานเป็นการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน โดยส่วนกลางกระจายอำนาจการศึกษามาให้โรงเรียน โรงเรียนบริหารโดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการบริหารตนเอง และมีการตรวจสอบและถ่วงดุล ซึ่งหลักการดังกล่าวทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการบริหารงาน ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาอื่นที่ผ่านมา

ปัจจัยที่จำเป็นของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
คณะกรรมการโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นคณะกรรมการโรงเรียนที่ชุมชนมีบทบาทหลัก โดยมีสัดส่วนคณะกรรมการที่มาจากชุมชนมากที่สุด โดยมีคณะกรรมการจากในโรงเรียน คือ ผู้แทนครูและผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครูในคณะกรรมการโรงเรียน ครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ครูเป็นผู้ปฏิบัติจึงย่อมรับรู้ปัญหาทุกอย่างได้ดีกว่าและจะสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากที่สุด การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารโรงเรียน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านการวางแผน การดำเนินงาน การพัฒนาครู การบริหารบุคคล และการบริหารงบประมาณและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้นำอำนวยความสะดวก (Facilitator) การเป็นผู้นำ (Leader) และผู้สนับสนุน (Supporter) เป็นผู้นำนวัตกรรม (Innovations) เข้าสู่โรงเรียนและเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้า การที่ผู้บริหารโรงเรียนบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จได้แก่ การปรับโครงสร้างการบริหารโรงเรียน การกระจายอำนาจสู่โรงเรียน

โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ประสบผลสำเร็จ ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายต้องมีความเข้าใจถึงคุณลักษณะที่จำเป็น ดังที่ สุมณา พุ่มประพาพ (2546 : 3 – 4) ได้สรุปไว้ดังนี้

1) ภารกิจของโรงเรียน โรงเรียนที่บริหารด้วยวิธีการดังกล่าวจะต้อง มีการกำหนดภารกิจและมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ซึ่งภารกิจดังกล่าวจะได้รับการพัฒนา และปฏิบัติอย่างเต็มใจโดยสมาชิกทั้งหลาย โดยเน้นที่การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2) ธรรมชาติของกิจกรรมในโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่ยึดโรงเรียน เป็นฐาน ซึ่งคำนึงความจำเป็นและลักษณะของโรงเรียนเป็นหลัก

3) ยุทธศาสตร์ในการบริหาร

(1) แนวความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์มีความซับซ้อนแต่มีแนวโน้มที่จะรับผิดชอบตนเองที่อยู่แล้ว การเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วม ในการพัฒนาโรงเรียนจึงถือว่ามีผลสำคัญ

(2) แนวความคิดเกี่ยวกับองค์กร โรงเรียนเป็นสถานที่ซึ่ง นักเรียน ครู และผู้บริหารดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน ทุกคนมีสิทธิในการที่จะพัฒนาองค์กรของตน

(3) รูปแบบการตัดสินใจ ใช้กระจายอำนาจและอาศัยความร่วมมือของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

(4) รูปแบบภาวะผู้นำ ในการบริหารโดยใช้นักเรียนเป็นฐานมอง องค์กรว่ามีความซับซ้อน ดังนั้นในการดำเนินงานจะต้องอาศัยภาวะผู้นำในหลายลักษณะ ไม่ควรยึดแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว

4) การใช้ทรัพยากร โรงเรียนมีอิสระสามารถจัดงบประมาณให้กับ หน่วยงานของตนเองได้ตามความต้องการของโรงเรียนที่มีความเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที และมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อการศึกษามากขึ้น

5) บทบาทที่แตกต่างกันออกไป

(1) บทบาทของโรงเรียนจะเน้นการพัฒนาในเชิงรุก แสวงหา วิธีการที่เป็นไปได้ในการพัฒนาโรงเรียน ครูและนักเรียน ดำเนินกิจกรรมในลักษณะของ การแก้ปัญหาเพราะเชื่อว่าทุกองค์กรมีปัญหาทั้งสิ้น

(2) บทบาทของหน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่ เป็นผู้สนับสนุนและให้คำแนะนำ

(3) บทบาทของผู้บริหาร เป็นผู้นำในการพัฒนาเป้าหมายของ องค์กร เป็นผู้ประสานงานและทำหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กร

(4) บทบาทของครู ครูมีบทบาทในฐานะหุ้นส่วนของโรงเรียน ร่วมทำการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนทำหน้าที่ในการพัฒนาโรงเรียน และเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดี

(5) บทบาทของผู้ปกครอง เป็นผู้รับบริการที่มีคุณภาพจากโรงเรียนและยังเป็นหุ้นส่วนสำคัญที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนโรงเรียนในลักษณะต่าง ๆ

6) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกันอยู่ในฐานะหุ้นส่วนของโรงเรียนทั้งสิ้น ดังนั้นในการดำเนินงานของโรงเรียนจึงเน้นความร่วมมือในลักษณะการทำงานเป็นทีม เปิดเผยและมีข้อตกลงร่วมกัน

7) คุณภาพของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ มีเทคนิคการบริหารที่ทันสมัย เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ พยายามค้นหาและแก้ปัญหาขององค์กรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีความจริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน

8) คุณภาพในการบริหาร นอกจากจะพิจารณาในเรื่องการพัฒนาในเชิงวิชาการของนักเรียนแล้ว ยังเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ และวิธีการในการปรับปรุงโรงเรียน ซึ่งจะต้องพิจารณาในทุกองค์ประกอบของระบบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตของโรงเรียน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปสู่การปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น รังสรรค์ มณีเล็ก (2547 : 319 - 320) ได้สรุปปัจจัยเพิ่มเติมไว้ดังนี้

1) ต้องเลือกผู้บริหารที่ถูกต้อง เป็นผู้บริหารที่มีอำนาจความเชี่ยวชาญ คือ ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะของผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง สามารถให้ความช่วยเหลือทางวิชาการได้ นิเทศได้ และเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถจูงใจให้ครูทุกคนอยากทำงาน และมุ่งไปที่ความสำเร็จของงาน

2) ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการโรงเรียนต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของประธาน บทบาทของเลขานุการ หรือ บทบาทของกรรมการ โดยเฉพาะกรรมการที่เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กรเอกชน หรือองค์กรชุมชน ซึ่งยังไม่มีความรู้และประสบการณ์เรื่องการบริหารและการจัดการศึกษา ฉะนั้นผู้บริหารจะต้องพยายามเข้าหาชุมชนมากขึ้น และที่สำคัญที่สุด คือทุกฝ่ายต้องคำนึงประโยชน์ของการศึกษา และผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) ต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงทั่วทั้งโรงเรียน ให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมมากที่สุดในทุกกิจกรรม และเน้นการทำงานเป็นทีม

4) ต้องเน้นการพัฒนาวิชาชีพให้แก่บุคลากรในโรงเรียน

5) ต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสาร เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับ

6) ต้องให้รางวัลกับผู้ที่มีความจริง โปร่งใส และเป็นระบบคุณธรรม เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกในองค์กรได้ทำงานอย่างมีความสุข

7) ต้องเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพราะการเรียนรู้คือหัวใจของการบริหารและการจัดการสถานศึกษาที่สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีการประเมินผลตามสภาพจริง มีแผนการเรียนและมีการวิจัยในชั้นเรียน

8) ต้องมียุทธศาสตร์ในการสร้างเครือข่าย เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายชุมชน หรือเครือข่ายศิษย์เก่า

เกณฑ์ในการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนร่วม ควรคำนึงถึงเกณฑ์ต่อไปนี้ (สมพร หวานเสร็จ, 2544 : ภาคผนวก)

1) บูรณาการเข้าสู่งานปกติ (Built – in) โดยให้การเรียนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของระบบงานปกติ ไม่ใช่เป็นการเพิ่มเติมหรืองานเฉพาะกิจ

2) ดำเนินงานครบวงจร (Complete Cycle) โดยให้การเรียนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามปกติ ตั้งแต่วางแผนถึงการประเมินผลการดำเนินงานทั้งการบริหาร เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน การประกันคุณภาพการศึกษาและงานหรือกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียน

3) ครอบคลุมทุกส่วนของระบบ (Total Development) โดยให้การเรียนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของทุกองค์ประกอบของระบบโรงเรียน ไม่ใช่แยกเป็นโครงการเอกเทศ โครงการเฉพาะกิจ และสัมพันธ์กันเพียงด้านใดด้านหนึ่งของระบบโรงเรียน

4) มีปัจจัยพื้นฐานเอื้ออำนวย (Basic Requirement) อย่างเพียงพอ

5) กระตุ้นและส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง (Self Development) โดยกระตุ้นให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการเรียนร่วม สามารถประเมินและพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จนเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและหน่วยงาน

6) เข้าใจ ยอมรับและมีส่วนร่วม (Full Participation) โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบนพื้นฐานของความเข้าใจ การยอมรับและตระหนักด้วยความรับผิดชอบต่อการเรียนร่วม

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่จำเป็นของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การกำหนดบทบาทและหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ครู และนักเรียนที่ชัดเจน เพราะผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นกลไกสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการกำหนดภารกิจของโรงเรียนที่ชัดเจน มียุทธศาสตร์ในการบริหาร การใช้ทรัพยากร นอกจากนี้การทำให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปสู่การปฏิบัติประสบผลสำเร็จ คือ ต้องเลือกผู้บริหารที่ถูกต้อง ต้องมีการกระจาย

อำนาจอย่างแท้จริงทั่วทั้งโรงเรียน เน้นการพัฒนาวิชาชีพให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ให้ความสำคัญกับการสื่อสาร เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ มีการสร้างขวัญและกำลังใจกับผู้ที่ มีผลงานจริง โปร่งใสและเป็นระบบคุณธรรม เน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และมียุทธศาสตร์ ในการสร้างเครือข่าย

จากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าเป็นการบริหาร ที่สร้างความ รู้สึกเป็นเจ้าของ มีความมุ่งมั่นผูกพันและความรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งจะเกิดความร่วมมือร่วมใจกันกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีกลยุทธ์ทางการบริหาร ตลอดจนการร่วมดำเนินงาน โดยมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาทั้งบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครอง องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และชุมชน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยมีกระบวนการ บริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการจัดการศึกษา ชั้นพื้นฐานของประเทศให้มีการกระจายอำนาจหน้าที่การบริหารจากส่วนกลางไปยัง คณะกรรมการในโรงเรียนอย่างแท้จริง ได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งจาก ส่วนกลาง บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีการประชาสัมพันธ์และมีระบบ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับข้อมูลที่ตรงกัน และที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือต้องมีผู้บริหารโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม และสามารถ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่ดีได้ การนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไปสู่การปฏิบัติจึงจะประสบความสำเร็จ

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management)

ความหมาย มีผู้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม พอสรุป ได้ดังนี้ สมยศ นาวิการ (2545 : 1) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการของการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่าง แข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาของการบริหารที่ สำคัญอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจ หน้าที่การบริหารของพวกเขาให้กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของพวกเขา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2548 : 6) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่เป็นการจูงใจให้ผู้นร่วมปฏิบัติงานในองค์กร ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การดำเนินการและร่วมมือในการพัฒนาองค์กร ด้วยความเต็มใจ ซึ่งแนวความคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีการจูงใจ ที่เชื่อว่า

1) มนุษย์ย่อมมีความต้องการเหมือนกัน ทราบใดที่ไม่ตอบสนอง ความต้องการได้แล้ว ก็เกิดปัญหาความต้องการอยู่เรื่อยไป แต่ถ้าต้องการได้รับการตอบสนองก็จะเลิกสนใจ

2) มนุษย์ตอบสนองความต้องการแตกต่างกันทางด้านปริมาณ ความต้องการระดับต่ำค่อนข้างมีขอบเขตจำกัด แต่ความต้องการระดับสูงมักจะไม่ค่อยมีขอบเขตจำกัด

ธรรมรส โชติกุญชร (2536) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่เป็นการระดมกำลังความคิด จิตใจ ทำให้เกิดพลังทางการบริหารและเป็นการบริหารที่จัดกิจกรรมให้ผู้ปฏิบัติร่วมกันคิด ร่วมทำ ตั้งแต่กลุ่มเล็ก ๆ จนเป็นกลุ่มใหญ่ นอกจากนี้ยังหมายถึง กระบวนการที่ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา ในลักษณะของการแบ่งอำนาจหน้าที่ เพื่อตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญขององค์การ

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมดำเนินการ และใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา และการพัฒนาองค์การ โดยมีพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ และทฤษฎีการจูงใจ

ประเภทของการมีส่วนร่วม นักวิชาการได้แบ่งประเภทการมีส่วนร่วม และใช้เกณฑ์ในการแบ่งที่แตกต่างกัน ดังเช่น ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540 : 17) ได้แบ่งไว้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องพิจารณาก็คือการกำหนดตามความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่องเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบ ของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการใดบ้างและจะทำประโยชน์ได้ด้วยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน และประสานงาน เป็นต้น

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งในช่วงดำเนินการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่กระจายภายในกลุ่ม และมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการให้ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง เพื่องานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม อุทัย บุญประเสริฐ (2545) ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นกำหนดให้สมาชิกทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานในการแก้ปัญหา และการสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กรซึ่งต้องกระจายสิ่งต่อไปนี้อย่างทั่วถึงองค์กร คือ สารสนเทศหรือข้อมูลข่าวสารที่จะทำให้อุทิศการมีส่วนร่วม และมีอำนาจในการตัดสินใจมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมองค์กร กลยุทธ์ ระบบงานและชนิดของผลงานที่ต้องการ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อประสิทธิผลและความสำเร็จขององค์กร อำนาจในการตัดสินใจที่จะกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานและประเมินผลงาน รางวัลที่ช่วยเป็นแรงจูงใจแก่บุคลากรที่ช่วยให้้องค์กรประสบความสำเร็จโดยให้รางวัลขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงาน และความสำเร็จขององค์กร ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่ใช้ในปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับว่าได้ผล ในเชิงปฏิบัติมาก มี 4 ระบบ คือ

1) ระบบปรึกษาหารือ (Consultative Management) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปคณะกรรมการ (Committee) ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกรรมการโครงการ คณะกรรมการเฉพาะกิจ คณะกรรมการดำเนินงานหรือคณะกรรมการที่เรียกชื่ออย่างอื่น รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารและการตัดสินใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ ระบบการปรึกษาหารือนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้บริหารระดับต้นขึ้นไปมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ประธานโครงการ ประธาน คณะกรรมการ หรือกรรมการ เป็นต้น

2) ระบบคุณภาพ (QC Circles) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของกลุ่มทำงาน ซึ่งอาจเรียกชื่อได้หลายอย่างเช่น กลุ่มคุณภาพกลุ่มกิจกรรมคิวิซี กลุ่มพัฒนาคุณภาพงานหรือกลุ่มคิวิซี เป็นต้นระบบกลุ่มคุณภาพนี้เหมาะสำหรับใช้กับพนักงานระดับปฏิบัติ (Worker) หรือระดับหัวหน้างาน (Foreman) ทั้งนี้เป็นการฝึกฝนและเปิดโอกาสให้เขาเหล่านั้นมีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยตนเองระบบนี้จะใช้ได้ผลต่อเมื่อมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ (QC Techniques) ให้กับพนักงาน การใช้สถิติพื้นฐาน (Basic Statistics) และการใช้ระบบกลุ่ม (Group Dynamics) ในการปฏิบัติงานที่สำคัญที่สุดคือความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (Job Satisfaction) ของพนักงานส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์สูง

3) ระบบข้อเสนอแนะ (Suggestion System) ระบบข้อเสนอแนะนี้มีความแตกต่างจากข้อเสนอแนะทั่วไป การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะจัดให้มีแบบฟอร์ม ข้อเสนอแนะ เพื่อให้พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้กรอกตามแบบที่กำหนด บริษัทจะมีคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอแนะ จากแบบฟอร์มว่ามีความคิดสร้างสรรค์เพียงใดความเป็นไปได้ ในการนำไปสู่การปฏิบัติมีมากน้อยเพียงใด สมควรทดลองตามข้อเสนอแนะหรือไม่หากมีการนำไปปฏิบัติ ผู้เสนอความคิดเห็นจะได้รางวัล

4) ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ (Employee Ownership Plans) เป็นระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการด้วยการลงทุน ซึ่งหุ้นของบริษัทหรือบริษัทอาจจ่ายโบนัสส่วนหนึ่งเป็นหุ้นเรือนหุ้นในแต่ละปี จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการเองและมีความรู้สึกผูกพันในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

สรุปได้ว่า ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่ใช้ในปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับว่าได้ผลในเชิงปฏิบัติมาก มี 4 ระบบคือ ระบบปรึกษาหารือเป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปคณะกรรมการ ระบบคุณภาพเป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของกลุ่มทำงาน ระบบข้อเสนอแนะว่ามีความคิดสร้างสรรค์ในการนำไปสู่การปฏิบัติ และระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการและรู้สึกผูกพันในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547 : 366) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่อองค์กรดังนี้

- 1) การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงเขาจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหาร สหภาพแรงงานมีความราบรื่นมากขึ้น
- 3) ความผูกพันของพนักงานต่อองค์กรที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานมีส่วนร่วมในกระบวนการขององค์กรที่สำคัญ เช่น การตัดสินใจ
- 4) ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมีมากขึ้น พนักงานมีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น
- 5) การบริหารของผู้ปฏิบัติงานมีความง่ายมากขึ้น ถ้าหากว่าผู้ปฏิบัติงานมีความไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การบริหารจะมีความง่ายขึ้น
- 6) การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการตัดสินใจทางการบริหารมาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันในการคิดแก้ปัญหา

7) การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้องค์กรมีสิ่งย้อนกลับจากพนักงานได้เป็นอย่างดี

8) การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยปรับปรุงทีมงานให้ดีขึ้นซึ่งทีมงานมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่เผชิญโดยองค์กรส่วนใหญ่ในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรทำให้มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงในองค์กร เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีการทำงานเป็นทีม บุคลากรมีความผูกพันต่อขององค์กร การบริหารผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีความง่ายมากขึ้น เกิดความไว้วางใจฝ่ายบริหาร มีการตัดสินใจและการติดต่อสื่อสารที่มีคุณภาพดีขึ้น

อุปสรรคของการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีความหมาย ซึ่งส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง ช่วยปรับปรุงทีมงานให้มีความเข้มแข็งต่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่เผชิญอยู่ทำให้เกิดแรงจูงใจ ด้านความรับผิดชอบและการมุ่งผลประโยช์นขององค์กรสามารถเอาชนะความขัดแย้งระหว่างความต้องการอิสระของบุคลิกภาพของบุคคลและข้อกำหนดต่าง ๆ ขององค์กรได้ทำให้เกิดการยอมรับและความผูกพันระหว่างสายงานบังคับบัญชาและระหว่างเพื่อนร่วมงาน การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีข้อดีหลายประการ แต่พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมกลับไม่แพร่หลายในองค์กรปัจจุบันทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547 : 367) ได้สรุปอุปสรรคในการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1) อุปสรรคทางด้านองค์กร ตัวขององค์กรเองทำให้เกิดอุปสรรคหลายอย่างต่อการใช้การมีส่วนร่วม อุปสรรคดังกล่าวได้แก่ ประเพณี ปรัชญาและค่านิยมขององค์กร คุณภาพของนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงาน คุณภาพของเจ้าหน้าที่ โครงสร้างขององค์กร การขาดบรรยากาศสนับสนุนและการขาดระบบการให้รางวัลในการมีส่วนร่วม

2) อุปสรรคด้านการบริหาร อุปสรรคบางอย่างเกิดขึ้นจากตัวของผู้บริหารเองที่ขัดขวางการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งได้แก่ นิสัยทางด้านการบริหาร ความไม่เข้าใจในการบริหารแบบมีส่วนร่วมสมมติฐานของทฤษฎี X (ของ McGregor) การขาดความมั่นคงและความกลัว

3) อุปสรรคทางด้านความรู้ การขาดความรู้ในเรื่องต่างๆ ของผู้บริหารทั้งทางด้านนโยบายและวิธีการปฏิบัติ ความรู้ทางเนื้อหาวิชาที่จำเป็นต้องศึกษา ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตลอดจนขาดความรู้ทางด้านกฎหมาย ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ

4) อุปสรรคทางด้านส่วนบุคคล ผู้บริหารมีความล้มเหลวทางด้านบุคลิกภาพที่มีสาเหตุมาจากการขาดความเชื่อมั่นในตนเองทำให้ไม่มีความสามารถในการตัดสินใจ เพราะเกิดความกลัวว่าจะเกิดการผิดพลาด ผู้บริหารบางคนขาดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ไม่กระจายความรับผิดชอบให้กับผู้ร่วมงาน และไม่สามารถวิเคราะห์และประเมินผู้ร่วมงานได้

5) อุปสรรคทางด้านผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา อุปสรรคหลายอย่างที่เกิดขึ้นจากผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีหลายประการ ได้แก่ การขาดความสามารถในการมีส่วนร่วม การขาดความต้องการ การขาดความรู้เนื้อหาหรือความเชี่ยวชาญ การไม่รู้ว่าถูกคาดหวังให้มีส่วนร่วม และความกลัว

6) อุปสรรคทางด้านสถานการณ์ การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ อาจถูกจำกัดด้วยอุปสรรคทางด้านสถานการณ์บางอย่างด้วย ได้แก่ เวลางาน อิทธิพลทางด้านสภาพแวดล้อม การเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ การสร้างบรรยากาศขององค์การแบบสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง นโยบายและระบบการให้รางวัล การให้การฝึกอบรมและการศึกษาและความรู้สึกไวต่อสภาพแวดล้อม

สรุปได้ว่า แม้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีความหมายซึ่งส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นแต่การบริหารแบบมีส่วนร่วมก็มีอุปสรรคเกิดขึ้นได้เช่นกัน คือ อุปสรรคทางด้านองค์การที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม และค่านิยมที่เคยปฏิบัติกันมา ด้านการบริหารของผู้บริหาร ที่ผู้บริหารยังอาจขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหาร ขาดบุคลิกภาพทางด้านส่วนบุคคลที่เป็นอุปสรรคในการบริหาร ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาไม่ให้ความร่วมมือและทางด้านสถานการณ์ที่อาจถูกจำกัดด้วยเวลา สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในองค์การที่มีข้อจำกัด จะเห็นได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมดำเนินการ ร่วมในผลประโยชน์ และร่วมในการประเมินผล มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาองค์การ โดยมีพื้นฐานจากแรงจูงใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่ใช้ในปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับว่าได้ผลในเชิงปฏิบัติมาก มี 4 ระบบคือ ระบบปรึกษาหารือ ระบบคุณภาพ ระบบข้อเสนอแนะ และระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนเป็นเจ้าของกิจการ การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีทั้งประโยชน์และอุปสรรคในการบริหาร กล่าวคือ มีประโยชน์การยอมรับการเปลี่ยนแปลงในองค์การ มีการทำงานเป็นทีม เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน บุคลากรมีความผูกพันต่อขององค์การ และมีการบริหารที่ง่ายมากขึ้น และอุปสรรคเกิดขึ้นได้เช่นกัน คือ อุปสรรคทางด้านองค์การที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม และค่านิยมที่เคยปฏิบัติกันมาทำให้ขาดความร่วมมือกัน ด้านการขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารของผู้บริหาร ผู้บริหารขาดบุคลิกภาพในการบริหาร และอุปสรรคในข้อจำกัดด้วยเวลา สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในองค์การ

3. การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

(SEAT)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม กล่าวคือจะดำเนินการจัดการเรียนร่วมอย่างไรเพื่อให้ทุกโรงเรียนทำได้ และทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ นั่นคือการช่วยเหลือสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนเรียนรู้ได้ โรงเรียนในโครงการจึงได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการบริหารจัดการให้ครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน ตามโครงสร้างซีท (SEAT) โดยอาศัยการทำงานแบบร่วมมือกันอย่างแท้จริง พร้อมรับกรอบแนวคิดที่ว่า เด็กทุกคนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดในชั้นเรียนปกติที่มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และรูปแบบการสอนที่มีความยืดหยุ่น มีบริการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตลอดจนบุคลากรที่จำเป็น ซึ่งหากการบริหารจัดการโดยใช้โครงสร้างซีท ผนวกกับการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในส่วนที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจในการบริหารโรงเรียนเรียนร่วม จะก่อให้เกิดทั้งการจัดการและรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นทั้งในชั้นเรียนปกติ และในโรงเรียนทั้งระบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 นักเรียน (S : Students) นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องและนักเรียนทั่วไป โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์และสังคมหากพิการตั้งแต่แรกเกิด จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หรือเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการ เพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้าน ซึ่งการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น เป็นช่วงที่สำคัญที่เด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อม เพราะช่วงอายุ 0 – 3 ปี เป็นช่วงที่สมองเจริญเติบโตมากที่สุด การเตรียมความพร้อมทำได้โดยกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ทั้งหมด เมื่อได้รับการพัฒนาระดับการทำงานต่างๆ จะยิ่งสูงขึ้น ในทางกลับกันหากเด็กไม่ได้รับการพัฒนาการกระตุ้น หรือการส่งเสริมส่วนที่เหลืออยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการทำงานต่างๆ จะเลือนหายไป ทำให้เด็กเสียโอกาสในการเรียนรู้ทันที ดังนั้น การช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการยิ่งทำได้ทันท่วงทีตั้งแต่แรกเกิด และทำได้อย่างถูกต้องจะสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการได้อย่างเห็นผลชัดเจน ในกรณีที่เด็กพิการภายหลังการเตรียมความพร้อมนักเรียนในช่วงวัยรุ่น ต้องคำนึงถึงจิตใจและการยอมรับความพิการหรือความบกพร่องที่เกิดขึ้นภายหลังด้วย ซึ่งถือเป็นเรื่องยากและมีผลต่อจิตใจมาก รวมทั้งต้องเตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ทักษะการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility : O & M) สำหรับเด็กตาบอด สมมุติเด็กตาบอดได้

เรียนอยู่ชั้นล่าง ดังนั้นก่อนเปิดเทอมต้องทำการปฐมนิเทศหรือสร้างความคุ้นเคย (Orientation) ให้แก่นักเรียนพิการ โดยพบครูประจำชั้น หรือ ครูการศึกษาพิเศษ และสอนให้เด็กหัดเดิน ภายในห้อง ต้องบอกรายละเอียด แรกๆครูอาจจะต้องมายืนรอรับพร้อมบอกรายละเอียดว่า โต๊ะ เก้าอี้ ห้องน้ำ โต๊ะครู ฯลฯ อยู่ตรงไหน ให้เด็กเกิดความคุ้นเคยประมาณ 1 สัปดาห์ เป็นต้น ซึ่งอาจมีแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมดังนี้

- (1) ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคนพิการให้แก่นักเรียน
- (2) จัดกิจกรรมสร้างสถานการณ์จำลอง
- (3) เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมหรือนิทรรศการเกี่ยวกับคนพิการ
- (4) พานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่ดูแลหรือให้การศึกษแก่คนพิการ
- (5) เชิญวิทยากรมาให้ความรู้
- (6) ฝึกการใช้อุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นในการดำรงชีวิต หรือในการเรียน
- (7) ฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

2) การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน เพื่อจุดประสงค์ คือ ลดความกลัวคนที่มีความแตกต่าง เพิ่มความตระหนักรู้และรู้สึกผ่อนคลายเมื่อต้องพบปะคนพิการ มีทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น และ มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเกี่ยวกับตนเองไปในทางบวกมากขึ้น โดยการให้ข้อมูลนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดการยอมรับและสามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธีและเท่าที่จำเป็น ที่ผ่านมาพบว่าคนที่คนส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงลบต่อเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น สมเพช เวทนา สงสาร กลัว ไม่ไว้วางใจ ซึ่งมักเกิดจากการไม่รู้หรือไม่มีข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนั้นครูควรทำความเข้าใจ และอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความพิการหรือความบกพร่องให้นักเรียนทั่วไปในชั้นเรียนได้รู้จัก และควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ทำด้วยกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูอาจจัดสถานการณ์จำลองให้นักเรียนทดลองเป็นคนพิการ เมื่อเปิดภาคเรียนใหม่ ทดลองให้เด็กได้ทำบทบาทสมมุติ (Simulation Exercises) โดยสมมุติตัวเองเป็นเด็กพิการ ให้เด็กปกติเกิดความรู้สึกไว้ รับรู้ถึงความรู้สึกยากลำบากและให้เด็กช่วยกันคิดถึงวิธีดูแลเพื่อนพิการ ให้ร่วมกันแก้ปัญหาให้เพื่อน (อุปกรณ์ที่นำมาเล่นบทบาทสมมุติ อาจขอยืมมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษเขต/จังหวัด หรือโรงพยาบาล) การสาธิตการนำทางเพื่อนที่ตาบอด หรือทำตามประเภทของเด็กพิการที่เข้าไปอยู่ในห้องนั้นๆ เป็นต้น จากนั้นให้อภิปรายถึงความรู้สึกของเด็กแต่ละคน กิจกรรมจะช่วยให้เด็กทุกคนเข้าใจถึงความคับข้องใจ ความไม่สะดวกและความลำบากของเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น หรืออาจจะเชิญผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับคนพิการมาบรรยายให้ฟัง พร้อมทั้งให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นภาพ

บทความและสื่ออื่นๆ ประกอบ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามปัญหา จัดนิทรรศการ หนังสือหรือเรื่องราวของคนพิการ เพื่อให้นักเรียนในชั้นและนักเรียนทุกคนในโรงเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ การออกไปทัศนศึกษาออกสถานที่ที่ดูแลเกี่ยวกับเด็กพิการ ทำให้นักเรียนได้เห็นและเรียนรู้ว่าคนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีความเป็นอยู่อย่างไร มีความสามารถอย่างไร นอกจากนี้ควรสอนทักษะการช่วยเหลือเบื้องต้นในการช่วยเหลือเพื่อนพิการหรือที่มีความบกพร่องให้แก่เด็กนักเรียนทั่วไปอีกด้วย ครูอาจจัดตารางการช่วยเหลือดูแลเพื่อน ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน และจัดให้มีระบบการให้รางวัลนักเรียนทั่วไปที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อนพิการ เช่น วุฒิบัตร กล่าวชมเชยต่อหน้านักเรียนทั้งโรงเรียน หรือแนะนำให้เด็กพิการทำการจัดขอบคุณเพื่อนหรือผู้ให้การช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนร่วม โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม คือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไป ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหากได้รับกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ จะทำให้การพัฒนาะดับการทำงานต่างๆ จะยิ่งสูงขึ้น จึงควรเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์ และสังคม การเตรียมความพร้อมจำเป็นต้องได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หรือเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการ เพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้าน สำหรับเด็กที่มีความพิการภายหลัง ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมนักเรียนในช่วงวัยรุ่น ต้องคำนึงถึงจิตใจและการยอมรับความพิการหรือความบกพร่องที่เกิดขึ้นภายหลังด้วย สำหรับนักเรียนทั่วไปเป็นการเตรียมความพร้อม เพื่อให้เกิดการยอมรับ มีเจตคติที่ดี สามารถให้ความช่วยเหลือ และปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธีและเท่าที่จำเป็น

3.2 สภาพแวดล้อม (E : Environment) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือด้านกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดดังนี้

1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment) โรงเรียนควรพยายามให้เด็กได้เรียนร่วมในชั้นเรียนมากที่สุด โรงเรียนควรปรับสภาพแวดล้อมโดยใช้หลักวิชาการคือ พิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภท เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นประเภทสายตาสั้นยาว ควรมีโคมไฟที่โต๊ะเรียน และจัดให้นักเรียนมานั่งแถวหน้าสุด รวมทั้งไม่ให้แสงสะท้อนจากหน้าต่างเข้ามากระทบขณะที่นั่งเรียน ดูกระดานดำ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรจัดให้นั่งประมาณแถวที่สองหรือสาม โดยนั่งมุมใดมุมหนึ่งของห้อง เพื่อให้นักเรียนสามารถมองครูและเพื่อนนักเรียนในห้องได้ทั่วถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายที่นั่งรถเข็น เมื่อจำเป็นต้องเรียนวิชาเกษตร และนักเรียนต้องปลูกผักสวนครัว ครูควรยกระดับแปลงผักให้สูงขึ้นจากพื้น และอยู่ในระดับเดียวกับที่นั่งเก้าอี้ล้อเข็น นอกจากนี้ควรคำนึงถึงพาหนะที่ใช้ในการรับส่งเด็กนักเรียนจากบ้านไปโรงเรียน และจากโรงเรียนไปบ้าน ไปทัศนศึกษาและกิจกรรมอื่นๆ ที่นักเรียนต้องมีการเคลื่อนย้าย นอกจากนี้

จะต้องมีการบริหารจัดการตารางเวลาเรียนและห้องเรียน เช่น ห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วม ควรอยู่ชั้นล่างของอาคาร พื้นห้องเรียนควรราบเรียบและมีการปรับระดับเพื่อความสะดวกในการใช้รถเข็น ห้องน้ำ โต๊ะ เก้าอี้ และคำนึงถึงการถ่ายเทของอากาศ แสงจากธรรมชาติ แสงไฟ เป็นต้น การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในอาคาร ควรจัดให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานโดยคำนึงถึงความสะดวกและความปลอดภัยเป็นสำคัญ

2) บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก บุคคลที่มีความสำคัญในชีวิตเด็ก (Significant others) ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียนที่จะเป็นผู้นำ และสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอให้คณะกรรมการโรงเรียนทราบ และพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนและดำเนินการ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

(1) จัดประชุมบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบว่าโรงเรียนมีโครงการเรียนร่วม และต้องมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง

(2) สร้างบรรยากาศของการยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียน โดยให้ครูทุกคน แม่ค้า ภารโรง ยาม หรือบุคลากรอื่นทุกคนรับรู้ และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลืออย่างถูกวิธี

(3) จัดให้มีคณะกรรมการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วยผู้บริหาร ครู ผู้เชี่ยวชาญ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูการศึกษาพิเศษ และบุคลากรภายนอก ร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทางดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ กำหนดบทบาท และหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

(4) มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคลากรทุกคน และผู้เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อเกิดความร่วมมือกันในการทำงานเป็นทีม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วม ต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีขีดจำกัดน้อยที่สุดในการดำรงชีวิตประจำวันในโรงเรียน นอกจากนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีความสำคัญในชีวิตเด็กต้องมีความรู้ความเข้าใจ และยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเช่นเดียวกัน โรงเรียนต้องมีการสร้างความตระหนักเพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดการยอมรับ และร่วมมือกันในการดำเนินโครงการเรียนร่วมของโรงเรียน

3.3 กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) โรงเรียนควรมีการดำเนินการดังนี้

1) การคัดแยกเด็ก เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะหากการดำเนินการคัดแยกและการตั้งข้อสังเกตผิดพลาด จะส่งผลกระทบต่อกรวางแผน

การจัดการเรียนการสอนและการให้ความช่วยเหลือเด็ก ในการคัดแยกสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตรวจผลงาน เป็นต้น เครื่องมือในการคัดแยกมีหลายชนิดเช่นกัน เช่น แบบทดสอบมาตรฐานที่ผู้ใช้ควรเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง แบบทดสอบเฉพาะที่ใช้ในการคัดแยกเด็กแต่ละประเภท แบบคัดแยกเด็กแป้นหมุน แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หรือแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นต้น ซึ่งการประเมินคัดแยกต้องเป็นการทำงานร่วมกันหลายๆ ฝ่ายทั้งครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือ นักวิชาชีพ เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และครบถ้วนในการที่จะคัดแยกประเภทของเด็กได้ว่ามีความบกพร่องด้านใด

2) การบริหารจัดการหลักสูตร แบ่งออกเป็น

(1) การปรับหลักสูตรทั่วไป คือปรับหลักสูตรที่ใช้กับ

นักเรียนทั่วไปมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น อาจปรับจากการวาดรูปมาเป็นการปั้นแทน หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจปรับให้ไม่ต้องอ่านออกเสียง

(2) การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ คือหลักสูตรที่เป็นแนวทางการศึกษาดังแต่ระดับอนุบาล ไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาอาจเรียกว่า หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน ซึ่งถือเป็นหลักสูตรโดยพิจารณาจากระดับความพิการจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ ซึ่งหลักสูตรนี้ไม่ใช่หลักสูตรตัดต่อหรือนำหลักสูตรระดับประถม ศึกษาไปขยายออกจนถึงระดับมัธยมศึกษา เด็กเหล่านี้จึงเรียนร่วมในห้องคู่ขนาน

(3) การจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะที่จำเป็นให้แก่เด็ก พิการ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น จัดให้มีการเรียนรู้ในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility : O & M) เรียนรู้อักษรเบรลล์ ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้เรียนภาษามือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้เรียนรู้หลักสูตรการช่วยเหลือตนเอง การดูแลสุขลักษณะของตนเอง เช่น การสระผม เป็นต้น สำหรับเด็กออทิสติก ให้พิจารณาว่าจะนำหลักสูตรอะไรมาให้เรียน ซึ่งอาจจะมี 3-4 เรื่อง คือ หลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กรุนแรง หลักสูตรสำหรับเด็กเรียนได้ปานกลาง ไม่เน้นวิชาการ เช่น ดนตรี ศิลปศึกษา หรือพลศึกษา ซึ่งไม่ใช่วิชาการ หรืออาจไม่อยู่ในชั้นเรียนร่วมได้บางเวลา เด็กที่เรียนได้ปานกลางทำเป็นคู่ขนานได้ เด็กเรียนร่วมได้ให้ใช้หลักสูตรเด็กปกติแต่ต้องปรับบางช่วงวิชา เช่น เด็กตาบอดไม่ต้องคัดไทย เด็กหูหนวกไม่ต้องเรียนดนตรี เป็นต้น โดยอาจจัดทำในลักษณะบูรณาการใน 8 สาระการเรียนรู้ หรือในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ว่าควรมีเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งกำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และต้องเขียนบอกว่าใครให้บริการอะไรบ้าง

3) การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) เป็นแผนการจัดการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ซึ่งในแผนจะบ่งชี้ถึงจุดเด่นจุดด้อย เป้าหมายระยะยาวและระยะสั้นใน 1 ปี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน

4) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) เป็นแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษคนนั้นๆ ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อนและการจัดทำแผนการสอนนี้จะทำให้เด็กบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

5) การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Assessment) หมายถึงกระบวนการที่ใช้วิธีต่างๆ หลายวิธีในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับนักเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ ในการที่จะกำหนดปัญหาและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านพฤติกรรมและด้านร่างกาย รวมทั้งตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนในเรื่องการส่งต่อการตัดแยก การกำหนดประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

6) การจัดการเรียนการสอน โดยนำเทคนิคการสอนวิธีต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) การสอนให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน การเรียนแบบร่วมมือกัน (Cooperative) การสอนเสริม และการปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน เป็นต้น

7) การประเมินผลการเรียน การวัดผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างไปจากการวัดผลสำหรับเด็กทั่วไป ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความต้องการและความสามารถแตกต่างกันในระดับน้อย ปานกลาง จนกระทั่งถึงระดับมาก ดังนั้น การวัดผลเด็กจึงต้องกำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กแต่ละราย เด็กบางคนอาจเรียนหลักสูตรเดียวกับเด็กทั่วไป การวัดผลจึงต้องดำเนินไปในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกับเด็กปกติ แต่ถ้าแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างไปจากเด็กทั่วไปมาก การวัดผลไม่จำเป็นต้องเหมือนเด็กทั่วไปโดยยึดหลักว่าสอนสิ่งใด วัดสิ่งนั้น

8) การรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน การติดตามความก้าวหน้าของ นักเรียนในปัจจุบัน ใช้วิธีการทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจากแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทักษะและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยวิธีใดและใช้เกณฑ์อะไร ครูแต่ละคนประเมินผลและให้เกรดนักเรียนเฉพาะส่วนของตนเอง พร้อมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการ

พิเศษ แล้วนำผลการประเมินของครูแต่ละคนมาตัดสินใจร่วมกัน วิธีนี้จะทำให้ผลการเรียนของเด็กเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายรวมทั้งผู้ปกครองของเด็กด้วย สำหรับพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมี 6 ด้าน ได้แก่

(1) ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร ซึ่งเด็กสามารถรับรู้ทางภาษาและแสดงออกทางภาษาได้ เช่น อาจเป็นคำพูด สีหน้า ท่าทาง หรือการแสดงกิริยาเกี่ยวกับความต้องการได้ เป็นต้น

(2) ทักษะทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ เด็กสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ สามารถปรับตัวให้อยู่ในสภาพแวดล้อม และสามารถที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

(3) ทักษะทางสังคม เด็กสามารถสบตาหรือประสานตากับผู้อื่นได้อย่างมีความหมาย สามารถเลียนแบบการกระทำที่เป็นกิจกรรมที่ดีของผู้อื่น สนใจเพื่อนหรือสิ่งรอบตัว ปฏิบัติตัวให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

(4) ทักษะทางการรับรู้และการเคลื่อนไหว สามารถรับรู้โดยประสานความรู้สึกต่างๆ และแปลความหมายจากการรับรู้ มีสมาธิ ควบคุมตนเอง ความสามารถเรียนรู้ทางวิชาการได้ และสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก และมีการประสานสัมพันธ์ในการเดิน วิ่ง ทรงตัว และทำกิจกรรมต่างๆ ในการหยิบจับได้ดี

(5) ทักษะการดูแลช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในด้านต่างๆ และสามารถรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตัว

(6) ทักษะทางวิชาการสามารถ อ่าน เขียน คิดคำนวณ คิดวิเคราะห์หรือมีศักยภาพพื้นฐานในการทำงานตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของแต่ละคน

9) การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน นอกจากการจัดกิจกรรมภายในห้องเรียนแล้ว เด็กพิการที่มีความต้องการพิเศษควรได้ทำกิจกรรมภายนอกห้องเรียนร่วมกับเพื่อนคนอื่นๆ เช่น วิชาพลศึกษา การใช้ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นอกจากนี้นักเรียนควรมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ ซึ่งทางโรงเรียนควรบริหารจัดการในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย ที่พัก ยานพาหนะ ฯลฯ เพื่อช่วยให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

10) การประกันคุณภาพ โรงเรียนควรจัดตั้งกรรมการประกันคุณภาพ การจัดการเรียนร่วมขึ้นมา โดยกำหนดระบบการประเมินคุณภาพภายใน มีกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนร่วม เพื่อจะได้พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนทุกคนในโรงเรียน และหากมีหน่วยงานภายนอกมาขอผลการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม ก็สามารถนำเสนอผลงานการประกันคุณภาพให้แก่หน่วยงานภายนอกได้รับทราบกลไกในการดำเนินงานอีกด้วย

11) การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนในสถานศึกษา เป็นไป ตามปฏิทินงานการรับนักเรียนพิการ

12) การจัดตารางให้บริการสอนเสริม ครูเสริมวิชาการจะต้องประสาน กับครู ทั่วไปทุกชั้นเรียนที่เด็กกระจายอยู่ และจัดเวลาให้แต่ละวันตนเองมีเวลาในการเตรียม การก่อนเด็กเข้ามาบริการที่ห้องสอนเสริมหรือก่อนที่ครูสอนเสริมจะเข้าไปให้บริการใน ชั้นเรียน จัดให้มีเวลาที่จะใช้ในการตรวจสอบเด็กบางกรณีและจัดให้มีเวลาที่จะให้คำแนะนำ ปรีกษาหารือกับครูคนอื่น ๆ การจัดตารางเวลาที่จะทำให้ทุกฝ่ายยอมรับเป็นสิ่งยาก ดังนั้น ครู สอนเสริมจึงต้องคำนึงถึงเด็กว่าตารางเวลาที่จัดให้เด็กที่รับผิดชอบแต่ละคนนั้น เหมาะสมและ สอดคล้องกับความต้องการของเด็กรวมทั้งตัวครูด้วย

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้นั้น โรงเรียนต้องมีการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความพิเศษเป็นรายบุคคล เช่น การบริหารหลักสูตรซึ่งอาจต้องมีการปรับหรือการยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับเด็ก มีการจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนเฉพาะบุคคล มีการจัดการเรียนการสอน มีการสอนเสริม มีการประเมินผลที่เหมาะสมกับเด็ก มีการสรุปและตรวจสอบ รวมทั้งรายงาน ความก้าวหน้าของเด็กเป็นระยะๆ เป็นต้น

3.4 เครื่องมือ (T : Tools) เครื่องมือ หมายถึง สิ่งที่นำมาเป็นเครื่องมือ ในการบริหารจัดการการเรียนรู้นั้น เพื่อช่วยให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิด การเรียนรู้และดำรงชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้รับ การศึกษาอย่างมีคุณภาพ เครื่องมือดังกล่าว ได้แก่

1) นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางใน การปฏิบัติงาน และระบบการให้บริการที่ชัดเจน ทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนและบุคคล ทั่วไป รวมทั้งพ่อแม่เด็ก ได้รับรู้ว่าโรงเรียนมีโครงการเรียนรู้นั้น ซึ่งควรกำหนดให้สอดคล้องกับ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล

2) งบประมาณ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้ เป็น การ เฉพาะเพื่อการจัดการเรียนรู้นั้นให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3) ระบบการบริหารจัดการ หากโรงเรียนได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ โรงเรียนไว้แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนรู้นั้น จัดตั้งคณะกรรมการ วางแผนโดยนำเสนอให้มีการแต่งตั้งผู้แทนผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยอย่างน้อย 1 คน และในคณะกรรมการโรงเรียนควรมีผู้ปกครอง ของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าร่วมในคณะกรรมการด้วย อย่างน้อย 1 คน จัด ประชุมบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ จัดการเรียนรู้นั้นประจำโรงเรียน โดยให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดการเรียนรู้นั้น เพื่อนำเสนอผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน กำหนดแนวทางการดำเนินงาน

จัดสรรงบประมาณ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนร่วมและร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลประมาณ 5 - 7 คน ต่อเด็ก 1 คน โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธาน และมีกรรมการที่ประกอบด้วยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง เด็ก ครูการศึกษาพิเศษ และนักวิชาชีพ เป็นต้น โดยครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ประสานงานในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จากนั้นดำเนินการสอนตามแผน มีการจัดระบบข้อมูลที่เป็นความจำเป็นพื้นฐาน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร ข้อมูลเครือข่าย และข้อมูลเกี่ยวกับสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำวางแผนในการดำเนินงาน มีการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การสื่อสารภายในองค์การ การประสานงานกับบุคคลอื่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน

4) กฎกระทรวง ได้แก่ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช 2545 และในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 เป็นเครื่องมือในการกำหนดให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีสิทธิได้รับได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อนำมาใช้ในการเรียนร่วม และกำหนดให้แต่ละปีเป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนพิการในอัตราที่มากกว่าแต่ไม่เกิน 5 เท่าของเงินอุดหนุนด้านสื่อ และวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้แก่นักเรียนทั่วไปต่อคน

5) เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology : AT) หมายถึงเทคโนโลยีที่คนพิการใช้ ซึ่งได้มีการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ เทคโนโลยีเพื่อช่วยคนพิการดำรงชีวิตอิสระ สามารถปฏิบัติงานและผลิตงานต่างๆ ออกมาได้ เรียกว่า เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Assistive Technology หรือ AT โดยอาจจะเป็นเทคโนโลยีระดับพื้นฐาน (Low Technology) หรือระดับสูง (High Technology) ก็ได้ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเครื่องมือที่หาซื้อได้ตามร้านค้าทั่วไป เช่น โทรศัพท์ที่หน้าปัดเป็นตัวเลขหรือตัวอักษรขนาดใหญ่เพื่อให้คนที่มีสายตาเลือนรางสามารถเห็นได้ชัดเจน หรือเครื่องคิดเลขพูดได้สำหรับคนตาบอด จนกระทั่งถึงเครื่องมือที่การออกแบบเป็นพิเศษให้คนพิการใช้เป็นเฉพาะบุคคล เช่น แก้วอ้อรถเข็นไฟฟ้าที่ใช้ท่อพลาสติกบังคับการเคลื่อนไหว โดยคนพิการดูหรือเป่าลมเข้าท่อแทนการใช้นิ้วมือ กดบังคับสวิทช์เล็กๆ ที่ติดกับแก้วอ้อเหมือนคนพิการร่างกายทั่วไปที่สามารถใช้มือได้ เป็นต้น สรุปได้ว่าเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง เทคโนโลยีที่คนพิการเลือกใช้เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานและดำรงชีวิตอิสระที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6) สิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility) หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยคนพิการแต่ละประเภทได้รับการศึกษาโดยสะดวกและสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล เช่น สิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ ไม้เท้าขาว เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ โทรทัศน์วงจรปิดเพื่อขยายภาพ เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ เครื่องช่วยฟัง เครื่องช่วยสื่อสารพร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วง เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ ได้แก่ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วยในการใช้คอมพิวเตอร์ หรือ กายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล เป็นต้น

7) สื่อ หมายถึง สื่อทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา หรือเครื่องมือช่วยให้นักพิการเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เกิดความเข้าใจดีขึ้นและรวดเร็ว เช่น หนังสือเสียง หนังสืออักษรเบรลล์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ฯลฯ

8) บริการ หมายถึง บริการต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนพิการแต่ละประเภท เช่น การสอนเสริม กิจกรรมบำบัด การแก้ไขการพูด การจดคำบรรยาย เป็นต้น

9) ตำรา อาจจัดทำในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือไปจากตัวพิมพ์ เช่น หนังสือเสียงสำหรับคนตาบอดและบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นต้น

10) ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึง มาตรการอื่นที่นอกเหนือ จากสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการ ที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของคนพิการ เช่น การปรับเนื้อหา หลักสูตร เทคนิคการสอน การประเมินผล การจัดหาวัสดุ การฝึกอบรมทักษะอาชีพ เป็นต้น

11) ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ครูที่ได้รับการศึกษาสาขาการศึกษาพิเศษ ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป หรือ ผู้ที่เข้ารับการอบรมด้านการศึกษาพิเศษตามหลักสูตรที่กระทรวง ศึกษาธิการกำหนดที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูเดินสอน ครูสอนเสริม หรือครูที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียนพิเศษ และเป็นผู้ให้คำแนะนำหรือประสานงานครูประจำชั้นหรือครูประจำกลุ่มสาระต่างๆ ในการช่วยเหลือเด็กร่วมกัน

สรุปได้ว่า เครื่องมือในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน ประกอบด้วยหลายส่วน ได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ งบประมาณ ระบบการบริหารจัดการ ที่จะต้องทำในรูปของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม มีระบบการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น มีการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การสื่อสารภายในองค์กร การประสานงานกับบุคคลอื่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้เด็กมีความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน สื่อซึ่งช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น บริการที่ช่วยสนับสนุนการศึกษา และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

นอกจากนี้ครูการศึกษาพิเศษที่จะให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และประสานความร่วมมือกับบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน

สรุปว่าการบริหารโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นการบริหารจัดการการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้โรงเรียนได้พิจารณาหรือบูรณาการองค์ประกอบทุกด้าน ทั้งทางด้านเตรียมความพร้อม และสร้างความตระหนักให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและมีความปลอดภัย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และเครื่องมือต่างๆ ตลอดจนผู้บริหารสามารถจัดการเรียนร่วมได้อย่างมีระบบ และบริหารโดยใช้การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ย่อมทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน เด็กจะเรียนอย่างมีความสุข และได้รับประโยชน์ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีความพึงพอใจที่บุตรหลานของตนได้รับโอกาสทางการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป

3.5 ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารโรงเรียนเรียนร่วม ในการบริหารโรงเรียน เรียนร่วมดังกล่าวข้างต้น สิ่งที่จะแสดงถึงผลการดำเนินงานว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน อาจเป็นผู้รับบริการหรือผู้ให้บริการหรือผู้ปฏิบัติงาน ดังรายละเอียดดังนี้

ความหมายของความพึงพอใจ (Satisfaction) มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้หลายอย่าง เช่น

ศรัณย์ พิณใจพระ (2548 : 1) กล่าวว่า ความพึงพอใจ ตามพจนานุกรมทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ หมายถึง เป็นสภาพความรู้สึกของบุคคล ความอึดเอมใจเมื่อความต้องการหรือ แรงจูงใจของตน ได้รับการตอบสนองและความพึงพอใจ ตามพจนานุกรมทางด้านจิตวิทยา หมายถึง ความรู้สึกในขั้นแรกเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ และความรู้สึกขั้นสุดท้ายเมื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายโดยมีแรงกระตุ้น

ความพึงพอใจ คือ ทฤษฎีว่าด้วยความรู้สึก 2 แบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกทางลบ ซึ่งความรู้สึกทุกชนิดของมนุษย์จะติดอยู่ 2 แบบนี้ ความรู้สึกทางบวก คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้มีความสุข ความรู้สึกทางลบ คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความไม่สบายใจ ซึ่งความรู้สึกทั้งสองแบบนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน

ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะจิตที่ปราศจากความเครียด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือบางส่วน ความเครียดจะน้อยลง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น และในทางกลับกันถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ความเครียดและความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย เป็นความรู้สึกขั้นสุดท้าย ที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกมีความสุขเมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ความต้องการ หรือแรงจูงใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของคนที่มีความสุข ปราศจากความเครียด มีความอึดเอมใจเมื่อได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ต้องการ หรือได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ในองค์การใดๆ ความพึงพอใจของผู้รับบริการถือได้ว่าเป็นเกณฑ์อย่างหนึ่งที่ใช้ในการวัดคุณภาพของการให้บริการแก่ผู้รับบริการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ หมายถึง ความรู้สึกของผู้รับบริการที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี มีความสุข ไม่เครียดหรือคลายเครียด สรรณย์ พินิจพระระ (2548 : 2) ได้กล่าวถึงพื้นฐานของความพึงพอใจที่ได้รับบริการ มี 6 อย่าง คือ

- 1) ความพึงพอใจต่อความสะดวกที่ได้รับจากการบริการ ได้แก่ การใช้เวลารอคอย การได้รับการดูแลเมื่อมีความต้องการ และความสะดวกสบายที่ได้รับบริการ
- 2) ความพึงพอใจต่อการประสานงานของการให้บริการ ได้แก่ ได้รับบริการทุกประเภทตามความต้องการ ให้ความสนใจผู้มารับบริการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และจิตวิญญาณ และมีความสนใจในการติดตามผล
- 3) ความพึงพอใจต่ออัยาศัย ความสนใจของผู้ให้บริการ ได้แก่ การแสดงอัยาศัยที่ดี ความเป็นกันเองของผู้ให้บริการและแสดงความห่วงใยต่อผู้รับบริการ
- 4) ความพึงพอใจต่อข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ
- 5) ความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ
- 6) ความพึงพอใจต่อการใช้จ่าย

ความพึงพอใจในงานหรือการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในงาน เป็นปัจจัยที่ช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ และผลของความสำเร็จทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความพึงพอใจเช่นเดียวกัน ยงยุทธ เกษสาคร (2543) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในงานไว้ว่าเป็นเรื่องของบุคคล เป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการทำงาน ต่องานที่เขาทำ อยู่ต่อหน่วยงาน ต่อเพื่อนร่วมงาน และความคาดหวังทางจิตวิทยาในสภาพการทำงาน คนจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำ และเต็มใจทำเมื่องานนั้นให้ผลตอบแทนทางวัตถุและจิตใจ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลนั้นได้ และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นความรู้สึกพอใจหรือชอบในงานที่ทำ และเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้ปฏิบัติงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานย่อมปฏิบัติงานได้สำเร็จและได้ผล ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจ สิ่งที่ชักนำหรือชักจูงให้บุคคลปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมาย คือ แรงจูงใจ ซึ่ง

ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ ซึ่งได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ชั้น คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง ความต้องการทางสังคม ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ และความต้องการความสำเร็จในชีวิต เมื่อมนุษย์ได้รับสิ่งที่ต้องการจะมีระดับของความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ระดับความพึงพอใจในสิ่งที่ต้องการจึงอาจแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

1) ความต้องการทางด้านร่างกาย นับเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยอันจำเป็นในการดำรงชีวิต เมื่อได้้อย่างเพียงพอจะเกิดความรู้สึกของความพึงพอใจในระดับต่ำสุด

2) ความพึงพอใจทางด้านจิตใจ เป็นความต้องการของมนุษย์ที่ได้รับการความปลอดภัย ความมั่นคงจากการดำเนินชีวิต ความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ สวัสดิการทางสังคมจากหน่วยงานของรัฐ การมีรายได้เพียงพอ การได้พักผ่อนหย่อนใจ การมีพวกพ้อง การที่จิตใจของมนุษย์มีความมั่นคงได้นั้นเพราะมีที่ยึดเหนี่ยว

3) ความต้องการที่เป็นความทะเยอทะยาน เป็นความต้องการของมนุษย์ แต่แต่ละคนมีความต้องการแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์ในชีวิตของแต่ละคน

นอกจากนี้ อีสรียา พจนธาร์ (2544) ได้สรุปความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไว้ดังนี้

1) ความพึงพอใจก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์การ

2) ความพึงพอใจเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจอันดีต่อกันและต่อหน่วยงานหรือองค์การ

3) ความพึงพอใจเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติงานมีความซื่อสัตย์ และมีความจงรักภักดีต่อหน่วยงานหรือองค์การ

4) ความพึงพอใจก่อให้เกิดความสามัคคีกันในหมู่คณะ และมีการรวมพลังเพื่อกำจัดปัญหาในองค์การร่วมกัน

5) ความพึงพอใจช่วยเกื้อหนุนให้กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ และสามารถใช้อย่างดีควบคุมความประพฤติของผู้ปฏิบัติงานให้อยู่ในระเบียบวินัยที่ดี

6) ความพึงพอใจก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์การที่ร่วมกันปฏิบัติงานอยู่

7) ความพึงพอใจช่วยเกื้อหนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารโรงเรียนเรียนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งการรับบริการหรือผู้ปฏิบัติงาน เป็นความรู้สึกพอใจ ความเข้าใจ ความชอบ และความเต็มใจ ความพึงพอใจของคนที่มีต่อสิ่งใดและพึงพอใจมากน้อยในระดับใดนั้น ขึ้นอยู่กับ

ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองจนได้รับความพึงพอใจ ทำให้องค์กรต่าง ๆ ตระหนักถึงความสำคัญของความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการ จะเห็นได้ว่าการวัดความพึงพอใจในงานสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ผู้บริหารทราบความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาว่ามีความพึงพอใจในงานลักษณะใดมากน้อยในระดับใด ทำให้ทราบสาเหตุของความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารหน่วยงานที่จะสร้างเสริมแรงจูงใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานแล้วยังเชื่อมโยงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน จะเห็นได้ว่าการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีการดำเนินการในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการจัดการเรียนร่วม การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบร่วมดำเนินการ ร่วมในผลประโยชน์ และร่วมในการประเมินผล มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาองค์กรและการบริหารโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน การเตรียมทางด้านบุคลากรทั้งนักเรียนทั่วไป นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน การเตรียมสภาพแวดล้อมที่เป็นอาคารสถานที่ เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับความสะดวกในการดำรงชีวิต มีนโยบายหรือวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับการเรียนร่วม จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การจัดทำงบประมาณสนับสนุนโครงการเรียนร่วม ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความพึงพอใจในการบริหารงานเรียนร่วมของโรงเรียน

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเรียนร่วม

การบริหารโรงเรียนทั่วไป ภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดและระดับการจัดการศึกษาของโรงเรียน แต่เดิมโรงเรียนแบ่งขอบข่ายของงานเป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ การบริหารงานบุคคล งานบริหารธุรการ งานบริหารอาคารสถานที่ งานบริหารกิจการและงานด้านความสัมพันธ์ชุมชน ต่อมามีการกำหนดขอบข่ายงานใหม่ตามมาตราที่ 39 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 กำหนดชัดเจนว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้แก่สถานศึกษา ดังนั้นปัจจุบันโรงเรียนทั่วไปได้ปรับโครงสร้างการบริหารงานจาก 6 งานเป็น 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารงานทั่วไป งานบุคลากร และงานการเงินและงบประมาณ ในการบริหารโรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการเรียนร่วม จากผลการศึกษาพบว่า มีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนร่วมสรุปได้ว่า หลายหน่วยงานมีปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และการจัดการ ทำให้การจัดการศึกษา

แบบเรียนร่วมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาด้านบุคลากรพบว่า การเตรียมครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษยังดำเนินการได้ ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อีกทั้งครู ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ เจตคติและทักษะที่ถูกต้องในการจัดการศึกษาพิเศษที่เป็นระบบครบวงจร ส่วนงบประมาณในภาพรวมพบว่า การจัดสรรงบประมาณให้กับจัดการศึกษาพิเศษยังไม่เพียงพอประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับจำนวนเด็กพิการที่เข้ารับบริการเพิ่มมากขึ้น ในด้านวัสดุอุปกรณ์ เนื่องจากได้รับงบประมาณน้อย จึงทำให้หนังสือ ตำรา และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการสำหรับคนพิการ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ยังมีไม่พอเพียงและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน นอกจากนี้ในด้านการจัดการซึ่งอาจเป็นผลมาจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงทำให้ในสถานศึกษาบางแห่งเกิดปัญหาในการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม ระบบส่งต่อไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม การประสานกับหน่วยงานอื่นหรือเครือข่ายยังทำได้น้อย การนำนโยบายในส่วนกลางไปสู่การปฏิบัติยังล่าช้าและระดับปฏิบัติสับสน อันเนื่องมาจากขาดกระบวนการทำความเข้าใจที่ชัดเจนต่อเนื่อง (คณะอนุกรรมการพิจารณาส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและการจัดการศึกษาพิเศษโดยครอบครัวและชุมชน, 2545 : 10) อย่างไรก็ตามมีนักการศึกษาหรือนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงปัจจัย หรือองค์ประกอบต่างๆ ที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จไว้ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 63 - 68) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ หลายประการ คือ

1. ในระดับชาติ การดำเนินงานจะต้องเริ่มต้นในระดับชาติเป็นระดับแรก จึงจะสามารถทำให้งานเรียนร่วมดำเนินไปด้วยดี สิ่งที่จะต้องดำเนินการอาจมีดังนี้

1.1 กฎหมาย รัฐจะต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษเสียก่อน ซึ่งในต่างประเทศมีกฎหมายการศึกษาพิเศษแยกต่างหากจากกฎหมายทั่วไป เช่น สหรัฐอเมริกา แต่ในอังกฤษ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ กฎหมายการศึกษาพิเศษรวมอยู่กับกฎหมายการศึกษา แต่ไม่ว่าจะแยกหรือรวมกับกฎหมายการศึกษา ควรจะมีรายละเอียดเพียงพอจะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาพิเศษได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น

1.2 นโยบาย นโยบายการศึกษาควรมีนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษด้วย ควรเป็นนโยบายที่ทันสมัย เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และครอบคลุมขอบข่ายของการศึกษาพิเศษและสามารถนำไปปฏิบัติได้

1.3 ระเบียบปฏิบัติ หลังจากมีกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาพิเศษแล้วจะต้องออกระเบียบปฏิบัติให้ครอบคลุมทั้งทางด้านระเบียบและการดำเนินการ เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการคัดแยกเด็ก ระเบียบการจัดสรรงบประมาณ เกี่ยวกับตำแหน่ง เกี่ยวกับระบบการบริหาร การจัดการเรียนการสอน เกณฑ์ในการจัดโครงการเรียนร่วม เป็นต้น

1.4 แผนการดำเนินงาน หน่วยงานกลางควรจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติให้ครอบคลุมทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น การขยายการศึกษาพิเศษจะดำเนินไปในลักษณะใด ครอบคลุมพื้นที่กี่จังหวัด มีโรงเรียนที่รับผิดชอบกี่โรง เมื่อใดจะครอบคลุมทั้งประเทศ เป็นต้น

1.5 แนวปฏิบัติ จัดทำเป็นเอกสาร หรือคู่มือเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษาพิเศษ รวมทั้งจัดการเรียนร่วมและส่งเอกสารไปหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ

1.6 การติดตามและประเมินผล หลังจากให้นโยบายและแนวปฏิบัติแก่ส่วนท้องถิ่นแล้ว ส่วนกลางต้องติดตามว่าโรงเรียนต่างๆ ได้ดำเนินการจัดการเรียนร่วมแล้วอย่างไรบ้าง

1.7 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่เสมอ รวมทั้งการระดมความคิดจากทุกฝ่ายในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

2. ในระดับท้องถิ่น หรือชุมชน ในท้องถิ่นหรือชุมชนมีบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่หลายฝ่ายที่มีหน้าที่ต้องให้การช่วยเหลือ สนับสนุนและให้ความร่วมมือ คือ

2.1 ผู้บริหารระดับท้องถิ่น ผู้บริหารระดับนี้อาจหมายถึง ผู้บริหารจากกระทรวง อื่น เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ รวมทั้งผู้บริหารการศึกษาระดับท้องถิ่น เช่น ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น ผู้บริหารเหล่านี้ควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษาพิเศษ เพราะการเรียนร่วมเป็นระบบของความร่วมมือจากหลายฝ่าย หากผู้บริหารไม่เข้าใจระบบแล้วจะทำให้การดำเนินการเป็นไปได้ยาก

2.2 ศึกษานิเทศก์ ในระบบการศึกษาในปัจจุบัน การนิเทศติดตามผลเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่ดูแลติดตามงานทางด้านการศึกษาพิเศษ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ทางด้านการศึกษาพิเศษ สามารถให้คำแนะนำแก่โรงเรียนได้ ทั้งทางด้าน การคัดแยกเด็กพิการ การจัดหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

2.3 ชุมชน ชุมชนมีความสำคัญมากสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะการเรียนร่วมในแนวใหม่ ที่เน้นการอยู่ร่วมกันของเด็กพิการหรือเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ ดังนั้น ในชุมชนที่ประกอบด้วยบุคคลต่างๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล แพทย์ประจำตำบล เจ้าอาวาส เกษตรตำบล ตลอดจนสมาชิกทุกคนในครอบครัว ควรมีความรู้ความเข้าใจในการศึกษาพิเศษบ้างไม่มากนักน้อย อย่างน้อยจะต้องเข้าใจปรัชญาของการเรียนร่วมว่า ทุกคนที่เกิดมาไม่ว่าจะปกติ หรือพิการจะต้องอยู่ร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะทำให้ชุมชนเข้าใจและร่วมมือกันหาทางช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาต่อไป

2.4 ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการให้บริการพิเศษ เช่น การทดสอบเด็ก จะต้องได้รับความร่วมมือจากนักวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด จิตแพทย์ นักแก้ไขการพูด นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น ซึ่งนักวิชาชีพเหล่านี้ส่วนใหญ่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โรงเรียนจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมือจากบุคคลเหล่านี้

3. ในระดับโรงเรียน โรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติการ เป็นผู้ดำเนินการ ในการ จัดการเรียนร่วม การเรียนร่วมอาจไม่ประสบความสำเร็จ หากไม่ได้รับความร่วมมือหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นควรให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ทุกฝ่ายตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนเข้าใจเหมือนกัน การจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก และความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่ายในโรงเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้อง จะทำให้งานดำเนินไปได้ด้วยดี และประสบความสำเร็จในที่สุด ดังประเด็นต่อไปนี้

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ทั้งผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารจะต้องเห็นด้วยกับโครงการเรียนร่วม มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความรัก ความเมตตาต่อเด็ก เอาใจใส่เด็กทุกคน นอกจากนี้ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรจึงมีความสำคัญอย่างมากที่ต้องมีความรู้พื้นฐานในการจัดการศึกษาพิเศษ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง จิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก หลักในการบริหารงานเรียนร่วม ความรู้ด้านอาคารสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิการ เมื่อผู้บริหารมีความเข้าใจสิ่งเหล่านี้แล้ว ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียน และสร้างเจตคติที่ดีให้แก่ทุกคนเพื่อให้ทุกคนตระหนักว่าการจัดการเรียนร่วมไม่ใช่ภาระของผู้ใดผู้หนึ่ง แต่ทุกคนต้องร่วมมือกันเพื่อช่วยให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ พบว่า หากไม่มีกฎหมายหรือนโยบายที่เป็นแนวปฏิบัติไว้แล้วผู้บริหารส่วนใหญ่มักจะปฏิเสธ หรือบ่ายเบี่ยงที่จะรับเด็กพิการเข้าเรียน ในสภาวะเช่นนี้ควรขอความร่วมมือสร้างระบบแรงจูงใจให้ผู้บริหารเห็นคล้อยตามและยินดีจัดการเรียนร่วม หากผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นด้วยแล้ว ยากที่โครงการเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จ ผู้บริหารที่ไม่เคยพบเห็นหรือได้เคยสัมผัสเด็กพิการมาก่อนมักจะไม่เข้าใจ และมักปฏิเสธเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้น ควรมีการจัดการอบรมให้ผู้บริหารเข้าใจ และมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาทางการศึกษาพิเศษ แนะนำให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท พบว่าผู้บริหารที่มีลูกหลานพิการมักมีความเข้าใจความต้องการของเด็ก และมักให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วมเป็นอย่างดี หากผู้บริหารให้การสนับสนุนเต็มที่โครงการอาจจะประสบความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง แต่หากผู้บริหารโรงเรียน ไม่สนับสนุนและไม่เห็นด้วยกับโครงการเรียนร่วม ไม่ควรจัดโครงการเรียนร่วมในโรงเรียนนั้น

3.2 ครูที่สอนเด็กปกติ พบว่าครูที่สอนเด็กปกติส่วนมากมีเจตคติไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา ไม่เข้าใจระบบการศึกษาพิเศษหรือเข้าใจคลาดเคลื่อน ไม่เข้าใจปรัชญาการศึกษา ความเข้าใจผิดและเจตคติที่ไม่ดีเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนร่วม ทางโรงเรียนจะต้องร่วมมือกันหาทางขจัดสิ่งเหล่านี้ให้หมดไป ครูปกติมักไม่รู้วิธีการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนร่วม ครูบางคนแสดงความรังเกียจเด็ก หรือเอาใจเด็กมากเกินไป ซึ่งทางโรงเรียนจะต้องมีการสร้างความตระหนักให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาให้เด็กเหล่านี้ ดังนั้นครูควรรู้วิธีการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษก่อนเริ่มโครงการเรียนร่วม ครูจำเป็นต้องค้นหาว่าจะจัดการอย่างไรในห้องเรียนที่มีเด็กที่มีความพิการเรียนร่วมด้วย ต้องเรียนรู้เทคนิคการสอน การปรับสื่อการเรียนการสอน ปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเรียนรู้วิธีการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนรายบุคคลให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูต้องมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนได้ และยอมรับให้เข้าเรียนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน มีความรักความเอาใจใส่ต่อเด็ก และควรจะทำางานร่วมกับครูคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะการจัดการเรียนร่วมต้องทำงานเป็นทีม มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน ระหว่างครูการศึกษาพิเศษ หรือผู้ปกครองที่ต้องร่วมมือกันทำงานเพื่อช่วยเหลือเด็กให้เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม จึงจะทำให้งานเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ

3.3 ครูประจำชั้นพิเศษ เป็นครูการศึกษาพิเศษหรือครูที่ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนพิเศษ เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็ก และปรับพฤติกรรมเด็กที่มีปัญหา ครูประจำชั้นพิเศษต้องมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และมีความต้องการพัฒนาตนเอง ความเข้าใจเด็ก มีความอดทนสูง ใช้จิตวิทยาสูงมาก รู้จักจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็ก รอบรู้เกี่ยวกับการปรับหลักสูตร จุดประสงค์ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี นอกจากนี้ยังต้องเข้าใจสู่ทางการเตรียมเด็กเพื่อส่งเข้าเรียนร่วม มีการติดตามการส่งเด็กเข้าเรียนร่วมแล้ว เป็นผู้ที่มีความคล่องตัวในการประสานงานและสร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทุกระดับ ครูประจำชั้นพิเศษจะต้องเรียนรู้อักษรเบรลล์ ของคนตาบอดด้วยหากมีเด็กตาบอด หรือใช้ภาษามือได้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้ามาเรียนร่วม นอกจากนี้หากโรงเรียนมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทใด ควรมีครูที่สำเร็จการศึกษาในการสอนเด็กประเภทนั้น ๆ ครูการศึกษาพิเศษนอกจากทำหน้าที่สอนเสริมและให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษแล้ว ยังควรมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลแก่ครูปกติตลอดจนบุคลากรอื่นของโรงเรียนตลอดจนให้ข้อมูลแก่เด็กทั่วไปด้วย เช่น วิธีปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือการให้การช่วยเหลืออย่างถูกวิธี เป็นต้น

3.4 ครูเสริมวิชาการ (Resource Teacher) คือ ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษหรือผ่านการอบรมด้านการสอนซ่อมเสริมมาโดยเฉพาะ และเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท เช่น ในการสอนเด็กตาบอด ครูเสริมวิชาการควรสามารถใช้อักษรเบรลล์ได้ หรือสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรใช้ภาษามือได้ เป็นต้น บทบาทหน้าที่ของครูเสริมวิชาการ อาจสรุปหน้าที่ได้ดังนี้

- 1) สอนซ่อมเสริมวิชาการที่นักเรียนต้องการขอความช่วยเหลือ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
- 2) ทำอุปกรณ์ประกอบการเรียนต่าง ๆ เช่น แผนผัง หรือแผนที่ อนุ รูปทรงเรขาคณิต บัตรภาพ หรืออื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น
- 3) สำหรับนักเรียนตาบอดต้องสอนให้เกิดความเข้าใจ และรู้ถึงสภาพแวดล้อมของสถานที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตนโดยอิสระได้ นอกจากนี้ยังต้องพิมพ์เอกสาร ประกอบการเรียนหรือความรู้ที่อยู่นอกเหนือจากโรงเรียน หรือพิมพ์ข้อสอบ หรือรายชื่อหนังสือที่จะต้องค้นคว้าตามที่ครูกำหนดให้แต่ละวัน และช่วยแปลการบ้านของนักเรียน จากอักษรเบรลล์ เป็นอักษรปกติ
- 4) เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือนักเรียนปกติ
- 5) สังเกตพฤติกรรมของเด็กทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมแนะนำ แก้ไข ให้ปรับตัวเข้ากับสังคมภายในโรงเรียนได้ดี และติดต่อกับผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อศึกษาปัญหาและ ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวต่อนักเรียนอย่างถูกต้อง

3.5 นักเรียนทั่วไป ก่อนเริ่มโครงการเรียนร่วมทางโรงเรียนจะต้องเตรียมเด็กทั่วไปด้วยเช่นเดียวกัน การเตรียมครูที่สอนเด็กทั่วไป โดยครูให้ข้อมูลกับเด็กเพื่อให้มีความเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างถูกต้อง ข้อที่ควรปฏิบัติและไม่ควรต่อเด็กปรัชญาของการอยู่ร่วมกัน การยอมรับความหลากหลายของมนุษย์ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านรูปร่างหน้าตา ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนวัฒนธรรมต่าง ๆ การเปลี่ยนทัศนคติของเด็ก การทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ความเข้าใจที่ถูกต้องจะช่วยให้เด็กมีเจตคติที่ดี และให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้นจะทำให้การจัดการเรียนร่วมได้ผลดี

3.6 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนที่จะส่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในห้องเรียน ครูควรให้ความรู้แก่เด็กก่อนในการปฏิบัติตนในชั้นเรียนร่วม สิ่งทีคาดหวังว่าจะได้รับจากครูหรือนักเรียนปกติ เพื่อให้เด็กได้เตรียมตัวในการที่อาจจะพบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรต้องรู้จักการปรับตัว และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมเด็กให้มีความพร้อมก่อนการส่งเข้าเรียนร่วมทางด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ทางด้านร่างกาย เด็กจะต้องเคลื่อนไหวได้ดีพอสมควร สามารถให้การช่วยเหลือตนเองในการเคลื่อนไหว การรับประทานอาหาร การขับถ่าย การแต่งกาย ตลอดจนการช่วยตนเองด้านอื่นๆ

2) ทางด้านอารมณ์ เด็กจะต้องมีอารมณ์มั่นคงพอสมควร สามารถควบคุมตนเองได้ มีสมาธิยาวนานพอจะเรียนในห้องปกติได้

3) ทางด้านสังคม เด็กจะต้องมีทักษะทางสังคมที่จำเป็นในการเรียนร่วม เช่น การสนทนากับเพื่อน การแบ่งปันของเล่น การรู้จักรอคอยรับบริการ นอกจากนั้น ครูจะต้องแนะนำแก่เด็กในการปฏิบัติตนในการเรียนร่วมกับเด็กปกติ สิ่งใดควรทำ และสิ่งใดไม่ควรทำ หากเด็กปกติล้อเลียนหรือรังแก เด็กควรปฏิบัติตนอย่างไร

4) ทางด้านวิชาการ เด็กจะต้องมีทักษะที่จำเป็นในทางวิชาการ ใกล้เคียงกับเด็กในระดับชั้นที่จะเข้าไปเรียนร่วม เช่น ทักษะการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ เป็นต้น หากเด็กเข้าเรียนร่วมแล้วมีปัญหา ควรจัดครูสอนเสริมหรือให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ซึ่งจะทำให้การเรียนร่วมบรรลุจุดประสงค์

3.7 ผู้ปกครองนักเรียน ผู้ปกครองเป็นคนแรกๆ ที่รู้จักเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพราะเป็นผู้ที่เลี้ยงดูเด็กมาก่อน เป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จึงเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลแก่ทางโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ผู้ปกครองควรมีบทบาทในการทดสอบเพื่อคัดแยกเด็ก มีบทบาทในการจัดทำแผนการเรียนการสอน เพราะในบางครั้งผู้ปกครองตั้งความหวังในตัวบุตร สูงเกินไป หรือต่ำเกินไป ทางโรงเรียนจะเป็นผู้แจ้งให้ทราบว่าความคาดหวังในความสามารถของเด็กควรเป็นเช่นไร ผู้ปกครองควรมีสิทธิรับทราบเกี่ยวกับผลการเรียนและการสอบของเด็ก และควรมีโอกาสเลือกตัดสินใจว่าจะส่งบุตรเข้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ หรือในโรงเรียนเรียนร่วม ดังนั้นทางโรงเรียนควรให้ความรู้ และข้อมูลที่จำเป็นกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเกี่ยวกับการเรียนร่วม ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนร่วม วิธีปฏิบัติต่อเด็กที่บ้าน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม และให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ซึ่งการจัดการเรียนร่วมจะประสบผลสำเร็จหากได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 205 - 206) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการจัดการ ศึกษาเฉพาะบุคคลที่มีต่อครูผู้สอน ผู้ปกครอง และทางโรงเรียน ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อครูผู้สอน มีดังนี้

1.1 ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแนวทางในการจัดทำ อัตรการสอนและบันทึกการสอนรายวัน และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็ก

1.2 ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแนวทางในการกำหนด หน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอนแต่ละคน (หากครูมีมากกว่า 1 คน) ให้มีส่วนร่วม ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.3 ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแนวทางในการศึกษา พัฒนาการทางด้าน การเรียนของเด็ก

1.4 ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแนวทางในการแจ้งหรือ รายงานความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กแก่ผู้ปกครอง

1.5 ครูใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแนวทางในการเลือกสื่อ การสอนให้เหมาะสมกับเด็ก

2. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง มีดังนี้

2.1 ทราบว่าจะติดต่อกับครูคนใดเมื่อต้องการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาของ บุตรหลานของตน

2.2 ทราบว่าบุตรหลานของตนจะต้องเรียนอะไรบ้างที่โรงเรียน

2.3 ตั้งความหวังที่เหมาะสมเกี่ยวกับผลการเรียนของบุตรหลานตน

2.4 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุตรหลานของตนแก่ครูได้ถูกต้อง

2.5 ทราบว่าจะฝึกบุตรหลานของตนที่บ้านอย่างไรบ้าง

3. ประโยชน์ต่อทางโรงเรียน มีดังนี้

3.1 ทางโรงเรียนจะทราบว่าเด็กเข้ารับการศึกษาระดับใดและในลักษณะ ใด

3.2 ทางโรงเรียนสามารถจัดบริการทางการศึกษา ตลอดจนบริการที่ เกี่ยวข้องที่จำเป็นให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

3.3 ทางโรงเรียนจะได้รับทราบพัฒนาการของเด็ก และจะได้จัดการประชุม ทบทวนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในอนาคตต่อไป

นอกจากนี้ ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 233 - 234) ได้สรุปการศึกษาของ นักวิชาการถึงองค์ประกอบที่ทำให้การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ ประสบผลสำเร็จมี 10 ประการ คือ

1. ครูจะต้องทำงานประสานกัน และร่วมมือกันอย่างดี ระหว่างครูการศึกษา พิเศษและครูปกติ

2. หากครูที่สอนเด็กปกติมีปัญหาในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนจะต้องหาทางแก้ปัญหา

3. ครูผู้สอนควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม คือ

3.1 มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา

3.2 ควรมีความตั้งใจในการสอน

3.3 ควรมีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ

3.4 ควรมีการจัดการเรียนการสอนให้มีการยืดหยุ่น รวมทั้งขนาดของ ชั้นเรียนควรมียืดหยุ่นและความต้องการของเด็กตามจำนวน

3.5 ควรระลึกว่าพัฒนาการของเด็กในด้านอารมณ์และสังคมมีความสำคัญ
เช่นเดียวกับกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. จัดอบรมครูปกติให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5. การเรียนร่วมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน
6. มีการประเมินการเรียน ความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กอย่างสม่ำเสมอ
7. ใช้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
8. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วม และรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม
9. โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนร่วม
10. การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วมควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ

เบญจา ชลธารันนท์ (2548 : 52-53) ได้กล่าวถึง สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้ทุกโรงเรียนรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมมาก
ขึ้น และรัฐบาลได้อนุมัติเงินอุดหนุนทั่วไป ตามระเบียบคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับ
สิทธิช่วยเหลือทางการศึกษาว่าด้วยการขอรับเงินอุดหนุนเพื่อรับหรือซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก
สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2546 อนุมัติให้เด็กที่มีความต้องการ
พิเศษได้รับการอุดหนุนโดยใช้คู่มือตามรายการต่างๆในบัญชี ข และ ค ที่แนบท้าย
กฎกระทรวง เป็นเงิน 5 เท่าของเด็กทั่วไป คือ คนละไม่เกิน 2,000 บาท ต่อปี ซึ่งเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษ จะได้รับการอุดหนุนก็ต่อเมื่อเด็กคนนั้นต้องมีการจัดทำแผนการจัด
การศึกษาเฉพาะบุคคล มีชื่อลงทะเบียนในสถานศึกษา และมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยเท่านั้น
จึงจะมีสิทธิได้รับ และในปีการศึกษา 2547 มีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้งสิ้น 390 โรงเรียน
ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการโรงเรียนละ 40,000 บาท รวมเป็นเงิน 15,600,000
บาท (สิบห้าล้านบาทถ้วน) และมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 8,653 คน (เบญจา
ชลธารันนท์, 2548 : 195 - 218) ได้รับเงินอุดหนุนเป็นคู่มือคนละไม่เกิน 2,000 บาท โดย
ศูนย์การศึกษาพิเศษในแต่ละจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนทำงานร่วมกัน ซึ่งมีจำนวน
เด็กที่มีความต้องการพิเศษในแต่ละจังหวัดที่ศูนย์การศึกษาพิเศษแต่ละเขตการศึกษารับผิดชอบ
ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม 390 โรงเรียน ปีการศึกษา 2547 ในแต่ละเขตการศึกษา

เขต	ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการศึกษา									รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	68	11	115	36	105	10	18	32	29	424
2	13	25	58	54	525	16	8	6	19	724
3	14	11	88	22	211	24	10	31	15	426
4	6	6	62	19	83	13	4	20	13	226
5	5	15	27	18	188	9	18	23	3	306
6	8	20	32	21	302	17	18	9	4	431
7	11	8	108	35	271	18	14	23	20	508
8	31	15	31	15	119	59	437	13	39	759
9	7	11	601	22	925	11	13	22	9	1,621
10	7	24	82	33	315	12	13	7	6	499
11	22	25	71	33	718	31	57	36	23	1,016
12	12	23	107	29	176	18	41	37	27	470
ส่วนกลาง	34	178	632	29	37	17	21	261	34	1,243
รวม	238	372	2,014	366	3,975	255	672	520	241	8,653
ร้อยละ	2.75	4.30	23.28	4.23	45.94	2.95	7.76	6.01	2.78	100.00

โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแต่ละประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางการศึกษาหมายถึงบุคคลดังต่อไปนี้

- ประเภทที่ 1 หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
- ประเภทที่ 2 หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- ประเภทที่ 3 หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- ประเภทที่ 4 หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ
- ประเภทที่ 5 หมายถึง บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- ประเภทที่ 6 หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
- ประเภทที่ 7 หมายถึง บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
- ประเภทที่ 8 หมายถึง บุคคลออทิสติก
- ประเภทที่ 9 หมายถึง บุคคลพิการซ้อน

จะเห็นว่าเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีจำนวนมากที่สุดและเด็กพิการซ้อนมีจำนวนน้อยที่สุด

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรค 3 ทำให้มีการออกกฎกระทรวงฉบับที่ทำให้คนพิการได้รับสิทธิในการได้รับการอุดหนุนทางการศึกษา ได้แก่ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545 มีหลักเกณฑ์ในการขอรับสิทธิ และมีคุณสมบัติของคนพิการที่จะได้รับสิทธิในการขอรับเงินอุดหนุน ขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อ ขอยืมและขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามบัญชี ก บัญชี ข และบัญชี ค ที่แนบท้ายกฎกระทรวง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้คนพิการแต่ละประเภทได้รับการศึกษาโดยสะดวกและสอดคล้องตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล ได้แก่

1. โปรแกรมคอมพิวเตอร์แปลงทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์เป็นอักษรเบรลล์ และจากอักษรเบรลล์เป็นสื่อสิ่งพิมพ์

2. โปรแกรมคอมพิวเตอร์อ่านจอภาพ

3. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ขยายภาพหรืออักษร

4. โปรแกรมคอมพิวเตอร์สังเคราะห์เสียง

5. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ควบคุมการทำงานโดยใช้เสียง

6. โปรแกรมคอมพิวเตอร์อ่านหนังสือสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

7. เครื่องอ่านหนังสือสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

8. เครื่องเปิดฟังหนังสือเสียงชนิดแผ่น

9. เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลชนิดแป้นพิมพ์เป็นระบบอักษรเบรลล์

10. แว่นขยายสำหรับบุคคลสายตาสั้นหรือตาบอด

11. เครื่องแสดงผลอักษรเบรลล์

12. เครื่องช่วยฟัง

13. เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

14. เครื่องเทปคาสเซตสำหรับเปิดฟังหนังสือเสียง

15. เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์

16. เครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์

17. เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ เช่น คีย์บอร์ด หรือเมาส์ชนิดพิเศษที่วางแขน เป็นต้น

18. ภายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล เช่น แขนเทียม ขาเทียม ไม้ค้ำยัน แก้อั้วล้อเลื่อน เมาส์รองนั่ง อุปกรณ์ป้องกันการกระแทกศีรษะ เป็นต้น

19. เครื่องโทรทัศน์วงจรปิดเพื่อขยายภาพ
20. โต๊ะ เก้าอี้ที่ใช้วัสดุและแบบพิเศษสำหรับคนพิการ
21. เครื่องบอกทิศทางซึ่งแสดงผลโดยอักษรเบรลล์
22. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสื่อสารสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูด
23. เครื่องช่วยสื่อสาร พร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูด

24. ไม้เท้าขาว

สื่อ หมายถึง สื่อทางการศึกษา คือ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหรือเครื่องมือที่ช่วยให้คนพิการเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เกิดความเข้าใจดีขึ้นและรวดเร็วได้แก่

1. หนังสือเสียง ได้แก่ แถบเสียง แผ่นเสียง แผ่นซีดี หรือที่จัดเก็บในวัสดุอื่น
2. หนังสืออักษรเบรลล์ ได้แก่ หนังสืออักษรเบรลล์ที่พิมพ์ลงในกระดาษธรรมดาหรือกระดาษพิเศษ หรือจัดพิมพ์ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือในวัสดุอื่น
3. หนังสือภาพขยายใหญ่ ได้แก่ สิ่งพิมพ์หรือภาพขยายใหญ่ที่พิมพ์ลงในกระดาษธรรมดาหรือกระดาษชนิดพิเศษหรือจัดพิมพ์ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือในวัสดุอื่น
4. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)
5. แผนภาพนูน ภาพต่างสัมผัส หรือภาพขยายใหญ่ เช่น ภาพที่อยู่บนกระดาษธรรมดา แผ่นกระดาษชนิดพิเศษ วัสดุอื่นที่สามารถสัมผัสได้ เป็นต้น
6. สื่อการสอนรูปทรงเรขาคณิต เช่น แผนผัง กราฟ ตาราง รูปจำลอง รูปที่มีพื้นผิวต่างชนิด เป็นต้น
7. เครื่องคำนวณที่แสดงผลโดยอักษรเบรลล์ อักษรตัวใหญ่ หรือเสียง
8. ชุดเครื่องมือเรขาคณิตและอุปกรณ์เขียนเส้นหรือภาพนูน
9. อุปกรณ์การเรียนการสอนคณิตศาสตร์สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น เช่น กระดานกราฟ ลูกคิด เป็นต้น
10. นาฬิกาบอกเวลาชนิดแสดงผลเป็นอักษรเบรลล์ และอักษรตัวใหญ่หรือมีเสียง
11. ปากกาเส้นหนา หรือสีเข้มเป็นพิเศษ
12. ปทานุกรมภาษาไทย
13. จอภาพคอมพิวเตอร์ระบบสัมผัส
14. อุปกรณ์พลศึกษา เครื่องเล่นกีฬา และนันทนาการสำหรับคนพิการทุกประเภท เช่น บล็อกเชย ลูกบอลมีเสียง ลูกบาสเกตบอลมีเสียง เป็นต้น
15. อุปกรณ์พัฒนาทักษะการสื่อสาร เช่น กระดานสื่อสาร บัตรคำ บัตรภาพ เป็นต้น
16. เครื่องดนตรีที่ใช้ในกิจกรรมบำบัด

17. หนังสือเรียนที่มีขนาด น้ําหนัก และวัสดุพิเศษ
 18. พจนานุกรมระบบเสียง
 19. สื่อการเรียนการสอนชนิดพิเศษ เช่น อุปกรณ์ช่วยเขียน ที่เปิดหนังสือ
สำหรับคนพิการ เป็นต้น
 20. วัสดุทัศนศึกษาเพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการและครอบครัว
 21. ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่
 22. ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์
 23. ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสาร
 24. ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้
 25. ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านลักษณะนิสัย
 26. ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
 27. ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ
 28. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา เช่น วัสดุทัศนศึกษา ซีดีรอม เป็นต้น
- บริการ หมายถึง บริการต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนพิการแต่ละประเภท ได้แก่

1. การสอนเสริม
2. การอ่านหนังสือ เอกสาร หรือข้อสอบ
3. การนำทาง
4. การผลิตสื่อ
5. การจดคำบรรยาย
6. การซ่อมสื่อ
7. กายภาพบำบัด
8. การแก้ไขการพูดและทักษะการสื่อสาร
9. กิจกรรมบำบัด
10. ล่ามภาษามือ
11. การอบรมทักษะพื้นฐาน เช่น ทักษะการเดินทางด้วยไม้เท้าขาว ทักษะทาง
การเขียน - อ่านอักษรเบรลล์ ทักษะทางการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ
ทักษะชีวิตประจำวัน และทักษะทางสังคม เป็นต้น
12. การแนะแนวการศึกษา
13. พี่เลี้ยงและผู้ช่วยเหลือ
14. ดนตรีบำบัด ดนตรีเพื่อพัฒนา
15. การพยาบาล เช่น บริการฉีดอินซูลิน บริการล้างแผลกดทับ บริการให้ยาตาม
คำสั่งแพทย์ บริการสวนปัสสาวะ เป็นต้น

16. การซ่อมและปรับปรุงแก้ไขอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวก

17. พฤติกรรมบำบัดและการแก้ไขพฤติกรรม

18. ศิลปบำบัด และศิลปะเพื่อการพัฒนา

19. การประเมินพัฒนาการ การประเมินทางจิตวิทยา และทักษะด้านต่างๆ

ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึง มาตรการอื่นที่นอกเหนือจากสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของคนพิการ ได้แก่

1. การปรับเนื้อหา หลักสูตร เทคนิคการสอน และการประเมินผลสำหรับคนพิการแต่ละคน

2. การจัดอาสาสมัคร

3. การแนะนำครอบครัว

4. การฝึกอบรมทักษะด้านอาชีพ

กิดานันท์ มลิทอง (2540 : 88) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนที่มีผลต่อผู้เรียน ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาที่ยุ่ยากซับซ้อนได้ง่ายในระยะเวลาอันสั้น และช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2. ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจกับผู้เรียน

3. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกัน

4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น

5. ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อ

6. ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

นอกจากนี้สำนักบริหารงานการศึกษาเอกชนโรงเรียน (2548 : 24) กล่าวว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้วยการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม และตรงกับสภาพความต้องการของคนพิการหรือผู้ที่มีความบกพร่องแต่ละกลุ่มอย่างแท้จริง สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมในการเรียนการสอนของครู และการเรียนรู้ของคนพิการรูปแบบต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย

สมพร หวานเสรีจ (2544 : 37) ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพ ในภาพรวมดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ก่อนอื่นผู้บริหารมีความรู้พื้นฐานในการจัดการศึกษาพิเศษ เนื่องจากการจัดการศึกษาพิเศษมีลักษณะเฉพาะ เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ หลักในการบริหารเด็กพิการเรียนร่วม เครื่องมือการทำงานแบบร่วมมือกัน ความรู้ด้านอาคารสถานที่ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ต้องทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ต้องมีการวางแผนดำเนินการเป็นขั้นตอนตั้งแต่ขั้นก่อนการดำเนินงาน โดยมีการเตรียมความพร้อมในสถานศึกษา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจทุกด้านเกี่ยวกับการเรียนร่วม ทัศนคติของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สมรรถภาพของครู และ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ชั้นระหว่างดำเนินการ ได้แก่ การวางแผน ประชุม กำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม การประสานงานกับชุมชน บริการและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ส่งเสริมศักยภาพครู และขึ้นประเมินผลการดำเนินงาน ได้แก่ การวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนร่วม ได้แก่

1.1 ต้องสนับสนุนและจัดให้มีการเรียนรวมในสถานศึกษาโดยร่วมมือกับบุคลากรและผู้ปกครอง ตลอดจนบุคคลในชุมชนที่ให้ความสนใจเด็กพิการ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความตั้งใจที่ดี มีวิสัยทัศน์ ร่วมเป็นตัวแทนของเด็กพิการ

1.2 ผู้บริหารต้องวางแผนจัดระเบียบ จัดระเบียบวาระการประชุม กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนและเห็นความสำคัญในบทบาทของผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการอย่างเท่าเทียมกันทุกคน

1.3 ผู้บริหารต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขาในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตารางต่างๆ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และเทคนิคการช่วยเหลือเด็ก ตลอดจนการจัดขนาดของห้องเรียนให้เหมาะสม

1.4 จัดหาผู้ช่วยครู

1.5 อบรมบุคลากรและสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญเท่าที่โอกาสจะอำนวย

1.6 สนับสนุนให้ครูที่สอนเด็กทั่วไปในชั้นเรียนร่วมได้มีความรู้ความสามารถในการสอนแบบต่างๆ และจัดตารางในการปรึกษาหารือ แก้ปัญหาพร้อมกันเป็นทีมกับครูการศึกษาพิเศษ

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และ นโยบายการจัดการศึกษา

3. ทักษะคติและความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูในโรงเรียนทุกคน นักเรียนปกติ ผู้ปกครองและชุมชน โดยเฉพาะครูต้องมีการสอนแบบร่วมมือกัน (Co-operative Teaching) เพราะในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม การแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันระหว่างครูที่สอนในชั้นของเด็กทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครูที่สอนเด็กทั่วไปสามารถเรียนรู้ยุทธศาสตร์การสอนได้จากครูการศึกษาพิเศษ และสามารถจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี และเนื่องจากครูที่ทำงานร่วมกันอาจได้รับปรัชญาและการอบรมมาแตกต่างกัน ซึ่งอาจนำไปสู่ข้อขัดแย้งได้ ครูจึงควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลอันเป็นกุญแจสำคัญในการทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จได้

4. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ อาคารสถานที่ อุปกรณ์พิเศษเฉพาะคนพิการ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

5. สมรรถภาพที่จำเป็นของครู เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลในระดับที่แตกต่างกัน ครูที่สอนในชั้นเรียนทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ จำเป็นต้องมีสมรรถภาพที่จำเป็น สรุปได้ดังนี้

5.1 ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการกำหนดเค้าโครงการแก้ปัญหาอย่างไม่เป็นทางการ

5.2 มีความสามารถนำทางเด็ก ๆ ที่มีความสนใจต่างกันให้ทำกิจกรรมร่วมกันได้และกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจภายในเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็น

5.3 จะต้องพิจารณาความสมดุลของพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดแรงจูงใจภายในเป็นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้

5.4 การตระหนักว่าเด็กทุกคนในชั้นต้องการความเอาใจใส่ รับผิดชอบ ครูจำเป็นต้องค้นหาว่าจะทำงานอย่างไรกับเด็กแต่ละคน การเรียนรู้ยุทธศาสตร์การสอนและการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมความสามารถในการปรับสื่อการเรียนการสอน การปรับจุดประสงค์เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็กด้วย

เบญจมา ชลธารันนท์ (2538) ได้รวบรวมความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญต่อโครงการจัดการเรียนร่วมไว้ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการต้องพร้อมที่จะสนับสนุนโครงการเรียนร่วม
2. ต้องมีการจัดอบรมครูสอนเด็กพิเศษโดยเฉพาะ
3. ผู้บริหารโรงเรียนต้องยอมรับหลักการเรียนร่วม

4. บุคลากรของโรงเรียนต้องยินดีให้ความร่วมมือ
5. ชุมชนในท้องถิ่นต้องพร้อมสนับสนุน
6. ผู้ปกครองของนักเรียนพิการและนักเรียนปกติต้องพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ
7. นักเรียนปกติในโรงเรียนต้องเต็มใจที่จะช่วยเหลือนักเรียนพิการ

เบญจา ชลธารันนท์ และศิริวิมล ใจงาม (2543 : 131) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของ IEP พอสรุปได้ดังนี้

1. ครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้บุคคลที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ ได้มีความตระหนัก และมีความรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่มีต่อบุคคลเหล่านี้

2. ครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องตระหนักและทราบว่าบุคคลที่มีความบกพร่องต้องการการศึกษาเฉพาะบุคคลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของเด็ก ครูจึงมีหน้าที่ที่จะต้องเตรียมพร้อมที่จะสอน

3. พ่อแม่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับลูกของเขาและได้รับทราบโดยตลอดตั้งแต่ต้นว่าทางโรงเรียนจะจัดการศึกษา และบริการที่เกี่ยวข้องให้กับลูกของตนอย่างไรและแค่นั้น และทางพ่อแม่จะรับรู้ถึงสิทธิที่จะรับทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับลูกของตนทุกระยะ นอกจากนี้พ่อแม่ยังสามารถให้การสนับสนุนกับทางโรงเรียนในการช่วยให้ทางโรงเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

4. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลรับประกันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพให้กับนักเรียนไม่ใช่จัดให้นักเรียนเข้าเรียนโดยทางครูและโรงเรียนไม่มีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามความก้าวหน้า และนอกจากนี้จะต้องนำเสนอผลการประเมินต่อพ่อแม่ด้วย

5. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ช่วยให้ทางโรงเรียนจัดหาหรือจัดบริการเสริมที่นักเรียนจำเป็นต้องได้รับ เพื่อช่วยให้การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการพิเศษมีประสิทธิภาพ มีผลต่อการพัฒนาทุกด้านของนักเรียน

นอกจากนี้เบญจา ชลธารันนท์ และศิริวิมล ใจงาม (2543 : 93) ให้แนวคิดว่า ครูควรเรียนรู้การใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีประสิทธิภาพ คือ การสอนที่พบว่าหลังจากการสอนแล้วเด็กได้รับความรู้หรือมีพัฒนาการต่างๆ เพิ่มขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การเลือกใช้วิธีการสอนจึงขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน ครูต้องมีการปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอนที่เหมาะสมที่สุดเพื่อสนองต่อเด็กที่มีความหลากหลายในห้องเรียน นั่นคือการเรียนการสอนที่ดีควรยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ทั้งนี้เพราะเด็กมีความแตกต่างกัน และเด็กมีความสามารถในการคิดและรับรู้ต่างกัน เทคนิคการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อาจสรุปดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) การวิเคราะห์งานเป็นวิธีการสอนที่ครูวางแผนการสอนอย่างดี มีเป้าหมาย และแบ่งกิจกรรมหรืองานใดงานหนึ่งเป็นขั้นตอนย่อยๆ จากขั้นตอนแรกไปขั้นตอนสุดท้าย และสอนไปตามลำดับขั้นตอนทีละขั้นจนเด็กทำได้สำเร็จ ดังนั้นการวิเคราะห์งานจึงเป็นเทคนิคการสอนอย่างหนึ่งที่ครูควรนำมาใช้เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์งานเป็นกระบวนการที่ใช้แยกงานออกเป็นขั้นตอนย่อยๆอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดลำดับขั้นตอนย่อยของงาน และอธิบายขั้นตอนที่สำคัญของงานทั้งหมด งาน ในที่นี้คือ พฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง หรือกลุ่มพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลต้องปฏิบัติ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีทักษะหรือความรู้ นั้น ๆ

2. การสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Tutoring) การสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นวิธีสอนที่ให้เพื่อนนักเรียนช่วยสอน ให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ แบบตัวต่อตัว โดยเพื่อนช่วยสอน อาจเป็นนักเรียนชั้นสูงกว่าหรือนักเรียนชั้นเดียวกัน อายุเท่ากัน แต่มีความสามารถสูงกว่ามาสอน การสอนโดยวิธีนี้มีประโยชน์ทั้งครูและนักเรียน ประโยชน์สำหรับครู คือทำให้มีครูเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 1 คนในห้องเรียน จึงทำให้ครูมีคนที่ช่วยดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดและทั่วถึงมากขึ้น ประโยชน์สำหรับนักเรียน คือ นักเรียนที่เป็นผู้ช่วยสอน จะเกิดทักษะในการเรียนรู้และทักษะทางสังคมมากขึ้น ส่วนนักเรียนที่ถูกสอน จะเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากการใช้ภาษาของเพื่อนในวัยเดียวกัน

3. การเรียนโดยร่วมมือกัน หรือการร่วมเรียนร่วมรู้ (Co - Operative Learning) การเรียนโดยร่วมมือกัน หรือในเอกสารบางเล่ม เรียกว่า การร่วมเรียนร่วมรู้ เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม และทักษะในด้านเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ เป็นการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนและทำงานด้วยกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2 - 4 คน แต่ละคนต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากร การเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน คนที่เรียนเก่งช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้น แต่ต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วย ความสำเร็จของกลุ่มจึงขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม การเรียนโดยร่วมมือกันช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ใหม่ และการยอมรับซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ควบคู่กับการพัฒนาความดีงาม และความรู้ความสามารถ

4. รู้จักวิธีการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลได้ โดยสามารถหาจุดเด่น จุดด้อยของเด็ก กำหนดเป้าหมายระยะยาว 1 ปี เป้าหมายระยะสั้น วิธีการประเมินผล การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ให้สอดคล้องกับ

ความต้องการจำเป็นของเด็กอย่างแท้จริง และสามารถเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

5. ครูต้องมีการสอนที่ร่วมมือกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับในความแตกต่างของแต่ละบุคคล อันเป็นกุญแจสำคัญในการทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จ เพราะการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม ครูต้องสามารถติดต่อประสานงาน และทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง และชุมชนในการให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ในการบริหารโรงเรียนเรียนร่วม ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเห็นด้วยกับโครงการเรียนร่วม มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม ให้ความรัก ความเมตตาต่อเด็กและเอาใจใส่เด็กทุกคน มีความรู้พื้นฐานในการจัดการศึกษาพิเศษ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง จิตวิทยาพัฒนาการของเด็ก หลักในการบริหารงานเรียนร่วม ความรู้ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแล้ว ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถส่งเสริม พัฒนาความศรัทธาแก่ครู และความพึงพอใจในการทำงานของครู โดยที่ครูมีความพึงพอใจในการทำงานสูง ย่อมประสบความสำเร็จและมีความเจริญก้าวหน้าและมีคุณภาพในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 303 - 314) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมผู้นำที่ดีที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนดีเด่นไว้ว่า การปฏิบัติภารกิจของผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียนจะบังเกิดผลดี มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รู้จักจัดเวลาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติภารกิจประจำวันของการบริหารการศึกษา ปัจจัยดังกล่าวนี้จะส่งผลไปถึงการปฏิบัติหน้าที่ของครูและบุคลากรในโรงเรียน และจะส่งผลไปถึงตัวเด็กในทุกด้าน จากการศึกษาพฤติกรรมผู้บริหารในโรงเรียนดีเด่น พบว่า พฤติกรรมผู้บริหารแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มใจกว้าง เป็นลักษณะของคนมีใจเป็นกลาง มีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผล มีโลกทัศน์กว้างไกล กล้าคิด กล้าทำ เป็นคนเปิดเผย กระตือรือร้น มีศิลปะในการจูงใจคนให้ทำงาน

2. กลุ่มช่างคิด เป็นลักษณะของคนมีเหตุผล คิดการณ์ไกล มีหลักการละเอียดถี่ถ้วน เอาจริงเอาจังทำงานเป็นระบบ มีระเบียบ มีความสามารถชักจูงโน้มน้าวผู้อื่น

3. กลุ่มน่ารักนาคบ เป็นลักษณะของคนที่สุภาพอ่อนโยน นอบน้อมถ่อมตน เข้าใจผู้อื่น มีอารมณ์ขัน มีความจริงใจ มีวินัย เป็นที่พึงได้ เป็นที่ปรึกษาที่ดี เป็นนักประสานประโยชน์ เคารพกฎระเบียบ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4. กลุ่มนักสู้ เป็นลักษณะของคนไม่ยอมแพ้แก่โชคชะตา เอาจริงเอาจัง มีใจเด็ดเดี่ยว แน่วแน่ รักรการต่อสู้แข่งขัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจมีความเป็นกันเอง

พินเชต โศกทอง (2544 : 22 - 23) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารในสังคมไทย สรุปได้ดังนี้

1. มีความรู้ในการบริหาร ฐานนโยบาย รู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงาน มีแผนในการดำเนินงาน มีการประเมินผลงาน และมีความคิดริเริ่มทำงานต่างๆให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ

2. มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีพรหมวิหาร 4 มีสังกวัตถุ 4 มีความยุติธรรม รู้จักเสียสละ ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชาและมีมนุษยธรรม

3. มีมนุษยสัมพันธ์ วางตัวดี การประพฤติปฏิบัติเป็นที่ประทับใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสสำเร็จ มีความเห็นอกเห็นใจ และให้เกียรติผู้อื่น

4. มีความอดทน มีความกล้าหาญ มีความสามารถในการตัดสินใจโดยรวดเร็ว ไม่ลังเล มีความกระตือรือร้น มีความพร้อมที่จะทำงานเสมอ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนร่วมงานในทุกๆด้าน

ซูซีฟ พุทธประเสริฐ (2538 : 39) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร ควรมี 13 ประการ ดังนี้

1. ต้องใช้ความฉลาด ไหวพริบมาแก้ปัญหาต่างๆ ที่สำคัญ
2. ต้องเปิดโอกาสให้บุคคลจำนวนมากเข้ามามีส่วนร่วมในงาน ไม่ทำงานตามลำพัง
3. ต้องเคารพความเป็นคนของแต่ละบุคคล ให้การยอมรับนับถือความคิดเห็น ธรรมชาติและความสามารถของบุคคลอื่น
4. ต้องยึดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการศึกษาเป็นหลัก และต้องยอมรับว่าเป้าหมายหรือจุดประสงค์ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมกับสภาพสังคม ผู้บริหารต้องปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
5. ต้องถือว่าตนเป็นผู้ประสานประโยชน์ และเข้ามาบริการแก่บุคคลทุกคนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ต้องเปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนเข้ามาทำความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นของทุกคนในวงการศึกษา รวมทั้งชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่
7. ต้องถือว่าตนเป็นผู้นำ ไม่ใช่เจ้านายที่มีอำนาจ
8. ต้องถือว่าตนเป็นนักการศึกษา ยึดมั่นในปรัชญาการศึกษา การปฏิบัติตนจึงต้องเป็นอย่างนักการศึกษาด้วย
9. ต้องเสียสละทุกอย่างเพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนและสังคมดีขึ้น

10. ต้องประสานงาน ประสานน้ำใจระหว่างชาวบ้านกับสถานศึกษา
11. ต้องประเมินผลงานของตนเองเสมอ การประเมินได้แก่ การประเมินวิธีการหรือกระบวนการกับการประเมินผลงาน เพราะการทำงานมุ่งทั้งผลและวิธีการทำงานด้วย
12. ต้องเคารพในวิชาชีพการบริหาร มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ไม่ทำให้เสื่อมเสียหรือทำให้คนอื่นเหยียดหยามในวิชาชีพ
13. ต้องชวนขวายหาความรู้อยู่เสมอ และแสวงหาความชำนาญทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดการบริหารของตนทันสมัยเสมอ

หาญชัย สงวนให้ (2525 : 85) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้บริหาร และการแสดงพฤติกรรมของผู้หน้าที่ดี ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องมีความแจ่มใส ร่าเริง และอดทน ความแจ่มใสร่าเริงเป็นเครื่องจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกสบายใจในการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดี ความอดทนเป็นเครื่องจูงใจให้ผู้ร่วมงานมีความเลื่อมใสศรัทธา และมีความโน้มเอียงที่จะทำให้อุตสาหกรรมการทำงานด้วยความอดทนเหมือนผู้บริหาร
2. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วถูกต้องโดยไม่ลังเล
3. ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการจูงใจคน การจูงใจคนเป็นลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นเห็นคล้อยตามและปฏิบัติตาม การจูงใจอาจเป็นการพูดหรือการกระทำเป็นตัวอย่าง
4. ผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบ แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญ และความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกปลอดภัยในหน่วยงาน
5. ผู้บริหารจะต้องฉลาดและมีไหวพริบดี
6. ผู้บริหารจะต้องมีความขยันหมั่นเพียร เอาใจใส่ต่องานอย่างสม่ำเสมอ และตรงเวลา รวมทั้งความกระฉับกระเฉง แคล่วคล่องว่องไวในการทำงาน
7. ผู้บริหารจะต้องมีความเสียสละ ทั้งเวลาส่วนตัว แรงงาน และทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
8. ผู้บริหารจะต้องเป็นคนที่มีความคล่องตัว เป็นผู้ที่มีการรูปร่าง ท่าทางสง่าผ่าเผย แม้จะบกพร่องทางธรรมชาติก็ไม่ควรปล่อยตัว ควรจะเสริมแต่งตัวเองเพื่อเพิ่มพูนบุคลิกขึ้นบ้าง
9. ผู้บริหารจะต้องมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย รู้จักนำหลักการประชาธิปไตยมาเป็นประโยชน์ในการทำงาน

ในการจัดการศึกษาทุกระดับผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือ ครู เพราะครูเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนารอบด้าน ครูเป็นตัวจักรสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน ในอดีตครูได้รับความเคารพนับถือเสมือนเป็นแบบอย่างแห่งความดีงาม และความถูกต้อง ครูจึงได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคลโดยแท้ ครูที่ดีนั้นนอกจากต้องมีความรู้ความสามารถแล้ว

การประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่บุคคลทั่วไปนั้นเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่ครูพึงยึดถือปฏิบัติ ในปี พ.ศ. 2539 คุรุสภาได้ปรับปรุงแก้ไขระเบียบคุรุสภา และได้ประกาศใช้ ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณคุรุ พ.ศ. 2539 ซึ่งมีทั้งหมด 9 ข้อ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547 : 114 – 115) ดังนี้

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม และให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนของศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจาและใจ
4. ครูต้องไม่ปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม ปกติ และไม่ใช้ศิษย์ในการกระทำใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์
9. ครูควรประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

สุพรรณิ กุเหล็กคำ (2545 : 8) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูไว้ว่า เป็นความสามารถหรือพฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติ และคุณลักษณะที่ช่วยให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์และร่างกาย และได้สรุปคุณลักษณะของครูที่มีสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอนโดยทั่วไป ควรมีดังนี้

1. มีความศรัทธาในการสอน สนใจ ใฝ่รู้ มีจุดมุ่งหมายแน่วแน่ในวิชาชีพและมีการกระทำส่วนใหญ่เพื่อเด็ก
2. มีความสามารถในการจัดทำแผนการสอนได้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อม จัดลำดับเนื้อหาวิชาได้ตามลำดับก่อนหลัง ตลอดจนสามารถจัดแปลงเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม
3. มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยตระหนักถึงความพร้อมของนักเรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. มีความสามารถในการผลิตสื่อและเลือกสื่อได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบทเรียนและผู้เรียน

5. มีความสามารถในการสรุปบทเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง

6. มีความสามารถในการวัดผล ประเมินผล และเลือกใช้แบบทดสอบได้อย่างเหมาะสม

สรรเพชญ์ อินทะพันธ์ (2546 : 14-16) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนร่วมว่าการจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จ โรงเรียนต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งทางสภาพแวดล้อม และทางด้านบุคลากร ดังนี้

1. อาคารสถานที่ ผู้บริหารควรวางแผนจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อความสะดวก และความเหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ห้องเรียนอาจใช้เหมือนเด็กทั่วไป แต่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั่งด้านหน้าของชั้นเรียน และจัดมุมสำหรับวางเครื่องใช้ต่างๆ และอุปกรณ์ที่จำเป็น บางครั้งอาจจำเป็นต้องจัดสร้างหรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับเด็กพิการบางประเภท เช่น การทำทางลาดหรือห้องน้ำมีราวจับใกล้โถส้วมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

2. การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนร่วม การจัดห้องเรียนไม่ว่าจะจัดเป็นชั้นพิเศษหรือจัดให้เด็กได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไป ห้องเรียนห้องหนึ่งไม่ควรเกิน 3 คน หรือไม่เกิน 8 - 15 คน แล้วแต่กรณี ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด รูปแบบการจัดห้องเรียนเหมือนกับเด็กทั่วไป คือ มีโต๊ะครูจัดไว้มุมห้อง กระจกหน้าต่างไว้หน้าห้อง กระจกบานปายนิเทศ แผนภูมิ แผนผัง แผนที่รูปแบบต่างๆ ติดไว้ที่ผนังห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้เรียนควรเหมาะสมกับวัยหรือตามสภาพความบกพร่องของเด็ก มีตู้เก็บเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ และมีที่วางสำหรับประกอบกิจกรรม นอกจากนี้ควรมีห้องเสริมวิชาการหรือห้องฝึกพูด ตามความต้องการจำเป็นของเด็ก

3. การจัดเตรียมบุคลากร ควรมีการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ให้พร้อมที่จะยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างเพียงพอ และเข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน เพื่อเสริมงานเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งควรมีการจัดเตรียมดังนี้

3.1 ผู้บริหาร ผู้บริหารต้องมีเจตคติที่ดี มีหลักการบริหารจัดการเรียนร่วมสามารถ ทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ต้องจัดหาบริการสนับสนุนเพื่อเสริมงานเรียนร่วม และส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

3.2 ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติหรือครูประจำวิชา ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้พื้นฐานและวิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องในห้องของตนเอง ควรเข้าใจ

วิธีการประสานงาน กับบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนได้และยอมรับให้เข้าเรียนในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งๆ ของโรงเรียน

3.3 ครูประจำชั้นพิเศษ เป็นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือได้รับการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ และควรเป็นบุคคลที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้อได้ และมีความต้องการพัฒนาตนเอง มีความตั้งใจในการสอน

3.4 ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในชั้นเรียนปกติ เป็นผู้ประสานให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความบกพร่องได้ถูกต้อง

3.5 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นขั้นตอนสำคัญมาก หากเด็กได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วมแล้ว จะช่วยลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชั้นเรียนร่วม และช่วยลดความยุ่งยากให้กับครูประจำชั้นเรียนร่วม เด็กบางคนอาจได้รับการเตรียมความพร้อมหรือพัฒนาความสามารถแล้วจากศูนย์การศึกษาพิเศษหรือจากโรงเรียน หรือมูลนิธิต่างๆ และส่งต่อเพื่อการเรียนร่วม สำหรับเด็กที่ยังไม่ได้เตรียมความพร้อมควรได้รับการตรวจสอบเบื้องต้นว่ามีความพร้อมมากเพียงใด เพื่อนำมากำหนดเป็นแผนการเตรียมความพร้อมโดยใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และเมื่อเด็กมีความพร้อมจึงส่งต่อเข้าชั้นเรียนร่วมเต็มเวลาหรือบางเวลา หากโรงเรียนไม่สามารถจัดเป็นชั้นพิเศษ อาจส่งเด็กเข้าเรียนร่วมปกติและจัดเวลาพิเศษให้เด็กได้รับการเสริมเพื่อพัฒนาความสามารถในบางเรื่อง

3.6 เด็กปกติ เพื่อให้เด็กเข้าใจในการปฏิบัติ หรือวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ถูกต้องเหมาะสม มีเจตคติที่ดี ไม่ล้อเลียนและยอมรับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยอาจจัดในรูปของกิจกรรมต่างๆ

3.7 ผู้ปกครอง ควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองรู้ถึงสิทธิของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รู้แนวทางในการอบรมเลี้ยงดู แนวการสอน การประเมินผล และบทบาทของผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน

เกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540 อ้างใน วีระดี กองแก้ว, 2547 : 81) ได้สรุปถึงการศึกษาเกี่ยวกับโครงการเรียนร่วมที่ประสบผลสำเร็จ มีลักษณะสำคัญ 6 ประการ คือ

1. การฝึกเตรียมเพื่อการเรียนร่วม
2. เจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม
3. การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับการฝึกเพื่อความคุ้นเคย
4. สัดส่วนของจำนวนครูและนักเรียนที่เหมาะสม
5. การจัดให้มีบริการเสริมเพื่อสนับสนุนการเรียนร่วม
6. การประเมินเด็กได้เร็วที่สุดและการควบคุมติดตามผล

พวงแก้ว กิจธรรม (2539 อ้างใน สมพร หวานเสริจ, 2544 : 44) ได้สรุปภาพรวมของการจัดการเรียนร่วมในประเทศไทย จากผลการสัมมนาการจัดการเรียนร่วมของเด็กพิการจากผู้แทนของคนพิการ ผู้ปกครองของเด็กพิการ หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรต่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลืองานด้านคนพิการรวม 200 คน จาก 75 หน่วยงาน พบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเรียนร่วมของเด็กพิการประสบความสำเร็จ ได้แก่ กฎหมาย นโยบาย การประสานงาน การบริหาร งบประมาณ บุคลากร การเรียนการสอน หลักสูตรและการประเมินผล การนิเทศ การเตรียมความพร้อม การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมสนับสนุน และบทบาทของนักการเมือง

คาร์เรน วอลดรอน (Karen A. Waldron, 1995 : 98 -117) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1. การที่จะทำให้งานประสบผลสำเร็จ ต้องมาจากความร่วมมือในการวางแผนการทำงานเป็นทีมของครู นักวิชาชีพ รวมทั้งความร่วมมือจากนักการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และสมาชิกในชุมชน ทีมงานนี้ต้องคิดเสมอว่าความเสี่ยงใด หรือการแสดงออกถึงความบกพร่องที่เกิดขึ้นกับเด็กต้องเป็นความรับผิดชอบของทุกๆ คน ครูต้องคำนึงถึงวิธีการจัดการใดๆ ก็ตามที่ทำให้เด็กปลอดภัยที่สุดเมื่ออยู่ในโรงเรียน จะต้องทำให้มีความกดดันเกิดขึ้นน้อยที่สุดในการที่มีเด็กเหล่านี้เรียนร่วมอยู่ในห้องเรียน นอกจากนี้ต้องมีการส่งเสริมครูให้มีความยืดหยุ่นในการที่จะทำให้เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด
2. ห้องเรียนต้องมีจำนวนนักเรียนไม่มาก เพราะจะทำให้ครูมีเวลาเอาใจใส่กับเด็กทุกคนได้มากขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นกลุ่มเล็กและมักจะทำให้ครูใช้เวลามากกว่าเด็กกลุ่มใหญ่
3. ใช้อยุทธศาสตร์ในการเข้าไปให้การช่วยเหลือครูอย่างต่อเนื่อง โดยการฝึกอบรมให้ครู ควรมีผู้ที่สามารถให้คำปรึกษาแก่ครูได้ทุกวัน ไม่เพียงแต่จะพบกันเมื่อมีการประชุมทีมงาน เท่านั้น
4. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องมีความพร้อมในการเข้าไปอยู่ในห้องเรียนร่วมกับเพื่อน เช่นเดียวกับเพื่อนที่ต้องมีความพร้อมในการยอมรับเพื่อนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. มีสื่อ อุปกรณ์พิเศษและคอมพิวเตอร์ที่มี Software พิเศษที่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ
6. ครูควรจะตระหนักถึงปัจจัยต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนและพฤติกรรมของเด็ก ควรมีการประเมินทุกสิ่ง และมีการทบทวนการประเมินผลที่ผ่านมาสำหรับเด็กที่ได้รับการจัดการศึกษาพิเศษมาก่อน และมีจัดทำโปรแกรมในการบันทึกข้อมูล

7. ถ้านักเรียนมีความต้องการจำเป็นจริงๆ ควรมีครูผู้ช่วยสอนคอยให้การช่วยเหลือครูในห้องเพิ่มขึ้น เช่น การช่วยทำสื่ออักษรเบรลล์ สำหรับช่วยเหลือนักเรียนตาบอดที่เรียนร่วม เป็นต้น

8. เจตคติและความคาดหวังของผู้บริหารจะส่งผลสะท้อนไปถึงครู หากผู้บริหารมีเจตคติในทางบวก จะทำให้มีการกระตุ้นให้ครูด้วยวิธีการต่างๆ ตลอดจนให้ความสนใจและยกย่องชมเชย ทำให้ครูมีเจตคติที่ดี ยอมรับ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง

9. ครูในห้องเรียนปกติต้องมีการเตรียมความพร้อม ได้รับการฝึกมาอย่างดีในการที่จะสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูต้องการการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การปรับหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน การสอนเสริม ตลอดจนควรได้รับการฝึกให้เรียนรู้วิถีในการจัดการเกี่ยวกับปัญหาทางพฤติกรรมของเด็ก

10. อัตราส่วนของครูและนักเรียน ต้องอยู่ในระดับที่ครูสามารถที่จะรับผิดชอบเด็กในห้องเรียนได้ทุกคน โดยที่ไม่ละเลยความต้องการของเด็กกลุ่มใหญ่

11. การสอนร่วมกันของครูเป็นการสอนที่ทำให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จอย่างหนึ่ง ทั้งครูการศึกษาพิเศษหรือครูในห้องเรียน มีการวางแผนร่วมกัน สอนร่วมกัน และประเมินผลนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันจะทำให้มีการสนับสนุนที่เข้มแข็งทั้งจากครูและนักเรียน

ลอเรล ฮัดสัน (Laurel J. Hudson, 1997 : 73) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ว่าต้องมีการทำงานเป็นทีม ทั้งครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนการสร้างควมคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ครูปกติที่สอนในห้องเรียน นักเรียนทั่วไป และครูผู้ช่วยสอน นอกจากนี้ยังได้กล่าวคุณลักษณะของครูผู้สอนในห้องเรียนที่ทำให้ให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเรียนร่วมได้ประสบผลสำเร็จ ควรมีลักษณะดังนี้

1. ต้องการที่จะทำงานกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. เต็มใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมก่อนหรือระหว่างการเปิดเรียนภาคเรียนแรก
3. สามารถที่จะสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เด็กทุกคนยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคล และทุกคนเป็นสมาชิกของห้องเรียน
4. มีความมั่นใจในความสามารถในการสอนของตนเองสำหรับนักเรียนทั้งชั้น ให้ความเคารพในความสามารถของสมาชิกในทีม เคารพในคำแนะนำและข้อคำถามต่างๆ แต่ต้องไม่เกิดความรู้สึกเหมือนถูกขู่เข็ญหรือคุกคามจากเพื่อนร่วมงาน
5. ให้การเอาใจใส่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น แต่ในขณะเดียวกันต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำผิดพลาดบ้าง รู้จักแก้ไขปัญหา และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้องโดยที่ครูไม่ต้องอยู่ในชั้น
6. ทำงานด้วยความสบายใจทั้งงานโรงเรียนและงานส่วนตัว อีกทั้งมีความรู้สึกและเจตคติที่ดี

7. ทำให้เห็นคุณค่าของสมาชิกในทีม ให้การต้อนรับผู้ที่เข้ามาในห้องเรียน และให้อิสระในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะหากนักเรียนมีผู้ช่วยครูเข้ามาให้การช่วยเหลือเด็กจะได้เกิดการยอมรับ

8. มีการจัดการและการวางแผนไว้ล่วงหน้า

9. ต้องรู้ว่าตนเองเป็นผู้ที่รับผิดชอบที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้กับเด็กตลอดทั้งปี

10. มีความเต็มใจที่จะเล่นบทบาทในการศูนย์กลางของทีม

11. มีความเต็มใจที่จะให้เวลาอย่างเพียงพอในการทำงานและการปรับสื่อให้เป็นไปตามความต้องการของเด็ก

12. จัดเตรียมพื้นที่สำหรับวางหนังสืออักษรเบรลล์ หนังสือขยาย สื่อหรืออุปกรณ์ที่ดัดแปลงต่างๆ และโต๊ะเรียนขนาดสำหรับผู้ใหญ่

13. เต็มใจที่จะมีเวลาได้พูดคุยกับทีมงาน

14. เป็นผู้ที่ทำให้ความคิดสร้างสรรค์และเจตคติที่ดีต่อทีมงานในปีต่อไป

โรเบิร์ต เกเบิล และคณะ (Robert A. Gable, 1993 : 450 - 465) ได้กล่าวถึงความสำเร็จในการเรียนร่วมจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือครูที่ต้องทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียน โดยความร่วมมือกันจากหลายๆ ฝ่าย ทั้งครูในชั้นเรียนกับครูการศึกษาพิเศษ หรือกับนักวิชาชีพ ขั้นตอนในการร่วมมือกันในโรงเรียน มี 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การเลือกวิธีการที่จะร่วมมือกัน ครูหลายคนบางครั้งไม่ได้คิดถึงทางเลือกอื่น ๆ และไม่ทราบว่า จะเริ่มต้นร่วมมือกันอย่างไร ดังนั้นครูจึงควรพิจารณาถึงวิธีการแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธีที่เป็นไปได้ เช่น การเลือกวิธีในการร่วมมือกันหลักๆ ที่สามารถจะนำไปปฏิบัติได้ การหาความร่วมมือในกลุ่มเพื่อนเล็กๆ ที่สนิทกัน หรือประเมินว่าเพื่อนคนใดมีความพร้อมและเต็มใจที่จะร่วมมือกัน

2. การระบุปัญหาและวางแผนในการช่วยเหลือ ในการทำงานครูอาจต้องเสาะหาความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน จากนั้นทำงานร่วมกันในการตรวจดูว่าปัญหาคืออะไร และจะแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร

3. ความร่วมมือจากนักเรียนทั่วไปที่สามารถช่วยเหลือครูได้เป็นอย่างมาก ในการยอมรับและให้การช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษทั้งในด้านการเรียน หรือการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน เช่นเดียวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถที่จะให้ข้อมูล และให้ความร่วมมือกับครู

4. การตำรงไว้ในการร่วมมือกันให้ต่อเนื่องและยั่งยืน บางครั้งอาจมีปัญหาในช่วงเริ่มต้น จึงต้องพยายามเอาชนะปัญหาเหล่านั้นโดยหาเพื่อนร่วมงานที่เต็มใจและมีอุดมการณ์ร่วมกัน ร่วมมือกันทำงานและรักษาสัมพันธภาพให้ยั่งยืนตลอดไป

วี บิชอป (V. Bishop, 1986 อ้างใน อารีย์ เพลินชัยวาณิช 2540 : 48 - 50) ได้สรุปถึงองค์ประกอบที่ทำให้การจัดการเรียนร่วมของนักเรียนตาบอดประสบความสำเร็จมี 69 ประการ และสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การยอมรับและการยืดหยุ่นของครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา การยอมรับของกลุ่มเพื่อน การมีทักษะสังคมที่ดี ครอบครัวมีเจตคติที่ดีและยอมรับในความพิการของเด็ก และผู้บริหารโรงเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วมของเด็กนักเรียนตาบอด

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมในทัศนะของบุคคลต่างๆ ได้ตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 (ต่อ)

	ทักษะของบุคคลต่าง ๆ					
	ผดุง อารยะวิญญู	เบญจา ชลธารันนท์	สมพร หวานเสริญ	- สรรเพ็ชร อินทะพันธ์ - พิชฌเนศ โคกทอง ฯลฯ	คาร์เรน วอลดรอน	- ลอเรล ฮัดสัน - วี บีชอบ โรเบิร์ต เกเบิล และคณะ
	-ความรู้ ความสามารถ พิเศษในการ สอนเด็กแต่ละ ประเภท	-	-	-	-เทคนิคการ สอนของครู และการปรับ หลักสูตรและ สื่อ	-ความมั่นใจใน การสอนและ เต็มใจในการ ทำงาน
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก สื่อ บริการทางการศึกษา	-	-การจัดสิ่ง อำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ฯลฯ	-การจัดอาคาร สถานที่ให้ เหมาะสม	-ความพร้อม ด้านอาคาร สถานที่	-สื่อ -อุปกรณ์ พิเศษ -คอมพิวเตอร์	-การเตรียม สถานที่สำหรับ สื่อ อุปกรณ์
	-การปรับสื่อการ สอน	-	-อุปกรณ์พิเศษ สำหรับคน พิการ	-		-การดัดแปลง สื่อ อุปกรณ์ให้ เหมาะสม
	-	-	-	-การจัดชั้นเรียน ให้เหมาะสม สำหรับเด็ก พิการ	-ความ เหมาะสม จำนวน นักเรียนใน ห้องเรียน	-
	-การจัดทำ อุปกรณ์ ประกอบการ สอน	-	-	-	-	-
	- การสอนซ่อม เสริมวิชาการ	-	-	-	-	-

สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วม แยกเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

1. ความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องและการทำงานเป็นทีม ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน
2. พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารที่มีเจตคติที่ดีและให้การยอมรับการจัดการเรียนร่วม การสนับสนุนของผู้บริหาร ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม คุณลักษณะอื่น ๆ ที่เป็นคุณสมบัติส่วนตัวและในการบริหาร
3. คุณลักษณะที่จำเป็นของครูที่มีเจตคติที่ดีและให้การยอมรับการจัดการเรียนร่วม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม เทคนิคการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การมีจรรยาบรรณครู คุณลักษณะส่วนตัวและสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอน
4. สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ทางด้านการจัดหรือการใช้อาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์พิเศษ คอมพิวเตอร์ การดัดแปลง หรือการปรับสื่อ อุปกรณ์ให้เหมาะสม และบริการต่างๆ ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. อื่นๆ เช่น งบประมาณ เจตคติที่ดีของผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและอาคารสถานที่ ความพร้อมของนักเรียน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบาย และการปฏิบัติในการจัดการเรียนร่วม แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวนนักเรียนในห้องหรือสัดส่วนของครูต่อนักเรียนที่มีความเหมาะสม การมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาให้การช่วยเหลือ เป็นต้น ซึ่งที่กล่าวมาเป็นส่วนที่อยู่ในการบริหารโรงเรียนโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ทั้งสิ้น

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนัส พลายนุ่ม (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้ปกครองนักเรียนมีความพอใจต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง และแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้น ด้านวิชาการผู้ปกครองนักเรียนมีความพอใจอยู่ระดับมาก
2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพอใจต่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริการและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนมีความพอใจไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านวิชาการและด้านการปกครองนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน มีความพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพอใจต่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทองโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ ด้านการปกครองนักเรียน ด้านบริการและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนมีความพอใจไม่แตกต่างกัน

4. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความพอใจต่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ ด้านปกครองนักเรียน ด้านบริการและด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนมีความพอใจต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รักชนก โสภาทิศ (2542) ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเอาใจใส่ติดตามผลการเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านและการร่วมกิจกรรมโรงเรียนผู้ปกครอง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการสนับสนุนการฝึกวิชาชีพและการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

มนัส จุติพรประสิทธิ์ (2543) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน มีทั้ง 6 ด้าน คือ

1. ด้านวิชาการ พบว่าผู้บริหารที่ให้ความจำเป็นในการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด คือ การมอบหมายการปฏิบัติงานด้านวิชาการแก่ครู-อาจารย์ รองลงมาคือ ด้านการประชุมชี้แจงให้ข้อมูลข่าวสารด้านนโยบายในการดำเนินงานด้านวิชาการ และลำดับสุดท้ายคือ การสำรวจปัญหาและความต้องการวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนของครูอาจารย์

2. ด้านกิจการนักเรียน พบว่า ผู้บริหารที่ให้ความจำเป็นในการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด คือ มีการวางแผนโครงการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนตลอดปีการศึกษา รองลงมาคือ การมอบหมายการปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนแก่ครู-อาจารย์ และลำดับสุดท้าย คือ การจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการกิจการนักเรียนอย่างเหมาะสม

3. ด้านบุคลากร พบว่า ผู้บริหารที่ให้ความจำเป็นในการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด คือ การมอบหมายการปฏิบัติงานด้านบุคลากรแก่ครู-อาจารย์ รองลงมาคือ ด้านการประชุมชี้แจงให้ข้อมูลข่าวสารด้านนโยบายในการดำเนินงานบุคลากรและลำดับสุดท้าย คือ การปฐมนิเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติงานของโรงเรียน

4. ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ พบว่า ผู้บริหารที่ให้ความจำเป็นในการปฏิบัติ อยู่ในระดับสูงสุด คือ การมอบหมายการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ กำหนดขอบข่ายและอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานธุรการ การเงิน และพัสดุให้กับครู-อาจารย์ และลำดับสุดท้าย คือ การประสานงานครู-อาจารย์ บุคลากรภายนอกในการดำเนินงานธุรการ การเงิน และพัสดุ

5. ด้านอาคารสถานที่ พบว่า ผู้บริหารที่ให้ความจำเป็นในการปฏิบัติอยู่ในระดับ สูงสุด คือ มีการวางแผนโครงการบริหารงานอาคารสถานที่ตลอดปีการศึกษา รองลงมาคือ กำหนดขอบข่ายและอำนาจหน้าที่ และมอบหมายงานในการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ และลำดับ สุดท้าย คือการประสานงานครู-อาจารย์ บุคลากรภายนอกในการดำเนินงานอาคารสถานที่

6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ผู้บริหารที่ให้ความจำเป็น ในการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด คือ มีการวางแผนโครงการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ตลอดปีการศึกษา รองลงมา คือ มอบหมายงานในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน แก่ครู-อาจารย์ และลำดับสุดท้าย คือ จัดให้มีการเยี่ยมเยียนชุมชน เพื่อรับทราบความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโรงเรียน

จันทิรา เลิศจรสร่วมดี (2545) ได้ศึกษาการจัดโปรแกรมการเรียนร่วมสำหรับ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นของ พบว่า ครูส่วนใหญ่จะมีกระบวนการเรียนดังนี้ ครูจะ ใช้แผนการสอนตามปกติที่จัดเตรียมสำหรับนักเรียนทั่วไป แต่จะเพิ่มวิธีการช่วยเหลือหรือ การสนับสนุนต่างๆ เข้าไปในกระบวนการศึกษาปกติ เพื่อให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทาง การเห็นได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน นอกจากนี้แล้วยังมีบริการ สนับสนุนช่วยเหลือจากครูเสริมวิชาการทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เข้ามาช่วยเหลือระบบใน ชั้นเรียนปกติ อย่างไรก็ตามก็ตีการให้บริการการสนับสนุนของครูผู้สอนและครูสอนเสริมในแต่ละ ระดับชั้นไม่ได้มีแบบแผนหรือมาตรฐานเดียวกัน ทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียน และทางการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมไม่เท่ากัน นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จดังกล่าว ได้แก่ ครูผู้สอน ครูสอนเสริม นักเรียนทั่วไป นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น จากการศึกษาได้พบปัญหาซึ่งเกิดขึ้นหลาย ๆ ประการ คือ ครูผู้สอนบางส่วนขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนร่วม ผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วม การขาดความพร้อมในเรื่องสื่ออักษรเบรลล์ให้แก่เด็กเรียนในบางชั้นเรียน นักเรียนทั่วไปและ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นขาดความเข้าใจในเรื่องการปรับตัวอยู่ร่วมกัน และวิธีการ และระดับการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นของนักเรียนทั่วไป จำนวนครู สอนเสริมมีไม่เพียงพอกับภาระงานที่มาก ครูสอนเสริมขาดความเข้าใจในการดำเนินการ การจัดการเรียนร่วม จำนวนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในบางชั้นเรียนที่มีมากเกินไป ทำให้ครูในวิชาซึ่งมีการปฏิบัติไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง ปัจจัยประการหนึ่งซึ่งส่งเสริม การเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ โครงการเรียนร่วมของโรงเรียนแห่งนี้ มีการก่อตั้งอย่างเป็นทางการและมีการส่งต่ออย่างมีระบบ มีผู้บริหารซึ่งให้การสนับสนุน

โครงการอย่างเต็มที่ มีการส่งครูบางส่วนให้เข้ารับการอบรมเรื่องการเรียนร่วม ประกอบกับ เจตคติเชิงบวกต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นของครู ตลอดจนมีระบบการบริหาร สนับสนุนจากครูสอนเสริม ทำให้การเรียนร่วมสามารถดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน องค์ประกอบอีก อย่างหนึ่งทำให้โครงการเรียนร่วมบรรลุผลสำเร็จ ได้แก่ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคคล ที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน เพราะการจัดการเรียนร่วมต้องอาศัยบุคลากรหลายสาขา การประสานงานระหว่างบุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานร่วมกันจึงเป็นเรื่องสำคัญ มาก

สุทธิวรรณ ยิ้มสมบุญ (2545) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัด ชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่าการดำเนินงานด้านการจัดการเรียน ร่วมยังดำเนินงานน้อย ทั้งนี้เพราะการขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนร่วมของ บุคคลที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของโรงเรียน โดยเฉพาะ ผู้บริหาร จึงทำให้การดำเนินงานได้รับผลกระทบไปด้วย

จินตนา อัมพรภาค (2546) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อ การปฏิบัติงาน ในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษเรียนร่วม สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย พบว่า ครูและผู้บริหารในโรงเรียนเรียนร่วม มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการศึกษาพิเศษในโรงเรียนและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของครู และผู้บริหาร ทั้งอาจเป็นเพราะก่อนเข้าโครงการเรียนร่วมครูและผู้บริหารได้เข้ารับการอบรม ด้านการศึกษาพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนร่วม และพบว่าครูและผู้บริหารที่ มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษาพิเศษตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีทัศนคติทางบวกต่อ การจัดการเรียนร่วม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนร่วม

รัตนภรณ์ รัตนสมบูรณ์ (2546) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วม นักเรียนตาบอดเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า นักเรียนตาบอดและ นักเรียนปกติที่เรียนร่วมกันต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรู้และเจตคติที่ดีในการปฏิบัติ ต่อกัน ในส่วนของนักเรียนตาบอดต้องมีความพร้อมทั้ง 6 ด้าน คือ การใช้ภาษา สติปัญญา การรับรู้และความคิดรวบยอด การปรับตัวในสังคม อารมณ์ และการสร้างความคุ้นเคยกับ สภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวเป็นอย่างดี และจะมีประโยชน์อย่างมากต่อการจัดการเรียน ร่วมของนักเรียนตาบอดเรียนร่วมกับเด็กปกติ หากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษา เพื่อคนพิการให้ความสำคัญและความตระหนักถึงความพร้อมของนักเรียน มีความร่วมมือกัน ในการวางแผนในการเตรียมความพร้อม ระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูเสริมวิชาการ ครูสอน การบ้าน ผู้ปกครอง และนักเรียนปกติ จะทำให้การเรียนร่วมของนักเรียนตาบอดเป็นไปอย่าง มีความสุขและสนุกกับการเรียน นอกจากนี้พบว่าครูผู้สอนในโรงเรียนเรียนร่วมไม่เคยผ่าน การอบรมใดๆ ด้านการศึกษาพิเศษ ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจ หลักการ วิธีการสอน วิธีการใช้และการผลิตสื่ออุปกรณ์ที่ประกอบการเรียนการสอน จึงจะเกิดประโยชน์อย่างมาก

หากผู้บริหารทุกระดับให้ความสำคัญต่อการจัดการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน นิเทศ ติดตามผล และประเมินผล เพื่อเพิ่มขีดความรู้ความสามารถ และสร้างเจตคติที่ดีกับครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม

วีระดี กองแก้ว (2547) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนร่วม และความต้องการ การนิเทศในโรงเรียนแกนนำด้านการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด พิษณุโลกพบว่า หากโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมมีความพร้อมด้านบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ ได้แก่ครูผู้สอน หรือครูผู้รับผิดชอบงานเรียนร่วมที่มีประสบการณ์ในด้านการศึกษาพิเศษมาเป็น เวลานาน จำนวนครูที่มีส่วนร่วมในแต่ละโรงเรียนกับสัดส่วนของครูทั้งหมด และหากโรงเรียนที่ ครูทุกคนมีส่วนร่วม จะทำให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ พบว่าบางโรงเรียนอาจยังไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะมีผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการ เรียนร่วม และไม่เข้าใจแนวในการดำเนินงาน ต้องให้หน่วยงานต้นสังกัดได้ชี้แจง อบรม หรือ ให้ไปศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์และความรู้ในการนำไปดำเนินการให้โรงเรียนจัด การเรียนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สมจิตร อุดม (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน เอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้ ซึ่งความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนได้แก่ ด้าน การบริหารโรงเรียน ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้าน การบริหารและสนับสนุน และผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยระดับผู้บริหาร เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม ทัศนคติของ ผู้บริหาร และบรรยากาศโรงเรียน ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับ ประถมศึกษาในภาคใต้
2. ปัจจัยระดับครู เกี่ยวกับคุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงาน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในภาคใต้
3. ปัจจัยระดับนักเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านสังคมกับกลุ่มเพื่อน พฤติกรรม ด้านการเรียนของนักเรียน และเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในภาคใต้

ทนันชัย อินทนาชัย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยการจัดการศึกษา สำหรับเด็กพิการแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ด้านอาคารและ สิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่เด็กพิการ สาเหตุเกิดจาก ความขาดแคลนงบประมาณ และความไม่เข้าใจในการดัดแปลงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้ เหมาะสมกับเด็ก

ราชัน นิลบรรพต (2548) ได้ศึกษาวิจัยความต้องการ ปัญหา เจตคติของผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โรงเรียน วัดไทรทอง จังหวัดตราด พบว่าปัญหาด้านอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วม ที่มีมากที่สุด คือ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการจำเป็นของเด็ก และปัญหาด้านบริการและจัดการของผู้ปกครอง ที่มีมากที่สุด คือ การขยายบริการทุกด้านสำหรับเด็ก และการปรับสภาพอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

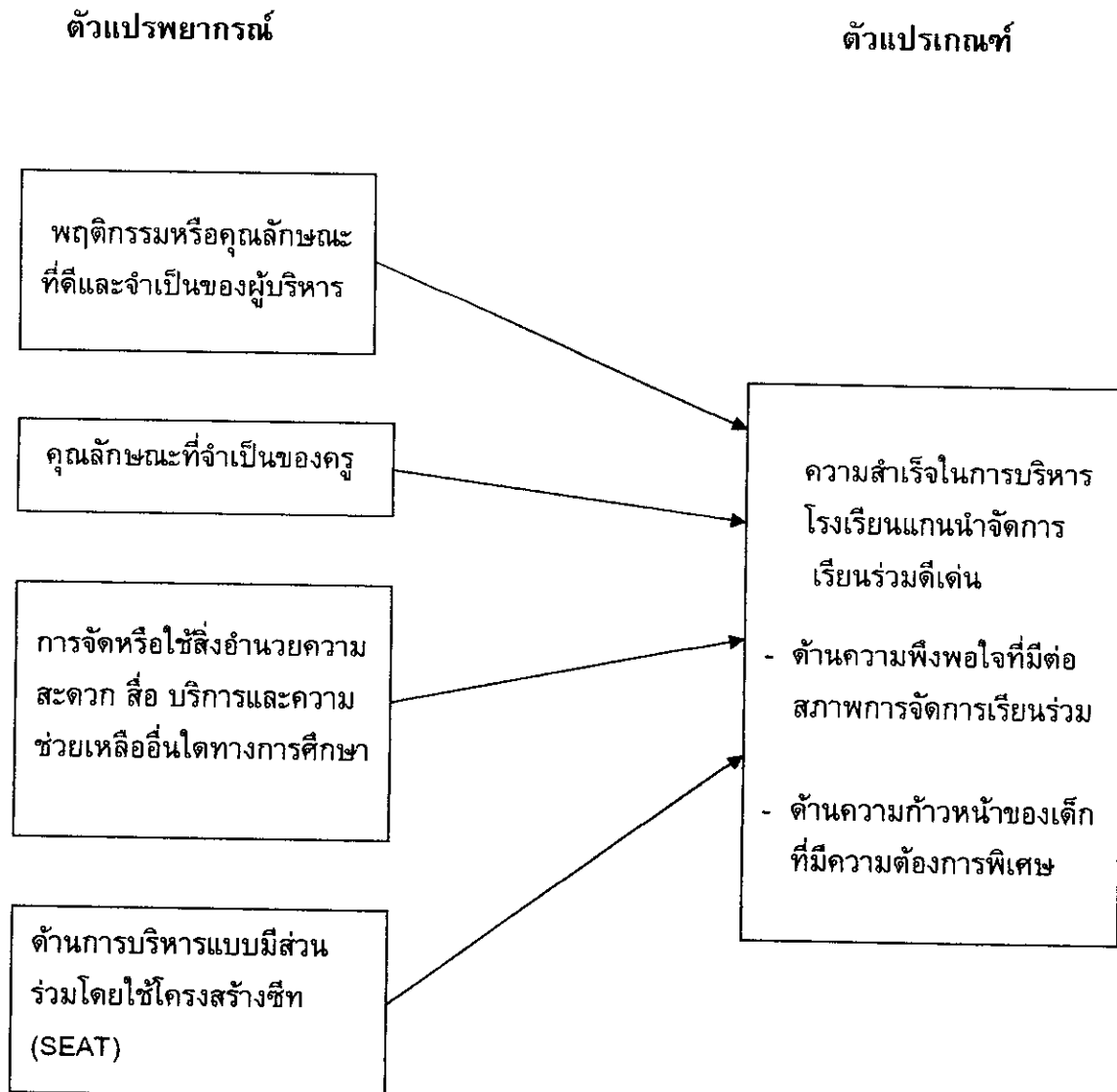
แนนซีและดาร์ลีน (Nancy & Darlene, 1998 : 92 - 93) ได้ศึกษาและพบว่าการจัดการเรียนร่วมที่มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีลักษณะดังนี้

1. นักเรียนทุกคนได้ถูกจัดให้เรียนร่วมในห้องเรียนปกติเต็มเวลา
2. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาพิเศษมีการทำงานร่วมกันกับครูในโรงเรียน และทราบความต้องการของเด็กทุกคนในการเรียนในชั้นเรียนปกติ
3. บริการด้านการศึกษาพิเศษไม่ได้ทำให้การจัดการศึกษาในชั้นเรียนเปลี่ยนไปแต่อย่างใด เพียงแต่อาจต้องมีการปรับหรือยืดหยุ่นหลักสูตรให้เป็นที่ไปตามความต้องการของเด็ก
4. แต่ละห้องเรียนควรมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวนจำกัด เพื่อจะได้ไม่ทำให้ห้องเรียนเกิดความวุ่นวาย
5. ผู้ช่วยครูที่ได้รับการอบรมการอบรมมาเป็นอย่างดีจะช่วยครูที่สอนในห้องเรียนได้เป็นอย่างมาก

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน โดยเฉพาะผู้ปกครองมีความพึงพอใจโรงเรียนที่ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเอาใจใส่ติดตามผลการเรียน ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนทำให้โรงเรียนได้ทราบถึงผลการดำเนินการของโรงเรียน ผู้ปกครองคาดหวังต่อการจัดการศึกษาและบริการที่โรงเรียนจัดให้เป็นอย่างมาก การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพนักเรียนต่อไป นอกจากนี้การวางแผนและมอบหมายงานของผู้บริหารส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน เช่นเดียวกันในการจัดการเรียนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพนั้นสิ่งสำคัญ คือ ความร่วมมือจากทุกฝ่าย การบริหารแบบมีส่วนร่วม การมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง การเตรียมความพร้อมก่อนการจัดการเรียนร่วม การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมทำให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ดีขึ้น นอกจากนี้การที่ผู้บริหาร และครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะทำให้การจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเป็นการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ และใช้กรอบของโครงสร้างซีท (SEAT) ที่มีองค์ประกอบ 4 ด้านที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ การเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นทั้งทางกายภาพที่เหมาะสม และสร้างความตระหนักแก่บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กเป็นรายบุคคล ตลอดจนเครื่องมือที่ช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้พบว่ายังมีปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วม ทั้งด้านความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่าย พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารและครูผู้สอน การที่ต้องเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรและอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา งบประมาณ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและอื่นๆ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้บริหาร ทั้งนี้เพราะตามทัศนะของบุคคลต่างๆ ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของผู้บริหารที่เป็นผู้นำขององค์กร การจัดการเรียนร่วมจะบรรลุผลหรือไม่ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียน ปัจจัยอีกส่วนหนึ่ง คือ คุณลักษณะที่จำเป็นของครู ซึ่งอาจเป็นครูประจำชั้น ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำกลุ่มสาระต่างๆ ที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กในโรงเรียนมากที่สุด ครูเป็นผู้ที่จัดการเรียนการสอนการสอนให้แก่เด็กให้เกิดการพัฒนาหรือเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยอีกสิ่งหนึ่ง คือ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ทั้งนี้เพราะรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนมากให้แก่เด็กเป็นรายบุคคลคนละไม่เกิน 2,000 บาท ต่อปี ในรูปของคูปองที่จะนำไปซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการในบัญชี ข และบัญชี ค ในกฎกระทรวง มาให้เป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงสนใจว่างบประมาณที่จัดสรรมาให้มีผลต่อพัฒนาการของเด็กหรือไม่เพียงใด และปัจจัยสุดท้ายที่สนใจ ได้แก่ ความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและการทำงานเป็นทีม นั่นคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยที่จะยึดโครงสร้างซีท (SEAT) ที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งบุคลากร สภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และเครื่องมือต่างๆ มาเป็นกรอบ สอดคล้องกับทัศนะของบุคคลต่างๆ ที่กล่าวถึงสิ่งเหล่านี้ไว้เช่นกัน สรุปได้ว่าผู้วิจัยต้องการจะศึกษาว่าปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเรียนร่วม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจริงหรือไม่

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547 ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ในโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง 19 แห่ง ปีการศึกษา 2548 จำนวน 817 คน
ได้แก่

1. โรงเรียนวัดมหานาราม จังหวัดพิษณุโลก
2. โรงเรียนบ้านวังสาร จังหวัดพิษณุโลก
3. โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก
4. โรงเรียนอนุบาลบรรพตพิสัย (วัดส้มเสี้ยว) จังหวัดนครสวรรค์
5. โรงเรียนวัดตะเคียนเลื่อน (รังสิวุฒิกาสอุปถัมภ์) จังหวัดนครสวรรค์
6. โรงเรียนปรีชาโชติ จังหวัดนครสวรรค์
7. โรงเรียนบ้านลานเอื้อง จังหวัดสุโขทัย
8. โรงเรียนวัดปากน้ำ จังหวัดสุโขทัย
9. โรงเรียนบ้านวังแดง จังหวัดอุตรดิตถ์
10. โรงเรียนปากกั้ววิทยา จังหวัดอุตรดิตถ์
11. โรงเรียนบ้านอมก จังหวัดเพชรบูรณ์
12. โรงเรียนศรีจันทร์วิทยาคม รัชมงคลาภิเชก จังหวัดเพชรบูรณ์
13. โรงเรียนบ้าน กม. 30 จังหวัดเพชรบูรณ์
14. โรงเรียนผืนสหราษฎร์พัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร
15. โรงเรียนบ้านมอสมบูรณมิตรภาพที่ 189 จังหวัดกำแพงเพชร
16. โรงเรียนบ้านโป่งวัวแดง จังหวัดพิจิตร

17. โรงเรียนท่าพ่อครูวิทยากร จังหวัดพิจิตร
18. โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ต๋าน (ราษฎร์บำรุง) จังหวัดตาก
19. โรงเรียนบ้านน้ำดิบ จังหวัดตาก

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในระดับภาคเหนือ ปีการศึกษา 2548 รวม 404 คน และตอบแบบสอบถามจำนวน 373 คน ได้แก่

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา เลือกแบบเจาะจงโรงเรียนละ 1 คน รวม 19 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน 18 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันต์, 2548 : 179) และหาสัดส่วนของครูแต่ละโรงเรียนจากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวน 168 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน 152 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงในสุวิมล ติรกานันต์, 2548 : 179) และหาสัดส่วนของผู้ปกครองแต่ละโรงเรียน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวน 217 คน ตอบแบบสอบถามจำนวน 203 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 กลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548

ที่	โรงเรียน	ผู้บริหาร		ครู		ผู้ปกครอง	
		จำนวน (คน)	ตอบแบบ สอบถาม (คน)	จำนวน (คน)	ตอบแบบ สอบถาม (คน)	จำนวน (คน)	ตอบแบบ สอบถาม (คน)
1	วัดมหานาราม	1	0	13	13	11	11
2	บ้านวังสาร	1	1	10	9	11	11
3	จ่านกร้อง	1	1	8	8	9	9
4	อนุบาลบรรพตพิสัย (วัดส้มเสี้ยว)	1	1	17	10	9	5
5	วัดตะเคียนเลื่อน (รังสิวุฒิกาสอุปถัมภ์)	1	1	5	5	8	8
6	ปรียาโชติ	1	1	12	12	12	10
7	บ้านลานเอื้อง	1	1	6	6	8	8
8	วัดปากน้ำ	1	1	10	10	6	6

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	ผู้บริหาร		ครู		ผู้ปกครอง	
		จำนวน (คน)	ตอบแบบ สอบถาม (คน)	จำนวน (คน)	ตอบแบบ สอบถาม (คน)	จำนวน (คน)	ตอบแบบ สอบถาม (คน)
9	บ้านวังแดง	1	1	8	8	15	15
10	ปากังวิทยา	1	1	9	9	7	7
11	บ้านอมก	1	1	6	6	8	6
12	ศรีจันทร์วิทยาคม รัชมังกลาภิเษก	1	1	10	8	24	20
13	บ้าน กม. 30	1	1	6	6	6	6
14	ผินสหราษฎร์พัฒนา	1	1	15	10	20	20
15	บ้านมอสมบูรณ มิตรภาพที่ 189	1	1	12	11	26	26
16	บ้านโป่งวัวแดง	1	1	8	8	8	8
17	ท่าพ่อครูวิทยากร	1	1	4	4	11	11
18	ชุมชนบ้านแม่ต๋าน (ราษฎรบำรุง)	1	1	4	4	11	11
19	บ้านน้ำดิบ	1	1	5	5	7	5
	รวม	19	18	168	152	217	203

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ชุด โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับสภาพปัจจัยในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น 4 ด้าน คือ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และสอบถามเกี่ยวกับผลของความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเรียนร่วม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเรียนร่วม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างเครื่องมือ ซึ่งได้แก่ แบบสอบถามโดยยึดกรอบขอบข่ายของเนื้อหา เป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพปัจจัยทั้ง 4 ด้าน

ตอนที่ 3 สอบถามความพึงพอใจต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3. ร่างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม ได้ข้อคำถาม 221 ข้อ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา

4. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เตือนใจ เกียวซี คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

5.2 อาจารย์ ดร.สุขแก้ว คำสอน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

5.3 ดร.สมพร หวานเสรีจ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศศ.4 (เชี่ยวชาญ) ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการศึกษาพิเศษ

5.4 อาจารย์จิตติมา จินลสิทธิ์ ศึกษานิเทศก์ ศศ.3 (ชำนาญการพิเศษ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ

5.5 อาจารย์พิกุล เลี้ยวสิริพงศ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศศ. 3 (ชำนาญการพิเศษ) โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการศึกษาพิเศษ

6. ปรับปรุงเครื่องมือตามที่ยุเชี่ยวชาญแนะนำ โดยการปรับข้อความและตัดข้อคำถามบางคำถามที่คลุมเครือหรือไม่ตรงประเด็นออกไป จำนวน 42 ข้อ คงเหลือ 179 ข้อ คือ ตอนที่ 2 ด้านสภาพปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีจำนวน 81 ข้อ ตอนที่ 3 ด้านความพึงพอใจต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม มีจำนวน 81 ข้อ และ ด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมี

จำนวน 17 ข้อ และนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

7. นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จำนวน 3 โรงเรียนในจังหวัดพิษณุโลก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนวัดเนินมะคึก โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย และโรงเรียนวัดบ้านดง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.9935

8. นำเครื่องมือที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วไปเก็บข้อมูลในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 19 แห่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่จะเก็บข้อมูลก่อนล่วงหน้า
2. ขออนุญาตนำจากสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนในการเก็บข้อมูล
3. ส่งหนังสือจากสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา และแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์จำนวน 404 ฉบับ ในวันที่ 2 สิงหาคม 2549 และขอให้โรงเรียนส่งกลับทางไปรษณีย์เช่นเดียวกัน ในวันที่ 25 สิงหาคม 2549 ซึ่งบางโรงเรียนส่งช้ากว่ากำหนด ผู้วิจัยจึงได้ติดต่อทางโทรศัพท์จนเก็บรวบรวมได้ครบทุกโรงเรียน
4. รวบรวมแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมา และตรวจสอบความสมบูรณ์ ได้จำนวนทั้งสิ้น 373 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.10 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์สภาพปัจจัยในการบริหาร ทั้ง 4 ด้าน และผลของความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น โดยการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นหรือระดับความพึงพอใจของ เบสต์และคานท์ (Best & Kahn, 1989 อ้างถึงใน วิจารณ์ พงศ์อาจารย์, 2542 : 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 - 4.49	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 - 2.49	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 - 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) วิธีการแบบขั้นตอน (Stepwise Selection) และสร้างสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงที่ใช้เป็นสมการพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยและความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางต่าง ๆ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนค่าสถิติและตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
p	หมายถึง	ระดับค่านัยสำคัญ
R	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การตัดสินใจในการพยากรณ์
b	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูป คะแนนดิบ
B	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนน มาตรฐาน
a	หมายถึง	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์
SE_{est}	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ ทั้งหมดที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเกณฑ์
SE_b	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวพยากรณ์ แต่ละตัว

t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานของตัวแปรพยากรณ์
F	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนที่ใช้ทดสอบสมมุติฐานของตัวแปรพยากรณ์ที่เข้าในสมการ
Sig.	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นที่มีระดับนัยสำคัญ
ADMIN	หมายถึง	ตัวแปรพยากรณ์ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร
TEACHER	หมายถึง	ตัวแปรพยากรณ์ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู
MATERIAL	หมายถึง	ตัวแปรพยากรณ์ด้านการจัด หรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
SEAT	หมายถึง	ตัวแปรพยากรณ์ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)
SATDEVEL	หมายถึง	ตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม
SATISFY	หมายถึง	ตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม
DEVEL	หมายถึง	ตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
\hat{y}	หมายถึง	ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม ที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
\hat{Z}	หมายถึง	ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม ที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
\hat{y}_1	หมายถึง	ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม ที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
\hat{Z}_1	หมายถึง	ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

\hat{Y}_2	หมายถึง	ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน ร่วมดีเด่นด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
\hat{Z}_2	หมายถึง	ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน ร่วมดีเด่นด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_{ADMIN}	หมายถึง	ตัวแปรพยากรณ์ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดี ของผู้บริหารในรูปคะแนนมาตรฐาน
$Z_{TEACHER}$	หมายถึง	ตัวแปรพยากรณ์ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู ในรูปคะแนนมาตรฐาน
Z_{SEAT}	หมายถึง	ตัวแปรพยากรณ์ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT) ในรูปคะแนนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
ปรากฏผล ดังตาราง 4

ตาราง 4 ความถี่และร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548

สถานภาพ	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)	จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม (คน)	ร้อยละ
ผู้บริหาร	19	18	4.83
ครู	168	152	40.75
ผู้ปกครอง	217	203	54.42
รวม	404	373	100

จากตาราง 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจากโรงเรียนแกนนำจัด
การเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 มีผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 4.83
ครูคิดเป็นร้อยละ 40.75 และผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 54.42

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง เกี่ยวกับสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม

ที่	สภาพปัจจัยในการบริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร	4.20	0.59	มาก
2.	ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู	3.95	0.55	มาก
3.	ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	3.92	0.61	มาก
4.	ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)	4.00	0.58	มาก
	รวม	4.02	0.52	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านแต่ละด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีค่าเฉลี่ย 4.20 และด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.92 ซึ่งแต่ละด้านปรากฏผลตามตาราง 6 - 9

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ก. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว				
1.	มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี	4.32	0.71	มาก
2.	มีวาจาดี พูดจาไพเราะ	4.27	0.77	มาก
3.	ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย	4.28	0.76	มาก
4.	มีการแต่งกายดี เหมาะสมกับกาลเทศะ	4.46	0.70	มาก
5.	มีอารมณ์ดี แจ่มใส ร่าเริง	4.21	0.75	มาก
6.	มีความรัก ความเมตตาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.36	0.75	มาก
ข. ด้านความสามารถในการบริหาร				
7.	สามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม	4.17	0.76	มาก
8.	สามารถปรับตัวในการทำงานกับผู้อื่น	4.17	0.77	มาก
9.	เป็นคนกล้าคิด กล้าตัดสินใจเมื่อถึงเวลาที่ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง	4.33	0.75	มาก
10.	สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน	4.13	0.80	มาก
11.	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.12	0.79	มาก
12.	มีทักษะในการสื่อสารที่ดี ที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้	4.19	0.76	มาก
13.	สามารถประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองหรือชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม	4.23	0.80	มาก
14.	อุทิศตน เสียสละทั้งร่างกายและแรงใจเพื่องาน	4.21	0.86	มาก
15.	เป็นผู้ที่มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง	4.10	0.84	มาก
16.	มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ไม่ตึงหรือหย่อนเกินไป	4.05	0.78	มาก
17.	เป็นผู้ที่มีความอดทนในการปฏิบัติงาน	4.23	0.77	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
18.	ให้การสนับสนุนโครงการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่	4.35	0.76	มาก
19.	สามารถให้ความรู้หรือคำแนะนำด้านการศึกษาพิเศษ	4.16	0.83	มาก
ค. ความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม				
20.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.08	0.81	มาก
21.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.15	0.72	มาก
22.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ	4.05	0.80	มาก
23.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโครงการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)	4.12	0.83	มาก
24.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	4.06	0.78	มาก
	รวม	4.20	0.59	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและเป็นของผู้บริหาร ในภาพรวมและทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นด้านคุณลักษณะส่วนตัว คือ มีการแต่งกายดี เหมาะสมกับกาลเทศะ มีค่าเฉลี่ย 4.46 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด เป็นด้านความสามารถในการบริหาร คือ มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ไม่ตึงหรือหย่อนเกินไป และด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษ คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและการจัดการเรียนร่วม มีค่าเฉลี่ย 4.05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า

ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการแต่งกายดี เหมาะสมกับกาลเทศะ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.46 ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีอารมณ์ดี แจ่มใส ร่าเริง มีค่าเฉลี่ย 4.21

ด้านความสามารถในการบริหาร ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ให้การสนับสนุน โครงการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ย 4.35 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ไม่ตึงหรือหย่อนเกินไป มีค่าเฉลี่ย 4.05

ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.15 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ มีค่าเฉลี่ย 4.05

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของคุณครู

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ก. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว				
1.	เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี	4.38	0.69	มาก
2.	เป็นผู้ที่มีอัธยาศัยดี วาจาไพเราะ	4.28	0.73	มาก
3.	เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถเข้ากับผู้อื่นได้	4.34	0.73	มาก
4.	มีความรัก เมตตาปรานี เอื้ออาทรต่อเด็กทุกคนเสมอ	4.40	0.71	มาก
5.	มีความเสียสละ อดทน และดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคน อยู่เสมอ	4.36	0.72	มาก
6.	สนใจใฝ่หาความรู้ มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ในการพัฒนางานด้านการศึกษาพิเศษอยู่เสมอ	4.27	0.75	มาก
ข. ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษ และการจัดการเรียนร่วม				
7.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.20	0.74	มาก
8.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.17	0.75	มาก
9.	มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ	3.99	0.81	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
10.	มีความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.12	0.78	มาก
11.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	4.10	0.81	มาก
12.	มีความรู้ความเข้าใจเทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท	3.98	0.77	มาก
13.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.92	0.76	มาก
ค. ด้านสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอน				
14.	สามารถประสานความร่วมมือกับเพื่อนครูและทำงานเป็นทีมในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม	4.09	0.72	มาก
15.	สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่นักเรียนทั่วไปให้มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในห้องเรียน	4.11	0.74	มาก
16.	สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เห็นคุณค่า และรู้จักการช่วยเหลือตนเอง	4.16	0.73	มาก
17.	สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีความเข้าใจและช่วยเหลือเด็กมากขึ้น	4.11	0.73	มาก
18.	สามารถจัดการเรียนการสอน ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.09	0.73	มาก
19.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำนวัตกรรมที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.99	0.73	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
20.	สามารถบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในห้องเรียน	4.01	0.75	มาก
21.	สามารถใช้เทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม	3.97	0.76	มาก
22.	สามารถประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วม	4.09	0.75	มาก
23.	มีการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.06	0.75	มาก
	รวม	3.95	0.55	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครูในภาพรวม และทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นด้านคุณลักษณะส่วนตัว คือ มีความรัก เมตตาปราณี เอื้ออาทรต่อเด็กทุกคนเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.40 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด เป็นด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.92 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้านพบว่า

ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรัก เมตตาปราณี เอื้ออาทรต่อเด็กทุกคนเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.40 ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สนใจใฝ่หาความรู้ มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ในการพัฒนางานด้านการศึกษาพิเศษอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.27

ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.20 และ ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.92

ด้านสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอน ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เห็นคุณค่า และรู้จักการช่วยเหลือตนเอง มีค่าเฉลี่ย 4.16 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สามารถใช้เทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.97

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ก. การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อ				
1.	โรงเรียนจัดสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล	3.96	0.74	มาก
2.	โรงเรียนจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล	3.90	0.76	มาก
3.	ครูมีการใช้สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.92	0.75	มาก
4.	เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสใช้สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.90	0.78	มาก
ข. การจัดบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา				
5.	โรงเรียนมีการจัดบริการต่างๆ เช่น การสอนเสริม กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด ฯลฯ ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.90	0.86	มาก
6.	โรงเรียนมีการจัดบริการช่วยเหลือสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละบุคคล	3.93	0.76	มาก
7.	โรงเรียนมีการจัดบริการช่วยเหลือเด็กแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.78	มาก
8.	มีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.88	0.78	มาก
9.	มีการปรับเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.94	0.74	มาก
10.	มีการปรับวิธีการวัดผลประเมินผลที่มีการยืดหยุ่น	3.92	0.73	มาก
	รวม	3.92	0.61	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในภาพรวมและทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดบริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดบริการช่วยเหลือเด็กแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.00 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมี 3 ข้อ คือ ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อ ได้แก่ โรงเรียนจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสใช้สื่อ อุปกรณ์และสถานที่เรียนรู้ด้วยตนเอง และด้านการจัดบริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดบริการต่าง ๆ เช่น การสอนเสริม กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด ฯลฯ ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.90 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 2 ด้าน พบว่า

ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนจัดสถานที่หรือสิ่งแวดลอมมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ย 3.96 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล และ เด็กมีโอกาสใช้สื่อ อุปกรณ์และสถานที่เรียนรู้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.90

ด้านการจัดบริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ โรงเรียนมีการจัดบริการช่วยเหลือเด็กแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.00 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดบริการต่าง ๆ เช่น การสอนเสริม กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด ฯลฯ ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยมีค่าเฉลี่ย 3.90

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ก. ด้านนักเรียน (Student : S)				
1.	ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.11	0.73	มาก
2.	ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.10	0.74	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3.	ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.15	0.70	มาก
4.	ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.10	0.73	มาก
5.	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.88	0.80	มาก
6.	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.89	0.78	มาก
ข. ด้านสภาพแวดล้อม (Environment : E) ทั้งทางด้านกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้อง				
7.	ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนร่วมกันวางแผนและดำเนินการปรับอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.13	0.77	มาก
8.	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.85	0.84	มาก
9.	ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาพิเศษ ร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้แก่คณะครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน	4.08	0.77	มาก
10.	ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน	4.06	0.77	มาก
ค. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Activities : A)				
11.	ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.04	0.80	มาก
12.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมตามศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคล	4.09	0.68	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
13.	คณะครูมีการทำงานกันเป็นทีม ให้คำแนะนำและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.10	0.73	มาก
14.	ผู้ปกครองร่วมมือกับโรงเรียนในการช่วยเหลือทางด้านการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.93	0.77	มาก
15.	ผู้บริหาร มีการนิเทศ ติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียน	3.99	0.76	มาก
16.	ครูมีการนิเทศ ติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะและรายงานความก้าวหน้า	3.98	0.74	มาก
17.	ผู้ปกครองรับรู้ความก้าวหน้าหรือให้ข้อมูลความก้าวหน้าของนักเรียน	3.87	0.80	มาก
ง. ด้านเครื่องมือต่าง ๆ (Tools : T)				
18.	ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายในการจัดการเรียนร่วม	4.01	0.79	มาก
19.	ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณในการจัดการเรียนร่วม	4.05	0.73	มาก
20.	ครูมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อ วัสดุ หรืออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน	4.11	0.74	มาก
21.	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในการจัดการเรียนร่วม	3.82	0.82	มาก
22.	ผู้บริหารมีบทบาทกำหนดตัวบุคคลของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม	4.05	0.79	มาก
23.	ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอตัวบุคคลเป็นคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม	3.90	0.76	มาก
24.	คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนมีบทบาทในการดำเนินการจัดการเรียนร่วม	3.92	0.77	มาก
	รวม	4.00	0.58	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่ดีเด่นด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT) ในภาพรวมและทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน นักเรียน (Student : S) ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งด้าน นักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.15 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเครื่องมือต่างๆ (Tools : T) ได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในสนับสนุนทรัพยากร ต่างๆ ในการจัดการเรียนร่วม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.82 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า

ด้านนักเรียน (Student : S) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูมีส่วนร่วม ในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมี ค่าเฉลี่ย 4.15 ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนในเตรียม ความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.88

ด้านสภาพแวดล้อม (Environment : E) ทั้งทางด้านกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนร่วมกันวางแผนและดำเนินการปรับ อากาศ สถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.13 และ ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับอาคาร สถานที่ และ สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.85

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Activities : A) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ คณะครูมีการทำงานกันเป็นทีม ให้คำแนะนำและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานให้เด็กที่มี ความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.10 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ปกครองรับรู้ ความก้าวหน้าหรือให้ข้อมูลความก้าวหน้าของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.87

ด้านเครื่องมือต่างๆ (Tools : T) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ครูมีส่วนร่วม ในการจัดหาสื่อ วัสดุ หรืออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.11 และข้อที่ได้ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในการจัด การเรียนร่วม มีค่าเฉลี่ย 3.82

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ในภาพรวม และวิเคราะห์ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเป็นรายด้าน คือ ด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนดีเด่นในภาพรวม

ที่	ความสำเร็จในการบริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม	4.10	0.54	มาก
2.	ความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.84	0.63	มาก
	รวม	3.97	0.52	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบและผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนดีเด่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าแต่ละด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีค่าเฉลี่ย 4.10 และด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.84 ซึ่งแต่ละด้านปรากฏผลตามตาราง 11 - 16

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน
แก่นำจัดการเรียนดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรวมทั้ง 4 ด้าน
ในภาพรวม

ที่	สภาพปัจจัยในการบริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
1.	ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็น ของผู้บริหาร	4.22	0.59	มาก
2.	ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู	4.13	0.57	มาก
3.	ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	4.01	0.61	มาก
4.	ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT)	4.05	0.56	มาก
	รวม	4.10	0.54	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนรวมทั้ง 4 ด้าน
ของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ และผู้ปกครอง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อ
จำแนกเป็นรายด้านแต่ละด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่
ดีและจำเป็นของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.22 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการจัดหรือ
ใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.01
ซึ่งแต่ละด้านปรากฏผลดังตาราง 12 – 16

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน
แก่นำจัดการเรียนดีเด่น เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม
ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
ก. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว				
1.	ความมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี	4.39	0.71	มาก
2.	ความมีวาจาดี พูดจาไพเราะ	4.35	0.72	มาก
3.	การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย	4.32	0.75	มาก
4.	การมีการแต่งกายดี เหมาะสมกับกาลเทศะ	4.37	0.73	มาก
5.	ความมีอารมณ์ดี แจ่มใส ร่าเริง	4.28	0.77	มาก
6.	การมีความรัก ความเมตตาเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ	4.36	0.75	มาก
ข. ด้านความสามารถในการบริหาร				
7.	ความสามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในโรงเรียน ร่วมมือกันทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม	4.25	0.74	มาก
8.	ความสามารถปรับตัวในการทำงานกับผู้อื่น	4.20	0.69	มาก
9.	ความเป็นคนกล้าคิด กล้าตัดสินใจเมื่อถึงเวลาที่ต้อง ตัดสินใจด้วยตนเอง	4.32	0.72	มาก
10.	การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงานในการ ปฏิบัติงาน	4.19	0.73	มาก
11.	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.20	0.74	มาก
12.	การมีทักษะในการสื่อสารที่ดี ที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้	4.20	0.75	มาก
13.	ความสามารถประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง หรือชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม	4.20	0.76	มาก
14.	การอุทิศตน เสียสละทั้งร่างกายและแรงใจเพื่องาน	4.22	0.77	มาก
15.	การเป็นผู้ที่มีความมียุติธรรม ไม่ลำเอียง	4.17	0.76	มาก
16.	ความยืดหยุ่นในการทำงาน ไม่ดิ่งหรือหย่อนเกินไป	4.12	0.75	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
17.	การเป็นผู้ที่มีความอดทนในการปฏิบัติงาน	4.22	0.76	มาก
18.	การให้การสนับสนุนโครงการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่	4.35	0.71	มาก
19.	ความสามารถให้ความรู้หรือคำแนะนำด้านการศึกษาพิเศษ	4.19	0.74	มาก
ค. ความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษ และการจัดการเรียนร่วม				
20.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.18	0.70	มาก
21.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.13	0.71	มาก
22.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ	4.11	0.77	มาก
23.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโครงการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)	4.07	0.81	มาก
24.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	4.06	0.78	มาก
	รวม	4.22	0.59	มาก

จากตาราง 12 พบว่าความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร ของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ความมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.39 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มีค่าเฉลี่ย 4.06 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้านพบว่า

ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.39 ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีอารมณ์ดี แจ่มใส ร่าเริง มีค่าเฉลี่ย 4.28

ด้านความสามารถในการบริหาร ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ให้การสนับสนุน โครงการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ย 4.18 และ ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ไม่ตึงหรือหย่อนเกินไป มีค่าเฉลี่ย 4.12

ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.18 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มีค่าเฉลี่ย 4.06

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนดีเด่น เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ก. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว				
1.	ความเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี	4.35	0.70	มาก
2.	ความเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยดี วาจาไพเราะ	4.26	0.76	มาก
3.	ความเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถเข้ากับผู้อื่นได้	4.31	0.75	มาก
4.	การมีความรัก เมตตาปราณี เอื้ออาทรต่อเด็กทุกคนเสมอ	4.34	0.73	มาก
5.	การมีความเสียสละ อดทน และ ดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนอยู่เสมอ	4.29	0.73	มาก
6.	ความสนใจใฝ่หาความรู้ มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ในการพัฒนางานด้านการศึกษาพิเศษอยู่เสมอ	4.24	0.74	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ข. ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษ และการจัดการเรียนร่วม				
7.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.16	0.72	มาก
8.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.13	0.71	มาก
9.	การมีความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ	4.01	0.78	มาก
10.	การมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.11	0.76	มาก
11.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	4.05	0.76	มาก
12.	การมีความรู้ความเข้าใจเทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท	3.98	0.76	มาก
13.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.01	0.75	มาก
ค. ด้านสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอน				
14.	ความสามารถประสานความร่วมมือกับเพื่อนครูและทำงานเป็นทีมในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม	4.12	0.72	มาก
15.	ความสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่นักเรียนทั่วไปให้มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในห้องเรียน	4.10	0.70	มาก
16.	ความสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เห็นคุณค่า และรู้จักการช่วยเหลือตนเอง	4.14	0.71	มาก
17.	ความสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีความเข้าใจและช่วยเหลือเด็กมากขึ้น	4.11	0.69	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
18.	ความสามารถจัดการเรียนการสอน ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.08	0.73	มาก
19.	การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำนวัตกรรมที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.04	0.72	มาก
20.	ความสามารถบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในห้องเรียน	4.05	0.75	มาก
21.	ความสามารถใช้เทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม	4.00	0.73	มาก
22.	ความสามารถประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วม	4.08	0.72	มาก
23.	การมีการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	4.04	0.67	มาก
	รวม	4.13	0.57	มาก

จากตาราง 13 พบว่าความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู ของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว คือ ความเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.35 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจเทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท มีค่าเฉลี่ย 3.98 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้านพบว่า

ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.35 ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความสนใจใฝ่หาความรู้ มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ในการพัฒนางานด้านการศึกษาพิเศษอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.24

ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.16 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจเทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท มีค่าเฉลี่ย 3.98

ด้านสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอน ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เห็นคุณค่า และรู้จักการช่วยเหลือตนเอง มีค่าเฉลี่ย 4.14 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สามารถใช้เทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.00

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนดีเด่น เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ก. การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อ				
1.	การจัดสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล	4.01	0.74	มาก
2.	การจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียนเพียงพอกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล	3.99	0.75	มาก
3.	การที่ครูมีการใช้สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.98	0.73	มาก
4.	การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสใช้สื่อ อุปกรณ์และสถานที่เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.98	0.73	มาก
ข. การจัดบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา				
5.	การจัดบริการต่างๆ เช่น การสอนเสริมของโรงเรียน กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด ฯลฯ ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.04	0.77	มาก
6.	การจัดบริการช่วยเหลือของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละบุคคล	4.05	0.74	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
7.	การจัดบริการช่วยเหลือเด็กแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง	4.07	0.75	มาก
8.	การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.99	0.74	มาก
9.	การปรับเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.04	0.75	มาก
10.	การปรับวิธีการวัดผลประเมินผลที่มีการยืดหยุ่น	4.02	0.75	มาก
	รวม	4.01	0.61	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม ในด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ในภาพรวมและทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้แก่ ด้านการจัดบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ได้แก่ การจัดบริการช่วยเหลือเด็กแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อ ได้แก่ การที่ครูมีการใช้สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และการที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสใช้สื่อ อุปกรณ์และสถานที่เรียนรู้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.98 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 2 ด้านพบว่า

ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ย 4.01 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การที่ครูมีการใช้สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และการที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสใช้สื่อ อุปกรณ์และสถานที่เรียนรู้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.98

ด้านการจัดบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดบริการช่วยเหลือเด็กแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.99

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน
แก่นำจัดการเรียนดีเด่น เกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม
ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
ก. ด้านนักเรียน (Student : S)				
1.	การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.16	0.73	มาก
2.	การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.10	0.72	มาก
3.	การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.10	0.69	มาก
4.	การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.09	0.73	มาก
5.	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.02	0.73	มาก
6.	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.00	0.78	มาก
ข. ด้านสภาพแวดล้อม (Environment : E) ทั้งทางด้านกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้อง				
7.	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนร่วมกันวางแผนและดำเนินการปรับอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.13	0.73	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
8.	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการ	4.10	0.73	มาก
9.	การมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาพิเศษร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้แก่คณะครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน	4.15	0.75	มาก
10.	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน	4.15	0.72	มาก
11.	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.07	0.71	มาก
12.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมตามศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคล	4.14	0.71	มาก
13.	การทำงานกันเป็นทีมของคณะครูในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	3.99	0.72	มาก
14.	ความร่วมมือของผู้ปกครองกับโรงเรียนในการช่วยเหลือทางด้านการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.01	0.72	มาก
15.	การนิเทศ ติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียนของผู้บริหาร	4.00	0.74	มาก
16.	การนิเทศ ติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียนของครูเป็นระยะและรายงานความก้าวหน้า	3.97	0.70	มาก
17.	การรับรู้ความก้าวหน้าหรือให้ข้อมูลความก้าวหน้าของนักเรียนจากผู้ปกครอง	3.97	0.76	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ง. ด้านเครื่องมือต่าง ๆ (Tools :T)				
18.	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชนในการกำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายในการจัดการเรียนร่วม	4.02	0.72	มาก
19.	การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนการใช้งบประมาณในการจัดการเรียนร่วม	4.05	0.70	มาก
20.	การมีส่วนร่วมของครูในการจัดหาสื่อ วัสดุ หรืออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน	4.08	0.70	มาก
21.	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในการจัดการเรียนร่วม	3.91	0.72	มาก
22.	การมีบทบาทของผู้บริหารในการกำหนดตัวบุคคลของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม	4.11	0.70	มาก
23.	การมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองในการเสนอตัวบุคคลเป็นคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม	3.98	0.70	มาก
24.	การมีบทบาทของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในการดำเนินการจัดการเรียนร่วม	4.02	0.73	มาก
	รวม	4.05	0.56	มาก

จากตาราง 15 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในภาพรวม และทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านนักเรียน (Student : S) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.16 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเครื่องมือต่างๆ (Tools : T) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในการจัดการเรียนร่วม มีค่าเฉลี่ย 3.91 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านพบว่า

ด้านนักเรียน (Student : S) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.16 ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 4.00

ด้านสภาพแวดล้อม (Environment : E) ทั้งทางด้านกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.15 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.97

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Activities : A) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ คณะครูมีการทำงานกันเป็นทีม ให้คำแนะนำและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.14 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ปกครองรับรู้ความ ก้าวหน้าหรือให้ข้อมูลความก้าวหน้าของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.97

ด้านเครื่องมือต่างๆ (Tools : T) ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีบทบาทของผู้บริหารในการกำหนดตัวบุคคลของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม มีค่าเฉลี่ย 4.11 และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในการจัดการเรียนร่วม มีค่าเฉลี่ย 3.91

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน
แก่นำจัดการเรียนดีเด่น เกี่ยวกับความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความก้าวหน้า
ก. พัฒนาการทางด้านภาษาและการสื่อสาร				
1.	ความเข้าใจคำพูดหรือคำสั่งของผู้อื่น	3.99	0.71	มาก
2.	การบอกความต้องการของตนหรือถ่ายทอด ความคิดของตนเองแก่ผู้อื่น	3.98	0.73	มาก
ข. พัฒนาการทางด้านพฤติกรรมหรืออารมณ์				
3.	การควบคุมอารมณ์	3.86	0.77	มาก
4.	การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับกาลเทศะ	3.87	0.74	มาก
5.	ความมีสมาธิในการทำงาน	3.72	0.83	มาก
6.	ความเป็นระเบียบในการทำงานและจัดการ กับภารกิจส่วนตน	3.76	0.84	มาก
ค. พัฒนาการทางด้านสังคม				
7.	การทำกิจกรรมกับผู้อื่น	3.97	0.76	มาก
8.	การปฏิบัติตนในสังคม	3.94	0.78	มาก
9.	การรู้จักการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	3.98	0.83	มาก
ง. พัฒนาการทางการเคลื่อนไหว				
10.	สามารถนั่ง เดิน วิ่ง กระโดดหรือเคลื่อนไหว ตนเองในการทำกิจกรรม	4.16	0.76	มาก
11.	ความสามารถใช้มือในการหยิบจับสิ่งของ หรือทำกิจกรรมต่างๆ	4.18	0.77	มาก
12.	ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ด้วยตนเอง	4.14	0.79	มาก
13.	ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในการ ทำกิจกรรมการเรียน	4.01	0.82	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	ประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความก้าวหน้า
จ. พัฒนาการทางด้านวิชาการหรือ สติปัญญา				
14.	ความสามารถในการอ่าน	3.59	0.96	มาก
15.	ความสามารถในการเขียน	3.56	0.95	มาก
16.	ความสามารถในการคิดคำนวณ	3.39	0.97	ปานกลาง
17.	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และรู้จักการ แก้ไขปัญหา	3.30	1.02	ปานกลาง
	รวม	3.84	0.63	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านพัฒนาการทางด้าน การเคลื่อนไหว ได้แก่ ความสามารถ ใช้มือในการหยิบจับสิ่งของ หรือทำกิจกรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ย 4.14 อันดับสอง ได้แก่ สามารถนั่งเดิน วิ่ง กระโดดหรือเคลื่อนไหวตนเองในการทำกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.16 นอกจากนี้พบว่า ความก้าวหน้าในการพัฒนาการทางด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และรู้จักการแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ย 3.30 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดและความสามารถในการคิดคำนวณ มีค่าเฉลี่ย 3.39

ตอนที่ 4 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างปัจจัยทางด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) กับด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นใน ภาพรวม และความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้าน ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษโดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Selection) ปรากฏผล ดังตาราง 17 – 20

ตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ ทั้ง 4 ตัว กับตัวแปรเกณฑ์ คือ ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการ เรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และความ ก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม

ตัวแปร	ADMIN	TEACHER	MATERIAL	SEAT	SATISFY	DEVEL	SATDEVEL
ADMIN	1.00						
TEACHER	0.70 ^{**}	1.00					
MATERIAL	0.56 ^{**}	0.76 ^{**}	1.00				
SEAT	0.68 ^{**}	0.81 ^{**}	0.83 ^{**}	1.00			
SATISFY	0.76 ^{**}	0.84 ^{**}	0.77 ^{**}	0.88 ^{**}	1.00		
DEVEL	0.35 ^{**}	0.54 ^{**}	0.52 ^{**}	0.56 ^{**}	0.58 ^{**}	1.00	
SATDEVEL	0.61 ^{**}	0.76 ^{**}	0.71 ^{**}	0.79 ^{**}	0.87 ^{**}	0.91 ^{**}	1.00

^{**} p < 0.01

จากตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า

ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับ ทุกตัวแปร ได้แก่ ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT) ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้าน

ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น ด้านความก้าวหน้าเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความสัมพันธ์กับทุกตัวแปร ได้แก่ ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ 0.35, 0.54, 0.52, 0.56, 0.58 และ 0.91 ตามลำดับ

ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับทุกตัวแปร ได้แก่ ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร (ADMIN) ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ 0.35, 0.54, 0.52, 0.56, 0.58 และ 0.91 ตามลำดับ

สรุปแล้วพบว่าทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ทุกตัวเรียงตามลำดับ พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดกับทุกตัวแปรเกณฑ์ คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ถัดลงมาคือ ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู รองลงมาคือ ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร ตามลำดับ

ตาราง 18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (a) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเกณฑ์ (SE_{est}) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวพยากรณ์แต่ละตัว (SE_b) ของตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวมโดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Selection)

ตัวแปร พยากรณ์	b	SE_b	B	t	Sig.
SEAT	0.45	0.05	0.51	10.23	0.00
TEACHER	0.33	0.05	0.35	6.96	0.00
R = 0.82	$R^2 = 0.67$	Adjusted $R^2 = 0.67$		$SE_{est} = 0.30$	
a = 0.87		F = 371.81			

p < 0.05

จากตาราง 18 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆ ของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวมทั้งในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน รวมทั้งค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ซึ่งร่วมกันพยากรณ์ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม ได้ร้อยละ 67 โดยที่ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.30 และพบว่าตัวแปรพยากรณ์ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และคุณลักษณะที่จำเป็นของครู (TEACHER) ซึ่งเขียนสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงได้ดังนี้

ถ้า \hat{y} และ \hat{z} หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม ที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐานตามลำดับ จะได้สมการ คือ

$$\hat{y} = 0.87 + 0.45 \text{ SEAT} + 0.33 \text{ TEACHER}$$

$$\hat{z} = 0.51 Z_{\text{SEAT}} + 0.35 Z_{\text{TEACHER}}$$

ตาราง 19 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (a) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเกณฑ์ (SE_{est}) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวพยากรณ์แต่ละตัว (SE_b) ของตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม (SATISFY) โดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Selection)

ตัวแปร พยากรณ์	b	SE_b	B	t	Sig.
SEAT	0.46	0.03	0.50	13.85	0.00
ADMIN	0.21	0.03	0.23	7.80	0.00
TEACHER	0.26	0.04	0.27	7.34	0.00
R = 0.92		$R^2 = 0.84$	Adjusted $R^2 = 0.84$		$SE_{est} = 0.21$
a = 0.35		F = 665.96			

p < 0.05

จากตาราง 19 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆ ของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม (SATISFY) ทั้งในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน รวมทั้งค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ซึ่งร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม (SATISFY) ได้ร้อยละ 84 โดยที่ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.21 และพบว่าตัวแปรพยากรณ์ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร (ADMIN) และคุณลักษณะที่จำเป็นของครู (TEACHER) ซึ่งเขียนสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงได้ดังนี้

ถ้า \hat{y}_1 และ \hat{z}_1 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจต่อสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียน ที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐาน ตามลำดับ จะได้สมการ คือ

$$\hat{y}_1 = 0.35 + 0.46 \text{ SEAT} + 0.21 \text{ ADMIN} + 0.26 \text{ TEACHER}$$

$$\hat{z}_1 = 0.50 Z_{\text{SEAT}} + 0.23 Z_{\text{ADMIN}} + 0.27 Z_{\text{TEACHER}}$$

ตาราง 20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (a) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมดที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเกณฑ์ (SE_{est}) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวพยากรณ์แต่ละตัว (SE_b) ของตัวแปรเกณฑ์ด้านความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Selection)

ตัวแปร พยากรณ์	b	SE_b	B	t	Sig.
SEAT	0.43	0.08	0.39	5.32	0.00
TEACHER	0.37	0.09	0.32	4.18	0.00
ADMIN	-0.15	0.07	-0.14	-2.28	0.02
R = 0.58	$R^2 = 0.34$	Adjusted $R^2 = 0.34$	$SE_{est} = 0.52$		
a = 1.32	F = 63.61				
p < 0.05					

จากตาราง 20 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์ด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐาน รวมทั้งค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ซึ่งรวมกันพยากรณ์ความความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (DEVEL) ได้ร้อยละ 34 โดยที่ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.52 และพบว่าตัวแปรพยากรณ์ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) คุณลักษณะที่จำเป็นของครู (TEACHER) และพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร (ADMIN) ซึ่งสามารถเขียนถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงได้ดังนี้

ถ้า \hat{y}_2 และ \hat{Z}_2 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐานตามลำดับ จะได้สมการคือ

$$\hat{y}_2 = 1.32 + 0.43 \text{ SEAT} + 0.37 \text{ TEACHER} - 0.15 \text{ ADMIN}$$

$$\hat{Z}_2 = 0.39 Z_{\text{SEAT}} + 0.32 Z_{\text{TEACHER}} - 0.14 Z_{\text{ADMIN}}$$

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น ทั้ง 4 ด้าน คือ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

2. เพื่อศึกษาความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น

สมมุติฐานการวิจัย

พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 19 แห่ง จำนวน 817 คน และกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โดยผู้บริหารเลือกแบบเจาะจงโรงเรียนละ 1 คน รวม 19 คน และมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 18 คน สำหรับครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุวิมล ติกรานันต์, 2548 : 179) ได้จำนวน 163 คน และมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 152 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนด

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุวิมล ตีรกาพันธ์, 2548 : 179) ได้จำนวน 223 คน และมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 203 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 373 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น 4 ด้าน คือ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น 2 ด้าน คือ ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้คำนวณค่าความถี่และค่าร้อยละ

3.2 การวิเคราะห์สภาพปัจจัยทั้ง 4 ด้าน และความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) วิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Selection) และสร้างสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงที่ใช้เป็นสมการพยากรณ์ของตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์

สรุปผล

1. สภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และแต่ละปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งปัจจัยในทางด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และปัจจัยด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และเมื่อสรุปผลปัจจัยแต่ละด้าน พบว่าสภาพปัจจัยในทางด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารโดย ภาพรวมและ

ทุกข้อในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจัยทางด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู ในภาพรวมและทุกข้อในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจัยด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในภาพรวมและทุกข้อในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ในภาพรวมและทุกข้อในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

2. สภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่างปีการศึกษา 2548 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมมีค่าเฉลี่ยมากกว่าความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเมื่อสรุปความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมโดยภาพรวมพบว่า ความพึงพอใจปัจจัยด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และปัจจัยด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สำหรับความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีบางข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านพัฒนาการทางด้านการเคลื่อนไหว ได้แก่ ความสามารถใช้มือในการหยิบจับสิ่งของ หรือ ทำกิจกรรมต่างๆ หรือสามารถในการนั่ง เดิน วิ่ง กระโดดหรือเคลื่อนไหวตนเองในการทำกิจกรรม และพบว่าความก้าวหน้าด้านการพัฒนาการทางด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และรู้จักการแก้ไขปัญหา และความสามารถในการคิดคำนวณ

3. ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ได้มีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรพยากรณ์ 4 ตัว กับตัวแปรเกณฑ์ 3 ตัวด้วย พบว่า

3.1 ตัวแปรพยากรณ์ 4 ตัว กับตัวแปรเกณฑ์ 3 ตัวมีความสัมพันธ์กัน โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดกับทุกตัวแปรเกณฑ์ คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ถัดลงมาคือ ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู รองลงมาคือ ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร ตามลำดับ

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ในภาพรวม ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และคุณลักษณะที่จำเป็นของครู (TEACHER) ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ ร้อยละ 67 และสรุปได้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงที่ใช้ในการพยากรณ์ดังนี้

$$\hat{y} = 0.87 + 0.45 \text{ SEAT} + 0.33 \text{ TEACHER}$$

$$\hat{z} = 0.51 Z_{\text{SEAT}} + 0.35 Z_{\text{TEACHER}}$$

3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร (ADMIN) และคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของครู (TEACHER) ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ ร้อยละ 84 และสรุปได้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงที่ใช้ในการพยากรณ์ดังนี้

$$\hat{y}_1 = 0.35 + 0.46 \text{ SEAT} + 0.21 \text{ ADMIN} + 0.26 \text{ TEACHER}$$

$$\hat{z}_1 = 0.50 Z_{\text{SEAT}} + 0.23 Z_{\text{ADMIN}} + 0.27 Z_{\text{TEACHER}}$$

3.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) คุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของครู (TEACHER) และพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร (ADMIN) สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 34 และสรุปได้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงที่ใช้ในการพยากรณ์ดังนี้

$$\hat{y}_2 = 1.32 + 0.43 \text{ SEAT} + 0.37 \text{ TEACHER} - 0.15 \text{ ADMIN}$$

$$\hat{z}_2 = 0.39 Z_{\text{SEAT}} + 0.32 Z_{\text{TEACHER}} - 0.14 Z_{\text{ADMIN}}$$

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาที่มีข้อค้นพบว่าทั้งสภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น และความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยปัจจัยทางด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและปัจจัยด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การที่ผู้นำขององค์กรเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม การมีเจตคติที่ดี มีความรักความเมตตาต่อเด็ก มีความเข้าใจในหลักการบริหารงานเรียนร่วม ทำให้ทุกฝ่ายมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และผู้ปกครองพอใจที่ได้บุตรหลานของตนเองได้รับบริการที่ดี สิ่งเหล่านี้ทำให้ครูมีความสบายใจและมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ยงยุทธ เกษสาคร (2543) ที่กล่าวถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ไว้ว่า ความรู้สึกพอใจหรือชอบในงานที่ทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การเมื่องานนั้นให้ผลตอบแทนทางวัตถุและจิตใจ และ

การที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในฐานะผู้รับบริการที่บุตรหลานของเขาได้รับการดูแลเอาใจใส่ จากครูและโรงเรียน จึงทำให้มีความรู้สึกที่ดี เช่นเดียวกับ สรัณย์ พินิจพระ (2548) ที่กล่าวถึง พื้นฐานของความพึงพอใจที่ได้รับบริการ เป็นความพึงพอใจต่อความสะอาดที่ได้รับบริการ หรือ ความพึงพอใจต่ออริยาศัย และความสนใจของผู้ให้บริการ นอกจากนี้ ผดุง อารยะวิญญู (2542) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จไว้ว่า หากผู้บริหารให้การสนับสนุนเต็มที่โครงการอาจประสบผลสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง และสมพร หวานเสร็จ (2544) ที่กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารว่า ผู้บริหารต้องสนับสนุนและจัดให้มีการเรียนร่วมในสถานศึกษาโดย ความร่วมมือกับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนและมี พฤติกรรมที่เหมาะสม ทั้งมีบุคลิกในการแต่งกายดี เหมาะสมกับกาลเทศะ ย่อมเป็นคุณสมบัติที่ ดีของผู้บริหาร สอดคล้องกับ หาญชัย สงวนให้ (2525) กล่าวถึงคุณสมบัติและการแสดง พฤติกรรมของผู้นำที่ดีว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นคนที่มีบุคลิกดี เป็นผู้ที่มึรูปร่างสง่าผ่าเผย โดยเฉพาความมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี และสิ่งต่างๆเหล่านี้ย่อมทำให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ

สำหรับปัจจัยด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ทั้งสภาพปัจจัยและความพึงพอใจ แม้ในภาพรวมและ รายชื่อในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยกว่าอีก 3 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะโรงเรียนได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ หน่วยงานอื่นที่เข้ามาสนับสนุนในการปรับสถานที่หรือสิ่งแวดลอมให้ดีขึ้น และมีการจัดบริการ ช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล ทำให้สภาพต่างๆในด้านนี้ดีขึ้นกว่าเดิม อีกทั้ง เด็กที่มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลได้รับการอุดหนุนสื่อ วัสดุหรือบริการ ที่รัฐบาลได้อนุมัติเงินอุดหนุนทั่วไป ให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษาโดยใช้คู่มือ เป็นเงิน 5 เท่าของเด็กทั่วไป คือ คนละไม่เกิน 2,000 บาท (เบญจา ชลธารันนท์, 2548) การได้รับการช่วยเหลือจากรัฐทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่ได้รับ อาจจะไม่เพียงพอ หรือยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กมากนัก สอดคล้องกับ ราชัน นิลบรรพต (2548) ซึ่งศึกษาปัญหาด้านอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ พบว่าปัญหาที่มีมากที่สุด คือ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้พอเพียงกับความต้องการจำเป็นของเด็ก และการจัดบริการทุกด้านและการปรับสภาพอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของ เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเช่นเดียวกับ ทนันทชัย อินทนาชัย (2542) ได้ศึกษาวิจัยการจัด การศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ เด็กพิการ เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ และไม่เข้าใจในการตัดแปลงอาคารสถานที่และ สิ่งแวดลอมให้เหมาะสมกับเด็ก

2. จากผลการวิเคราะห์พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสภาพปัจจัยทั้ง 4 ด้านที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ กับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้งในภาพรวมและรายด้าน คือ ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพปัจจัยและความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เป็นตัวแปรเกณฑ์ มีข้อสังเกตว่าตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดกับทุกตัวแปรเกณฑ์ คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ถัดลงมาคือด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู รองลงมาคือ ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารตามลำดับ ซึ่งทำให้เห็นว่าการทำงานแบบมีส่วนร่วมยอมให้การบริหารงานเรียนร่วมเกิดความสำเร็จ สอดคล้องกับ สมพร หวานเสร็จ (2544) ที่กล่าวถึงความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วมที่ต้องทำงานเป็นทีม เช่นเดียวกับ ผดุง อารยะวิญญู (2542) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดการเรียนที่ประสบผลสำเร็จไว้ว่า ครูประจำชั้นจะต้องทำงานประสานกันและร่วมมือกันอย่างดีกับครูการศึกษาพิเศษ นอกจากนี้มีข้อสังเกตที่ค้นพบ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา กับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม มากกว่าด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้แก่เด็กมากขึ้นยอมทำให้เด็กมีความก้าวหน้ามากขึ้นด้วย และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจมากขึ้นเช่นกัน ด้วย ในขณะที่ผู้บริหารมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่ดี อาจเป็นเพียงสิ่งช่วยส่งเสริมและมีผลกระทบรองลงไป จึงไม่ได้ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจและเด็กมีความก้าวหน้ามากนัก

3. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบที่เป็นประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้งในภาพรวม ทั้งผลสำเร็จด้านความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง และผลสำเร็จด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และคุณลักษณะที่จำเป็นของครู ส่วนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในระดับต่ำกว่าสองปัจจัยแรก โดยเฉพาะการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาไม่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นในภาพรวมหรือเป็นรายด้าน ทั้งนี้เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทมีองค์ประกอบสำคัญ คือ การทำงานเป็นทีมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครูทุกคนและพ่อแม่ผู้ปกครองเด็ก เพราะครูคนเดียวไม่สามารถทำงานเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จได้ ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความสำคัญในการรับภาระที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการปฏิบัติงานจึงต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ สมพร หวานเสร็จ (2544) ที่กล่าวถึงความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม คือ ผู้บริหาร ครูในโรงเรียนทุกคน

นักเรียนทั่วไป ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งการสอนแบบร่วมมือกันของครู (Co-operative Teaching) เป็นการส่งเสริมให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ เพราะในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมต้องทำงานเป็นทีม เช่นเดียวกับที่ ผดุง อารยะวิญญู (2542) ที่กล่าวถึงความจำเป็นในการทำงานประสานกันและร่วมมือกันเป็นอย่างดีระหว่างครูการศึกษาพิเศษกับครูผู้สอนนักเรียนทั่วไป ซึ่งจะผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งการวางแผนการทำงานเป็นทีมของครูและทำงานโดยครูทุกคนมีส่วนร่วมที่ช่วยทำให้การจัดการเรียนร่วมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมในระดับสูงสุด

สำหรับคุณลักษณะที่จำเป็นของครูซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จเช่นกันนั้น ทั้งนี้เพราะการที่ครูมีความรัก ความเมตตาปรานี เอื้ออาทรต่อเด็ก เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจตามบทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณ ทำให้ครูเป็นที่ยอมรับนับถือให้เป็นปูชนียบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2547) ประกอบกับการที่ครูซึ่งสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมมักจะแสวงหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ทั้งยังมีความอดทนสูง และต้องใช้จิตวิทยา รวมทั้งทั้งเทคนิควิธีการที่หลากหลายเพื่อให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) เช่นเดียวกับครูควรเรียนรู้การใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีประสิทธิภาพ ครูต้องมีการปรับเปลี่ยนเทคนิคการสอนที่เหมาะสมที่สุดเพื่อสนองต่อเด็กที่มีความหลากหลายในห้องเรียน นั่นคือการเรียนการสอนที่ดีควรยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ทั้งนี้เพราะเด็กมีความแตกต่างกัน และเด็กมีความสามารถในการคิดและรับรู้ต่างกัน (เบญจมา ชลธารินนท์ และศิริวิมล ใจงาม, 2543) นอกจากนี้ความเอาใจใส่ของครูทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมตระหนักในคุณค่าของตนเอง (ลอเรล ฮัตสัน, 1997) และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะที่จำเป็นของครูจึงมีความสำคัญและเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมเช่นเดียวกัน

สำหรับพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วม แม้จะไม่ใช่ปัจจัยส่งผลในภาพรวม แต่ เป็นปัจจัยที่ส่งผลในรายด้าน คือ ทั้งความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วม และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำองค์กรและมีอิทธิพลต่อการสร้างแรงจูงใจในการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะความพึงพอใจในการปฏิบัติงานช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานได้ (อิสริยา พจนธานี, 2544) การที่ผู้บริหารมีเจตคติที่ดี มีความรักความเมตตาต่อเด็ก มีความเข้าใจในหลักการบริหารงานเรียนร่วม ย่อมทำให้มีการสนับสนุนโครงการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่ ดังที่ ผดุง อารยะวิญญู (2542) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบที่ทำให้การเรียนร่วม

ประสบความสำเร็จไว้ว่า หากผู้บริหารให้การสนับสนุนเต็มที่โครงการอาจประสบความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง และสอดคล้องกับ สมพร หวานเสร็จ (2544) ที่กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารว่า ผู้บริหารต้องสนับสนุนและจัดให้มีการเรียนร่วมในสถานศึกษาโดยความร่วมมือกับบุคลากรและผู้ปกครอง ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่สำคัญในองค์กรที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ

ส่วนปัจจัยด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา แม้จะเป็นปัจจัยสำคัญและส่งเสริมให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ (เกษม ทองสัมฤทธิ์, 2540) แต่การจัดหรือใช้สิ่งต่างๆเหล่านั้น ส่วนใหญ่ผู้ให้บริการ คือ ครูผู้สอน ดังนั้นประสิทธิภาพของการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาจะได้ผลดีจึงขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของครูเป็นสำคัญ จากสภาพปัจจัยและความพึงพอใจที่ค้นพบจะอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนเพิ่งจะได้รับงบประมาณอุดหนุนเป็นปีแรกหรือปีที่สองทำให้สภาพในด้านนี้ดีขึ้นกว่าเดิม ทุกฝ่ายพึงพอใจแต่การจัดหาหรือการให้บริการทางการศึกษาอาจยังไม่เพียงพอหรือไม่ทันสมัย หรือการเลือกสื่ออุปกรณ์ที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็ก ดังที่ ราชนิธิบุตร (2548) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาด้านอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่าปัญหาที่มีมากที่สุด คือ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้พอเพียงกับความต้องการจำเป็นของเด็ก และการจัดบริการทุกด้านและการปรับสภาพอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเช่นเดียวกับ ทนินชัย อินทนาชัย (2542) ได้ศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่เด็กพิการ เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ และไม่เข้าใจในการตัดแปลงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็ก นอกจากนี้เด็กที่มีความต้องการพิเศษจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้วยการศึกษาแบบที่เหมาะสม และตรงกับสภาพความต้องการของคนพิการหรือผู้ที่มีความบกพร่องแต่ละกลุ่มอย่างแท้จริง (สำนักงานการศึกษาออกโรงเรียน, 2548) และเช่นเดียวกับ คาร์เรน วอลดรอน (Karen A. Waldron, 1995) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จไว้ว่าโรงเรียนต้องมีสื่อ อุปกรณ์พิเศษ และคอมพิวเตอร์ที่มี Software พิเศษที่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ดังนั้นปัจจัยการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา จึงควรคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กอย่างแท้จริงหรือไม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วม ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญในการร่วมมือกันในการทำงาน มีการทำงานเป็นทีมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยอาศัยกรอบการบริหารที่ใช้โครงการซีท (SEAT) เป็นองค์ประกอบ

2. ครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วมเช่นเดียวกัน ดังนั้นโรงเรียนควรจะทำให้การส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีขวัญและกำลังใจในการทำงานมากขึ้น ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอโดยการเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาต่อ หรือไปศึกษาดูงาน

3. ผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรสร้างความตระหนักและให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม เพื่อให้ผู้บริหารมีเจตคติที่ดีและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการจัดการเรียนร่วม และให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน

4. สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ควรได้รับพิจารณาการจัดหรือใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างแท้จริง รัฐควรให้การอุดหนุนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจัดให้เพียงพอกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เพียงร้อยละ 34 ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานเรียนร่วมของโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่จะได้ข้อมูลในเชิงลึก

2. ควรมีการศึกษาถึงกระบวนการ หรือปัญหาอุปสรรคในการให้การอุดหนุน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้แก่โรงเรียนเรียนร่วม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการคัดแยกและการส่งต่อคนพิการเพื่อรับการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- คณะอนุกรรมการพิจารณาส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและการจัดการศึกษาพิเศษโดยครอบครัวและชุมชน. (2545). แผนปฏิบัติการการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและการจัดการศึกษาพิเศษโดยครอบครัวและชุมชน ปีการศึกษา 2545 - 2547. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- (2545, 19 สิงหาคม). ประกาศกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิรา เลิศจรัสอร่ามดี. (2545). การศึกษาการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในโรงเรียนประถมศึกษาสาธิตสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จินตนา อัมพรภาค. (2546). การสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูชาติ พวงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชีพ พุทธรประเสริฐ. (2538). คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- ทนนชัย อินทนาชัย. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธรรมรส โชติกฤษ. (2536). ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎี และแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 12 การบริหารแบบมีส่วนร่วม. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- บังอร ต้นปาน. (2535). เอกสารประกอบการสอนวิชาการเรียนร่วมของเด็กพิเศษ.
กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยสวนดุสิต.
- เบญจมา ชลธารินทร์. (2538). รวมบทความวิชาการทางการศึกษาพิเศษ. โปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- _____ . (2545). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม. เอกสารการสอนรายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาการฝึกหัดครูสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- _____ . (2545). การสอนเสริมเด็กพิการเรียนร่วม. ชุดเอกสารทางวิชาการสำหรับพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เพทายการพิมพ์.
- _____ . (2546). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. เอกสารประกอบการอบรม. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เพทายการพิมพ์.
- _____ . (2548). การสังเคราะห์งานด้านการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อนำเสนอโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เบญจมา ชลธารินทร์ และศิริวิมล ใจงาม. (2543). เทคนิคการสอนในชั้นเรียนรวม.
เอกสารการสอนรายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- ปรีดา จันทบุษยา. (2523). การบริหารโรงเรียนโครงการเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร : (อัสสัณา).
- ผดุง อารยะวิญญู. (2539). การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ. ในเอกสารประกอบการสัมมนาโครงการการเรียนร่วมของเด็กพิการ คณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร. (อัสสัณา).
- _____ . (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทไร่ไทยเพรสจำกัด
- _____ . (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทไร่ไทยเพรสจำกัด.
- พิมณศ โภกทอง. (2544). คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

- มนัส จุติพรประสิทธิ์. (2543). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการบริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัด พิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- มนัส พลายนุ่ม. (2540). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2543). ภาวะผู้นำและการจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : SK Booknet.
- รักษนก โสภากิต. (2542). การมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการ อาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวเอกชน ในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนภรณ์ รัตนสมบูรณ์. (2546). ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนร่วมนักเรียน ตาบอดเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วชาญ นิลบรรพต. (2548). การศึกษาความต้องการ ปัญหา และเจตคติของครูและ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม โรงเรียนวัดไทรทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด. กรุงเทพมหานคร : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- วิราพร พงศ์อาจารย์. (2542). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย. พิษณุโลก : สำนักงานส่งเสริม วิชาการ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วีระดี กองแก้ว. (2547). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนร่วมและความต้องการการ นิเทศในโรงเรียนแกนนำด้านการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบัน ราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ศรัณย์ พินิจพระ. (2548). ความพึงพอใจ. (ออนไลน์). <http://www.stou.ac.th/Thai/Schools/sla/Webboard/Question.asp?GID=258>. [11 กันยายน 2548].
- ศรียา นิยมธรรม. (2541). การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัทตันอ้อ แกรมมีจำกัด
- ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7. (2549). สรุปผลการดำเนินงานการประชุมเสนอ ผลงานทางวิชาการ เพื่อคัดเลือกโรงเรียนแกนนำดีเด่นระดับเขตการศึกษา 7 วันเสาร์ที่ 25 มีนาคม 2549. พิษณุโลก : ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7

- สรรเพ็ชญ์ อินทะพันธ์. (2546). การพัฒนาหลักสูตรอบรมบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัด พิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). การประกันคุณภาพการศึกษา พิเศษโรงเรียนเรียนร่วม เล่ม 1 : มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). งานนโยบายด้านการเรียนร่วม : การดำเนินงานโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม (โครงการโรงเรียน เรียนร่วมต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียน สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน). เอกสารประกอบการสัมมนา กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อัสสำเนา).
- _____ . (2547). การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือเด็ก ด้อยโอกาสและเด็กที่เป็นคนพิการได้รับการศึกษาจนจบภาคบังคับ. ในเอกสาร ประกอบการประชุม ระหว่างวันที่ 6 - 8 กันยายน 2547 กรุงเทพมหานคร : สำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ. (อัสสำเนา).
- _____ . (2548, 4 กุมภาพันธ์). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แจ้งรายชื่อโรงเรียนและยอดจัดสรรงบประมาณโครงการโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม ปีงบประมาณ 2548.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2547). เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชา การพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- _____ . (2547). ชุดวิชาผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบ ชุดวิชา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- _____ . (2547). หลักเทคนิคการบริหารและการวางแผน. เอกสารสาระการเรียนรู้ ประกอบชุดวิชา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2548). การศึกษาสภาพและความต้องการใช้สื่อ การศึกษาของนักเรียนตาบอดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเรียน ร่วมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง.
- สุทธิวรรณ ยิ้มสมบุญ. (2545). แนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

- สุพรรณณี กุเหล็กคำ. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถภาพการสอนของครูภาษาอังกฤษ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สุนนำ พุ่มประพาพ. (2546). ความเข้มแข็งของสถานศึกษา. ในเอกสารประกอบการ
บรรยายการอบรมผู้บริหารสถานศึกษา. (อัดสำเนา).
- สุรินทร์ ยอดคำแปง. (2545). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. เอกสาร
การสอนรายวิชาการศึกษาระดับประถมศึกษาแบบเรียนรวม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาการ
ฝึกหัดครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- สุวิมล ติรภานันท์. (2548). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ.
กรุงเทพ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจิตร อุดม. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถม
ศึกษาในภาคใต้. ในเอกสารการประชุมวิชาการการวิจัยทางการศึกษารั้งที่ 11.
นนทบุรี : โรงพิมพ์เจริญผล.
- สมบูรณ์ อาศิริพจน์. (2542). การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริหารและครูใน
โรงเรียนโครงการเรียนร่วมที่มีต่อความสามารถในการเรียน และการปรับตัว
ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพร หวานเสร็จ. (2544). การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม. กรุงเทพมหานคร : กรม
สามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2547). รายงานการวิจัยการพัฒนา รูปแบบการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับ
เด็กบกพร่องทางสติปัญญาโดยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของศูนย์
การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักบริหารงานการศึกษา
พิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บรรณกิจ.
- สมยศ อู่ทองมาก. (2543). พฤติกรรมผู้นำที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน
ดีเด่นระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- หาญชัย สงวนให้. (2525). พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. พิษณุโลก : คณะวิชาครุศาสตร์
วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม.

- อารีย์ เพลินชัยวาณิช. (2540). รายงานการประเมินโครงการนักเรียนตาบอดเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในโรงเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่. (อัตสำเนา).
- _____. (2548). รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดพิษณุโลก ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก. ภาคนิพนธ์ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อิสริย์ ประทุมทิพย์. (2549). ศาสตร์แห่งกฎหมายสู่การศึกษา เล่ม 1 กฎหมายสำหรับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อิสริย์ พจนจารี. (2544). ความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้ทรงวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Boyles, Nancy S. and Darlene Contadino. (1998). **The Learning Differences Sourcebook**. Los Angeles : Lowell House.
- Gable, Robert A., Lori Korinek and Virginia K. Laycock (1993). " Collaboration in the Schools: Ensuring Success ". **Successful Mainstreaming : Proven Ways to Detect and Correct Special Needs**. Massachusetts: A Division of Simon & Schuster, Inc. pp 450 – 465.
- Hudson, Laurel J. (1997). **Classroom Collaboration**. Watertown : Perkins School for the Blind.
- Waldron, Karen A. (1996). **Introduction to a Special Education the Inclusive Class**. Boston : Delmar Publishers.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

ที่ สบพ. ๐๑๑๓ /๒๕๔๘ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนใจ เกียวซี

ด้วย นางสาวอารีย์ เพลินชัยวานิช นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา ๒๕๔๘ โดยการใช้เครื่องมือในการวิจัย

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์)

ผู้อำนวยการสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

ที่ สบพ. ๖๑๗๓ /๒๕๔๕

วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุขแก้ว คำสอน

ด้วย นางสาวอารีย์ เพ็ญชัยวานิช นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา ๒๕๔๔ โดยการใชเครื่องมือในการวิจัย

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์)

ผู้อำนวยการสำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

ที่ ศธ ๐๕๓๘/ว ๑๐๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สมพร หวานเสร็จ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางสาวอารีย์ เพลินชัยวณิช นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา ๒๕๕๔ โดยการใช้เครื่องมือในการวิจัย

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพต จำวีระ)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา

โทร//โทรสาร ๐-๕๕๒๔-๑๗๑๑

ที่ ศธ ๐๕๓๘/ว ๑๐๓๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์จตุติมา จินตสิทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางสาวอารีย์ เพลินชัยวณิช นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา ๒๕๕๔ โดยการใช้เครื่องมือในการวิจัย

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพต ชำวिरะ)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา

โทร//โทรสาร ๐-๕๕๒๔-๑๗๑๑

ที่ ศธ ๐๕๓๘/ว ๖๔๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์พิบูล เดียวสิริพงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. คำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วย นางสาวอารีย์ เพลินชัยวณิช นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา ๒๕๕๔ โดยการใช้เครื่องมือในการวิจัย

ในการนี้ สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอลความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยนี้ด้วย เพื่อนักศึกษาจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพต ชำวีระ)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานประสานการจัดการบัณฑิตศึกษา

โทร//โทรสาร ๐-๕๕๒๔-๑๗๑๑

ที่ ศธ ๐๕๓๘/ว ๑๖๓๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๓ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นางสาวอารีย์ เพ็ญชัยวณิช นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๒ (๑ ปีหลัง) กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่
ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเขตภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา
๒๕๔๘ โดยมี คร.ศิริวิมล ใจงาม และ คร.อดุลย์ วังศรีคุณ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ในการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นักศึกษาจะต้องเข้าเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง

ดังนั้น สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาผู้นี้ได้เข้าเก็บข้อมูลที่โรงเรียน ..
..... ในครั้งนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพต จิวีระ)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำนักงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๕๕๒๕-๘๕๘๔ ต่อ ๗๒๕ , ๐-๕๕๒๔-๑๗๑๑

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
ของครอนบาค (Cronbach)

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	4.1963	2.8333	4.6333	1.8000	1.6353	.0702

Item Variances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.5625	.2989	1.2414	.9425	4.1538	.0276

Reliability Coefficients 179 items

N of Cases = 30.0

Alpha = .9935 Standardized item alpha = .9939

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและ
 จำเป็นของผู้บริหาร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	101.2333	146.8057	.6040	.9671
A2	101.2667	143.5816	.7632	.9658
A3	101.1333	148.4644	.4961	.9678
A4	101.2333	143.9092	.7418	.9660
A5	101.3333	143.5402	.7708	.9658
A6	101.2000	145.2000	.6564	.9667
A7	101.3333	143.1264	.5984	.9676
A8	101.3333	141.0575	.8667	.9649
A9	101.3667	140.7920	.8253	.9652
A10	101.5333	141.0161	.8694	.9649
A11	101.3667	144.8609	.6851	.9665
A12	101.3000	142.3552	.8494	.9651
A13	101.3667	141.6195	.7247	.9662
A14	101.3333	141.4713	.8398	.9651
A15	101.5333	140.3264	.7947	.9655
A16	101.4667	143.3609	.7509	.9659
A17	101.3000	142.4241	.7193	.9662
A18	101.3333	141.1954	.7960	.9655
A19	101.4000	140.9379	.8232	.9652
A20	101.4000	141.4897	.7893	.9655
A21	101.3667	142.6540	.7686	.9657
A22	101.4333	144.1161	.6896	.9664
A23	101.4000	146.5241	.4529	.9688
A24	101.6667	141.4023	.7490	.9659

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 24 Alpha = .9674

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู
โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B1	95.1333	122.7402	.7525	.9673
B2	95.2333	121.4264	.7274	.9674
B3	95.1000	121.7483	.7519	.9672
B4	95.1667	121.6609	.7632	.9671
B5	95.1667	121.6609	.7632	.9671
B6	95.1333	121.6368	.8435	.9665
B7	95.2667	123.3747	.7345	.9674
B8	95.2333	123.4954	.6380	.9682
B9	95.5333	123.9126	.6422	.9681
B10	95.3333	120.6437	.7552	.9672
B11	95.3000	120.7690	.7342	.9674
B12	95.5333	118.3954	.8480	.9663
B13	95.4333	119.4264	.8299	.9665
B14	95.3000	120.4931	.7529	.9672
B15	95.2000	122.1655	.6687	.9680
B16	95.0667	122.5471	.6932	.9677
B17	95.1333	122.0506	.7303	.9674
B18	95.2667	121.2368	.7503	.9672
B19	95.4333	120.5989	.7495	.9673
B20	95.2667	121.4437	.8066	.9668
B21	95.3333	119.6092	.7687	.9671
B22	95.1667	121.3161	.7232	.9675
B23	95.4667	121.8437	.7459	.9673

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 23 Alpha = .9687

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C1	37.2000	30.0276	.7542	.9161
C2	37.2667	30.2713	.7623	.9157
C3	37.3333	30.4368	.6924	.9195
C4	37.3667	30.5851	.7448	.9167
C5	37.2000	30.2345	.5877	.9277
C6	37.1000	31.1276	.7765	.9158
C7	37.0000	30.3448	.8450	.9121
C8	37.2667	30.9609	.7244	.9178
C9	37.1667	30.7644	.6925	.9194
C10	37.1000	31.2655	.6479	.9217

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 10

Alpha = .9258

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้
โครงสร้างซีท (SEAT) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
D1	95.1000	227.3345	.7258	.9718
D2	95.0333	228.7230	.7661	.9715
D3	94.9667	229.4126	.8174	.9712
D4	95.0333	228.1023	.7933	.9713
D5	95.2333	228.1851	.7897	.9713
D6	95.3333	226.4368	.7959	.9712
D7	95.2333	221.6333	.8891	.9704
D8	95.4333	221.9092	.7644	.9717
D9	95.0333	231.5506	.6854	.9721
D10	95.1333	229.1540	.7881	.9714
D11	95.0333	231.1368	.7044	.9719
D12	95.1333	230.7402	.7676	.9716
D13	95.1333	228.2575	.7796	.9714
D14	95.1667	230.4195	.8045	.9713
D15	95.2000	227.9586	.8289	.9711
D16	95.1333	231.3609	.6872	.9721
D17	95.2333	228.7368	.7655	.9715
D18	95.2000	224.7862	.8277	.9710
D19	95.3000	224.5621	.7777	.9714
D20	95.0000	226.8966	.7907	.9713
D21	95.4000	225.4897	.7644	.9715
D22	94.9333	227.5126	.7521	.9716
D23	95.3000	223.4586	.6853	.9727
D24	95.2000	228.6483	.7110	.9719

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 24

Alpha = .9727

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจปัจจัยด้านพฤติกรรมหรือ
คุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
E1	99.7333	197.0299	.8034	.9788
E2	99.7000	195.0448	.8357	.9785
E3	99.6000	197.9724	.7309	.9792
E4	99.6000	195.7655	.8731	.9784
E5	99.6667	195.6092	.7986	.9787
E6	99.6333	195.5506	.8008	.9787
E7	99.9000	189.0586	.9044	.9779
E8	99.7000	192.6310	.8999	.9781
E9	99.7667	193.2195	.7640	.9789
E10	99.8667	190.3264	.8823	.9781
E11	99.7000	196.4931	.6881	.9794
E12	99.8667	190.1195	.8008	.9788
E13	99.9333	189.2368	.7845	.9790
E14	99.7333	191.9954	.8182	.9786
E15	99.9000	192.5069	.7442	.9791
E16	99.8000	190.7862	.8402	.9784
E17	99.8333	192.0057	.8414	.9784
E18	99.7000	192.4931	.7898	.9788
E19	99.8000	193.5448	.8086	.9786
E20	99.8000	193.9586	.8504	.9784
E21	99.9000	192.7138	.8316	.9785
E22	99.9667	193.9644	.7467	.9790
E23	100.0000	191.2414	.8482	.9783
E24	99.9667	190.7230	.8555	.9783

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 24

Alpha = .9795

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจปัจจัยด้านคุณลักษณะที่จำเป็น
ของครู โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
F1	94.1667	159.2471	.7376	.9786
F2	94.2000	158.0966	.8218	.9781
F3	94.1667	158.4195	.7970	.9783
F4	94.0667	159.5126	.7310	.9787
F5	94.1333	159.9126	.6914	.9789
F6	94.1000	157.8862	.8417	.9780
F7	94.3333	155.1264	.8240	.9780
F8	94.4000	155.6276	.8187	.9781
F9	94.5667	154.5299	.7541	.9787
F10	94.5000	156.4655	.7593	.9785
F11	94.4333	154.6678	.8302	.9780
F12	94.5000	157.0862	.7837	.9783
F13	94.4667	156.0506	.8277	.9780
F14	94.6000	153.6966	.8716	.9777
F15	94.3333	154.8506	.8404	.9779
F16	94.3000	155.0448	.8850	.9776
F17	94.3667	154.2402	.8885	.9775
F18	94.4333	153.5644	.8944	.9775
F19	94.5667	154.5989	.8542	.9778
F20	94.4000	155.2138	.7851	.9783
F21	94.5667	152.3230	.8244	.9782
F22	94.5667	155.0816	.8257	.9780
F23	94.5000	154.3966	.8233	.9780

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 23 Alpha = .9791

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 สะดวก สดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
 ของครอนบาค (Cronbach)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
G1	37.4000	34.4552	.7274	.9349
G2	37.3000	33.6655	.8298	.9301
G3	37.3667	35.1368	.7312	.9349
G4	37.5667	33.4264	.8555	.9289
G5	37.5667	32.1161	.7241	.9378
G6	37.4333	31.8402	.8625	.9282
G7	37.3000	34.3552	.8001	.9318
G8	37.4333	34.8747	.6942	.9365
G9	37.4333	35.2885	.6936	.9365
G10	37.3000	36.0103	.7061	.9364

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 10 Alpha = .9399

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจปัจจัยด้านการบริหารแบบมี
 ส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
H1	93.9000	230.6448	.7258	.9782
H2	93.9333	230.4092	.7517	.9780
H3	94.0333	227.4126	.8404	.9774
H4	94.0000	225.2414	.8665	.9772
H5	94.0667	228.0644	.8331	.9775
H6	94.0333	226.3092	.8908	.9771
H7	94.0000	227.1724	.7847	.9778
H8	94.1333	224.9471	.7860	.9779
H9	93.9667	229.3437	.7660	.9779
H10	93.9333	227.3057	.7937	.9777
H11	93.8333	230.2816	.7198	.9782
H12	93.9333	225.9264	.8531	.9773
H13	93.9333	228.5471	.7864	.9778
H14	94.0333	226.9299	.8624	.9773
H15	94.0333	225.2747	.8373	.9774
H16	94.0333	228.1023	.8090	.9776
H17	94.1667	226.7644	.8131	.9776
H18	94.1667	227.3161	.8377	.9775
H19	94.3333	225.3333	.7264	.9784
H20	94.2000	222.0276	.8296	.9776
H21	94.3000	225.2517	.8081	.9777
H22	93.9333	229.2368	.7553	.9780
H23	94.1000	227.6103	.7769	.9779
H24	94.0667	228.8230	.8567	.9774

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 24

Alpha = .9786

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
I1	58.5667	87.7023	.7661	.9379
I2	58.7667	88.4609	.7159	.9388
I3	58.8667	85.8437	.7654	.9374
I4	58.8000	88.2345	.7143	.9388
I5	59.1000	85.9552	.7150	.9385
I6	59.0667	83.3747	.8493	.9354
I7	58.8333	87.3851	.6689	.9395
I8	58.7333	87.5126	.7053	.9388
I9	58.8000	84.5103	.8411	.9357
I10	58.4333	87.8402	.6787	.9393
I11	58.4333	87.9782	.7174	.9387
I12	58.5667	89.3575	.5862	.9411
I13	58.7333	88.1333	.7078	.9388
I14	59.5333	88.8782	.5666	.9416
I15	59.5667	88.8747	.5474	.9421
I16	59.8000	87.2000	.5396	.9432
I17	59.5333	85.3609	.6145	.9416

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 17 Alpha = .9426

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

Regression

Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SEAT		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter \leq .050, Probability-of-F-to-remove \geq .100).
2	TEACHER		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter \leq .050, Probability-of-F-to-remove \geq .100).

a Dependent Variable: SATDEVEL

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.790	.624	.623	.32127
2	.817	.668	.666	.30251

a Predictors: (Constant), SEAT

b Predictors: (Constant), SEAT, TEACHER

ANOVA

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	63.617	1	63.617	616.372	.000
	Residual	38.292	371	.103		
	Total	101.909	372			
2	Regression	68.050	2	34.025	371.813	.000
	Residual	33.859	370	.092		
	Total	101.909	372			

a Predictors: (Constant), SEAT

b Predictors: (Constant), SEAT, TEACHER

c Dependent Variable: SATDEVEL

Coefficients

		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
Model		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.166	.115		10.164	.000
	SEAT	.703	.028	.790	24.827	.000
2	(Constant)	.867	.116		7.458	.000
	SEAT	.451	.045	.507	10.028	.000
	TEACHER	.331	.048	.352	6.960	.000

a Dependent Variable: SATDEVEL

Excluded Variables

		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics
Model						Tolerance
1	ADMIN	.133	3.118	.002	.160	.541
	TEACHER	.352	6.960	.000	.340	.352
	MATERIAL	.179	3.158	.002	.162	.309
2	ADMIN	.035	.793	.428	.041	.469
	MATERIAL	.081	1.449	.148	.075	.285

a Predictors in the Model: (Constant), SEAT

b Predictors in the Model: (Constant), SEAT, TEACHER

c Dependent Variable: SATDEVEL

Regression

Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SEAT		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter \leq .050, Probability-of-F-to-remove \geq .100).
2	ADMIN		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter \leq .050, Probability-of-F-to-remove \geq .100).
3	TEACHER		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter \leq .050, Probability-of-F-to-remove \geq .100).

a Dependent Variable: SATISFY

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.876	.768	.767	.26002
2	.906	.821	.820	.22844
3	.919	.844	.843	.21369

a Predictors: (Constant), SEAT

b Predictors: (Constant), SEAT, ADMIN

c Predictors: (Constant), SEAT, ADMIN, TEACHER

ANOVA

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	82.996	1	82.996	1227.531	.000
	Residual	25.084	371	.068		
	Total	108.080	372			
2	Regression	88.772	2	44.386	850.544	.000
	Residual	19.308	370	.052		
	Total	108.080	372			
3	Regression	91.230	3	30.410	665.961	.000
	Residual	16.850	369	.046		
	Total	108.080	372			

- a Predictors: (Constant), SEAT
- b Predictors: (Constant), SEAT, ADMIN
- c Predictors: (Constant), SEAT, ADMIN, TEACHER
- d Dependent Variable: SATISFY

Coefficients

		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
Model		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	.903	.093		9.727	.000
	SEAT	.803	.023	.876	35.036	.000
2	(Constant)	.483	.091		5.315	.000
	SEAT	.608	.027	.663	22.200	.000
	ADMIN	.286	.027	.314	10.520	.000
3	(Constant)	.351	.087		4.041	.000
	SEAT	.456	.033	.498	13.854	.000
	ADMIN	.213	.027	.234	7.801	.000
	TEACHER	.264	.036	.273	7.338	.000

- a Dependent Variable: SATISFY

Excluded Variables

		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics
Model						Tolerance
1	ADMIN	.314	10.520	.000	.480	.541
	TEACHER	.379	10.140	.000	.466	.352
	MATERIAL	.134	3.011	.003	.155	.309
2	TEACHER	.273	7.338	.000	.357	.305
	MATERIAL	.137	3.522	.000	.180	.309
3	MATERIAL	.061	1.585	.114	.082	.281

a Predictors in the Model: (Constant), SEAT

b Predictors in the Model: (Constant), SEAT, ADMIN

c Predictors in the Model: (Constant), SEAT, ADMIN, TEACHER

d Dependent Variable: SATISFY

Regression

Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SEAT	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
2	TEACHER	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).
3	ADMIN	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).

a Dependent Variable: DEVEL

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.555	.308	.307	.53192
2	.576	.332	.328	.52364
3	.584	.341	.336	.52070

a Predictors: (Constant), SEAT

b Predictors: (Constant), SEAT, TEACHER

c Predictors: (Constant), SEAT, TEACHER, ADMIN

ANOVA

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	46.811	1	46.811	165.446	.000
	Residual	104.971	371	.283		
	Total	151.782	372			
2	Regression	50.328	2	25.164	91.771	.000
	Residual	101.455	370	.274		
	Total	151.782	372			
3	Regression	51.737	3	17.246	63.608	.000
	Residual	100.045	369	.271		
	Total	151.782	372			

a Predictors: (Constant), SEAT

b Predictors: (Constant), SEAT, TEACHER

c Predictors: (Constant), SEAT, TEACHER, ADMIN

d Dependent Variable: DEVEL

Coefficients

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.429	.190		7.522	.000
	SEAT	.603	.047	.555	12.863	.000
2	(Constant)	1.163	.201		5.777	.000
	SEAT	.379	.078	.349	4.863	.000
	TEACHER	.295	.082	.257	3.581	.000
3	(Constant)	1.320	.212		6.235	.000
	SEAT	.427	.080	.393	5.317	.000
	TEACHER	.367	.088	.320	4.184	.000
	ADMIN	-.152	.067	-.141	-2.280	.023

a Dependent Variable: DEVEL

Excluded Variables

		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics
Model						Tolerance
1	ADMIN	-.047	-.794	.428	-.041	.541
	TEACHER	.257	3.581	.000	.183	.352
	MATERIAL	.180	2.327	.021	.120	.309
2	ADMIN	-.141	-2.280	.023	-.118	.469
	MATERIAL	.113	1.417	.157	.074	.285
3	MATERIAL	.092	1.157	.248	.060	.281

a Predictors in the Model: (Constant), SEAT

b Predictors in the Model: (Constant), SEAT, TEACHER

c Predictors in the Model: (Constant), SEAT, TEACHER, ADMIN

d Dependent Variable: DEVEL

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่น
ของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ซึ่งสอบถามผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ในปีการศึกษา 2548 4 ด้าน คือ

2.1 พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร

2.2 คุณลักษณะที่จำเป็นของครู

2.3 การจัดหรือการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2.4 การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

ตอนที่ 3 ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม 2 ด้าน คือ

3.1 ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีต่อปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

3.2 ความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทั้ง 3 ตอน โดยตอบให้ตรงตามความเป็นจริงและตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด ขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อตัวท่านทั้งสิ้น ผู้วิจัยต้องการนำไปเสนอในภาพรวมเท่านั้น เพื่อจะได้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมต่อไป และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

อารีย์ เฟลีนชัยวาณิช

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อสถานศึกษาจังหวัด.....
2. สถานภาพ () ผู้บริหาร
() ครู
() ผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 สภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในปีการศึกษา 2548

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้เป็น การสอบถามสภาพปัจจัยและความพึงพอใจของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในปีการศึกษา 2548 ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้บริหาร คุณลักษณะของครู การจัดหรือการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละรายการดังนี้

ถ้าท่านเห็นว่าโรงเรียนมีสภาพปัจจัยในการบริหารการจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนระดับ 5

ถ้าท่านเห็นว่าโรงเรียนมีสภาพปัจจัยในการบริหารการจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับมาก โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนระดับ 4

ถ้าท่านเห็นว่าโรงเรียนมีสภาพปัจจัยในการบริหารการจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนระดับ 3

ถ้าท่านเห็นว่าโรงเรียนมีสภาพปัจจัยในการบริหารการจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับน้อย โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนระดับ 2

ถ้าท่านเห็นว่าโรงเรียนมีสภาพปัจจัยในการบริหารการจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนระดับ 1

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับสภาพปัจจัย				
		5	4	3	2	1
2.1 พฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้บริหาร						
ก. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว						
1	มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี					
2	มีวาจาดี พูดจาไพเราะ					
3	ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย					
6	มีการแต่งกายดี เหมาะสมกับกาลเทศะ					
5	มีอารมณ์ดี แจ่มใส ร่าเริง					
6	มีความรัก ความเมตตาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
ข. ด้านความสามารถในการบริหาร						
7	สามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในโรงเรียน ร่วมมือกันทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม					
8	สามารถปรับตัวในการทำงานกับผู้อื่น					
9	เป็นคนกล้าคิด กล้าตัดสินใจเมื่อถึงเวลาที่ต้อง ตัดสินใจด้วยตนเอง					
10	สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงานในการ ปฏิบัติงาน					
11	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
12	มีทักษะในการสื่อสารที่ดี ที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจ และ นำไปปฏิบัติได้					
13	สามารถประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองหรือ ชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม					
14	อุทิศตน เสียสละทั้งร่างกายและแรงใจเพื่องาน					
15	เป็นผู้ที่มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง					
16	มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ไม่ดิ่งหรือหย่อน เกินไป					
17	เป็นผู้ที่มีความอดทนในการปฏิบัติงาน					
18	ให้การสนับสนุนโครงการจัดการเรียนร่วมสำหรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับสภาพปัจจัย				
		5	4	3	2	1
19	สามารถให้ความรู้หรือคำแนะนำด้านการศึกษาพิเศษ					
ค. ความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษ และการจัดการเรียนร่วม						
20	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
21	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
22	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ					
23	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโครงการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)					
24	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)					
2.2 คุณลักษณะของครู						
ก. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว						
1	เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี					
2	เป็นผู้ที่มีอัธยาศัยดี วาจาไพเราะ					
3	เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้					
4	มีความรัก เมตตาปรานี เอื้ออาทรต่อเด็กทุกคนเสมอ					
5	มีความเสียสละ อดทน และ ดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนอยู่เสมอ					
6	สนใจใฝ่หาความรู้ มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ในการพัฒนางานด้านการศึกษาพิเศษอยู่เสมอ					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับสภาพปัจจัย				
		5	4	3	2	1
ข. ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม						
7	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
8	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
9	มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ					
10	มีความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
11	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)					
12.	มีความรู้ความเข้าใจเทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท					
13.	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
ค. ด้านสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอน						
14	สามารถประสานความร่วมมือกับเพื่อนครูและทำงานเป็นทีมในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม					
15	สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่นักเรียนทั่วไปให้มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในห้องเรียน					
16	สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เห็นคุณค่า และรู้จักการช่วยเหลือตนเอง					
17	สามารถสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีความเข้าใจและช่วยเหลือเด็กมากขึ้น					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับสภาพปัจจัย				
		5	4	3	2	1
18	สามารถจัดการเรียนการสอน ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
19	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำนวัตกรรมที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
20	สามารถบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในห้องเรียน					
21	สามารถใช้เทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม					
22	สามารถประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วม					
23	มีการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างสม่ำเสมอ					
2.3 ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ก. การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อ						
1	โรงเรียนจัดสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล					
2	โรงเรียนจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล					
3	ครูมีการใช้สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
4	เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสใช้สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่เรียนรู้ด้วยตนเอง					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับสภาพปัจจัย				
		5	4	3	2	1
ข. การจัดบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา						
5	โรงเรียนมีการจัดบริการต่างๆ เช่น การสอนเสริม กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด ฯลฯ ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
6	โรงเรียนมีการจัดบริการช่วยเหลือสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละบุคคล					
7	โรงเรียนมีการจัดบริการช่วยเหลือเด็กแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง					
8	มีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
9	มีการปรับเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
10	มีการปรับวิธีการวัดผลประเมินผลที่มีการยืดหยุ่น					
2.4 การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)						
ก. ด้านนักเรียน (Student : S)						
1	ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
2	ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
3	ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
4	ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
5	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับสภาพปัจจัย				
		5	4	3	2	1
6	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
ข. ด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) ทั้งทางด้านกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้อง						
7	ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนร่วมกันวางแผนและดำเนินการปรับอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
8	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
9	ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาพิเศษร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้แก่คณะครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน					
10	ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน					
ค. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Activities : A)						
11	ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
12	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมตามศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคล					
13	คณะครูมีการทำงานกันเป็นทีม ให้คำแนะนำและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
14	ผู้ปกครองร่วมมือกับโรงเรียนในการช่วยเหลือทางด้านการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับสภาพปัจจัย				
		5	4	3	2	1
15	ผู้บริหาร มีการนิเทศ ติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียน					
16	ครูมีการนิเทศ ติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะและรายงานความก้าวหน้า					
17	ผู้ปกครองรับรู้ความก้าวหน้าหรือให้ข้อมูลความก้าวหน้าของนักเรียน					
ง. ด้านเครื่องมือต่าง ๆ (Tools :T)						
18	ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายในการจัดการเรียนร่วม					
19	ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้งบประมาณในการจัดการเรียนร่วม					
20	ครูมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อ วัสดุ หรืออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน					
21	ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในการจัดการเรียนร่วม					
22	ผู้บริหารมีบทบาทกำหนดตัวบุคคลของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม					
23	ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอตัวบุคคลเป็นคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม					
24	คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนมีบทบาทในการดำเนินการจัดการเรียนร่วม					

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจและความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.1 สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่มีต่อบัณฑิตในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เกี่ยวกับพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร คุณลักษณะที่จำเป็นของครู การจัดหรือการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละรายการดังนี้

ถ้าท่านมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมด้านต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับคะแนน 5

ถ้าท่านมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมด้านต่างๆ อยู่ในระดับมาก
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับคะแนน 4

ถ้าท่านมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับคะแนน 3

ถ้าท่านมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมด้านต่างๆ อยู่ในระดับน้อย
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับคะแนน 2

ถ้าท่านมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมด้านต่างๆ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับคะแนน 1

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1. พฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้บริหาร						
ก. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว						
1	ความมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี					
2	ความมีวาจาดี พูดจาไพเราะ					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
3	การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย					
6	การมีการแต่งกายดี เหมาะสมกับกาลเทศะ					
5	ความมีอารมณ์ดี แจ่มใส ร่าเริง					
6	การมีความรัก ความเมตตาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
ข. ด้านความสามารถในการบริหาร						
7	ความสามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในโรงเรียน ร่วมมือกันทำงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม					
8	ความสามารถปรับตัวในการทำงานกับผู้อื่น					
9	ความเป็นคนกล้าคิด กล้าตัดสินใจเมื่อถึงเวลาที่ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง					
10	การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน					
11	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
12	การมีทักษะในการสื่อสารที่ดี ที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้					
13	ความสามารถประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง หรือชุมชนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม					
14	การอุทิศตน เสียสละทั้งร่างกายและแรงใจเพื่องาน					
15	การเป็นผู้ที่มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง					
16	ความยืดหยุ่นในการทำงาน ไม่ดิ่งหรือหย่อนเกินไป					
17	การเป็นผู้ที่มีความอดทนในการปฏิบัติงาน					
18	การให้การสนับสนุนโครงการจัดการเรียนร่วม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเต็มที่					
19	ความสามารถให้ความรู้หรือคำแนะนำด้าน การศึกษาพิเศษ					
ค. ความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษ และการจัดการเรียนร่วม						
20	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
10	การมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
11	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)					
12.	การมีความรู้ความเข้าใจเทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท					
13.	การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
ค. ด้านสมรรถภาพในการจัดการเรียนการสอน						
14	ความสามารถประสานความร่วมมือกับเพื่อนครูและทำงานเป็นทีมในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม					
15	ความสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่นักเรียนทั่วไปให้มีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในห้องเรียน					
16	ความสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เห็นคุณค่า และรู้จักการช่วยเหลือตนเอง					
17	ความสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีความเข้าใจและช่วยเหลือเด็กมากขึ้น					
18	ความสามารถจัดการเรียนการสอน ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
19	การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำนวัตกรรมที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
20	ความสามารถบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในห้องเรียน					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
21	ความสามารถใช้เทคนิคการสอนกับเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม					
22	ความสามารถประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วม					
23	การมีการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างสม่ำเสมอ					
3. ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา						
ก. การจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อ						
1	การจัดสถานที่หรือสิ่งแวดลอมมีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล					
2	การจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอกับความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละบุคคล					
3	การที่ครูมีการใช้สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งแวดลอมในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
4	การเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสใช้สื่อ อุปกรณ์และสถานที่เรียนรู้ด้วยตนเอง					
ข. การจัดบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา						
5	การจัดบริการต่างๆ เช่น การสอนเสริม กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด ฯลฯ ให้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
6	การจัดบริการช่วยเหลือสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละบุคคล					
7	การจัดบริการช่วยเหลือเด็กแต่ละบุคคลอย่างต่อเนื่อง					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
8	การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
9	การปรับเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
10	การปรับวิธีการวัดผลประเมินผลที่มีการยืดหยุ่น					
4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)						
ก. ด้านนักเรียน (Student : S)						
1	การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
2	การมีส่วนร่วมของผู้บริหารในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
3	การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
4	การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
5	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการวางแผนในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
6	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการในเตรียมความพร้อมทั้งนักเรียนทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
ข. ด้านสภาพแวดล้อม (E : Environment) ทั้งทางด้านกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้อง						
7	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนในการวางแผนและดำเนินการปรับอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
8	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการปรับอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
9	ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาพิเศษร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้แก่คณะครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน					
10	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน					
ค. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Activities : A)						
11	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในการวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
12	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมตามศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคล					
13	การทำงานกันเป็นทีมของคณะครูในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
14	ความร่วมมือของผู้ปกครองกับโรงเรียนในการช่วยเหลือทางด้านการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
15	มีการนิเทศ ติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียนของผู้บริหาร					
16	มีการนิเทศ ติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียนของครูเป็นระยะและรายงานความก้าวหน้า					
17	การรับรู้ความก้าวหน้าหรือให้ข้อมูลความก้าวหน้าของนักเรียนจากผู้ปกครอง					
ง. ด้านเครื่องมือต่าง ๆ (Tools :T)						
18	การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและ					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ชุมชนในการกำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายในการจัดการเรียนร่วม					
19	การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนการใช้งบประมาณในการจัดการเรียนร่วม					
20	การมีส่วนร่วมของครูในการจัดหาสื่อ วัสดุ หรืออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน					
21	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในการจัดการเรียนร่วม					
22	การมีบทบาทของผู้บริหารในการกำหนดตัวบุคคลของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม					
23	การมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองในการเสนอตัวบุคคลเป็นคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม					
24	การมีบทบาทของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในการดำเนินการจัดการเรียนร่วม					

3.2 สอบถามความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้เป็นการสอบถามความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทางด้านร่างกาย พฤติกรรม อารมณ์ สังคม และ ทางการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละรายการดังนี้

 ถ้าท่านเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้นกว่าเดิม อยู่ในระดับมากที่สุด
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนระดับ 5

 ถ้าท่านเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้นกว่าเดิม อยู่ในระดับมาก
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนระดับ 4

 ถ้าท่านเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้นกว่าเดิม อยู่ในระดับปานกลาง
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนระดับ 3

 ถ้าท่านเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้นกว่าเดิม อยู่ในระดับน้อย
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนระดับ 2

 ถ้าท่านเห็นว่าเด็กมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ดีขึ้นกว่าเดิม อยู่ในระดับน้อยที่สุด
โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องคะแนนระดับ 1

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับพัฒนาการ				
		5	4	3	2	1
ก. พัฒนาการทางด้านภาษาและการสื่อสาร						
1.	ความเข้าใจคำพูดหรือคำสั่งของผู้อื่น					
2.	การบอกความต้องการของตนหรือถ่ายทอดความคิดของตนเองแก่ผู้อื่น					
ข. พัฒนาการทางด้านพฤติกรรมหรืออารมณ์						
3.	การควบคุมอารมณ์					
4.	การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับกาลเทศะ					
5.	ความมีสมาธิในการทำงาน					
6.	ความเป็นระเบียบในการทำงานและจัดการกับภารกิจส่วนตน					
ค. พัฒนาการทางด้านสังคม						
7.	การทำกิจกรรมกับผู้อื่น					
8.	การปฏิบัติตนในสังคม					

ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับพัฒนาการ				
		5	4	3	2	1
9.	การรู้จักการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น					
ง. พัฒนาการทางด้านการเคลื่อนไหว						
10.	สามารถนั่ง เดิน วิ่ง กระโดดหรือเคลื่อนไหวตนเองในการทำกิจกรรม					
11.	ความสามารถใช้มือในการหยิบจับสิ่งของหรือทำกิจกรรมต่างๆ					
จ. พัฒนาการในการดูแลช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน						
12.	ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง					
13.	ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมการเรียน					
ฉ. พัฒนาการทางด้านวิชาการหรือสติปัญญา						
14.	ความสามารถในการอ่าน					
15.	ความสามารถในการเขียน					
16.	ความสามารถในการคิดคำนวณ					
17.	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และรู้จักการแก้ไขปัญหา					

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวอารีย์ เฟลีนชัยวานิช
วัน เดือน ปีเกิด	3 กันยายน 2491
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 หมู่ 8 ตำบลท่าทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก
สถานที่ทำงาน	ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 หมู่ 8 ตำบลท่าทอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทรศัพท์ 055-278378

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2510	จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2516	วิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาคณิตศาสตร์) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2526	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการสอนคณิตศาสตร์) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2547	ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามพิษณุโลก
พ.ศ. 2549	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก